

Datum 2013-12-10

FI Dnr 11-13269

Finansinspektionen
P.O. Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Nya föreskrifter om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag

Sammanfattning

Finansinspektionen beslutar om föreskrifter om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag som träder i kraft den 1 januari 2014. Föreskrifterna kompletterar de regler som finns i förordning (EU) om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag (CRR).¹ Syftet med såväl föreskrifterna som förordningen är att säkerställa att instituten är väl kapitaliserade och har en tillräcklig likviditet för att möta de risker som verksamheten är förknippad med.

Förordningen är en del av det lagstiftningspaket som EU antagit i år om nya kapitaltäckningsregler, vilka börjar gälla vid årsskiftet. Det består även av ett direktiv (EU) om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag (CRD 4).² De båda rättsakterna genomför den så kallade Basel 3-överenskommelsen inom EU.

Att CRR är en EU-förordning innebär att den blir direkt gällande rätt när den träder i kraft i Sverige och i alla andra medlemsstater. Förordningen ersätter större delen av det nuvarande svenska kapitaltäckningsregelverket, men den måste kompletteras av en behörig myndighet för att berörda institut ska kunna tillämpa den. Finansinspektionen är utsedd av regeringen till sådan behörig myndighet från årsskiftet.

Föreskrifterna inför Basel 3-överenskommelsen om beräkning av kapitalbas och kapitalbaskrav så snart det är möjligt inom ramen för CRR. Det innebär att merparten av reglerna om kapitalbas och kapitalbaskrav i förordningen börjar

¹ Europaparlamentet och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG.

gälla i sin helhet redan från den 1 januari 2014. Instituterna ska bland annat ha minst 4,5 procent kärnprimärkapitalrelation och 6 procent primärkapitalrelation från och med årsskiftet. Instituterna får dock fasa ut kapitalbasinstrument som inte uppfyller kraven i CRR fram till och med den 31 december 2018. Förordningen innehåller dessutom andra övergångsbestämmelser som Finansinspektionen inte kan påverka.

När det gäller konsolidering ska andra ägarintressen (intresseföretag) konsolideras genom kapitalandelsmetoden till skillnad från dagens regler som kräver fullständig konsolidering. Företag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning ska i likhet med nuvarande bestämmelser konsolideras fullständigt. Så kallade joint ventureföretag/samriskföretag ska fortsättningsvis konsolideras proportionellt (klyvning). I vissa specifika fall kan dock andra metoder tillämpas.

För institut som tillämpar schablonmetoden för kreditrisk ska exponeringar som är fullt ut säkrade genom panträtt i kommersiella fastigheter belägna i Sverige eller i tredje land, på samma sätt som i dag, ges en riskvikt på 100 procent. Undantag från gränserna för stora exponeringar införs i föreskrifterna utan att några sakliga ändringar görs jämfört med motsvarande undantag i befintliga bestämmelser.

Svenska institut inom en grupp kan undantas från vissa bestämmelser om likviditet i CRR efter medgivande från Finansinspektionen. Vidare undantas värdepappersföretag med annat tillstånd än 2 kap. 1 § 3 lagen om värdepappersmarknaden helt från bestämmelserna om likviditet i förordningen, både på individuell nivå och på gruppnivå.

Dessutom beskrivs i denna promemoria de större ändringar som följer av att CRR ersätter nuvarande bestämmelser om kapitaltäckning och stora exponeringar.

Innehåll

1	Utgångspunkter	5
1.1	Nuvarande och kommande regler	6
1.2	Målet med regleringen	8
1.3	Rättsliga förutsättningar	8
1.4	Ärendets beredning	10
1.5	Regleringsalternativ	10
1.6	Tillämpningsområde.....	11
2	Föreskrifterna och CRR	11
2.1	Konsoliderad situation.....	12
2.1.1	Föreskrifter om konsolidering.....	13
2.2	Kapitalbas och kapitalbaskrav.....	17
2.2.1	Ändringar mot nuvarande nationella regler	17
2.2.2	Hantering av vissa tillståndsärenden.....	19
2.2.3	Föreskrifter om kapitalbas och kapitalbaskrav.....	20
2.3	Kreditrisk.....	29
2.3.1	Ändringar gemensamt för både schablonmetoden och internmetoden.....	30
2.3.2	Ändringar i schablonmetoden jämfört med nuvarande nationella regler	31
2.3.3	Föreskrifter om schablonmetoden för kreditrisk	33
2.3.4	Ändringar i internmetoden jämfört med nuvarande nationella regler	35
2.4	Kreditriskskydd	38
2.4.1	Ändringar jämfört med nuvarande nationella regler	38
2.5	Värdepapperisering och exponeringar mot överförd kreditrisk	39
2.5.1	Ändringar jämfört med nuvarande nationella regler	39
2.6	Motpartsrisk	40
2.6.1	Ändringar jämfört med nuvarande nationella regler	40
2.7	Operativ risk.....	41
2.7.1	Ändringar jämfört med nuvarande nationella regler	41
2.8	Marknadsrisker.....	43
2.8.1	Ändringar jämfört med nuvarande nationella regler	44
2.9	Stora exponeringar	46
2.9.1	Ändringar jämfört med nuvarande nationella regler	46
2.9.2	Föreskrifter om undantag från gränserna för stora exponeringar	48
2.9.3	Föreskrifter om analys av exponeringar	50
2.10	Likviditet.....	52
2.10.1	Likviditetskrav i CRR och nuvarande nationella regler.....	52
2.10.2	Föreskrifter om likviditet	57
2.11	Bruttosoliditet.....	60
2.12	Offentliggörande av information om kapitaltäckning och riskhantering.....	61
2.12.1	Ändringar jämfört med nuvarande nationella regler	61
2.13	Rapportering från institut till Finansinspektionen.....	64

2.13.1	Större ändringar jämfört med nuvarande nationella regler	65
3	Konsekvenser av de nya föreskrifterna	70
3.1	Berörda institut	71
3.2	Konsekvenser för instituten.....	72
3.2.1	Finansiella kostnader.....	72
3.2.2	Administrativa och materiella kostnader.....	75
3.3	Konsekvenser för mindre företag.....	76
3.4	Konsekvenser för konkurrensen på marknaden	77
3.5	Konsekvenser för konsumenter, investerare och samhällsekonomin 78	
3.6	Konsekvenser för Finansinspektionen	79

1 Utgångspunkter

Finanskrisen som inleddes 2007 ledde till ett stort antal insatser för att värna den finansiella stabiliteten. I G20-deklarationen från Pittsburgh, den 24–25 september 2009, träffades en global överenskommelse om åtgärder för att bl.a. förbättra kapitaliseringen av banksystemen. Under december 2010 gav sedan Baselkommittén för banktillsyn (Baselkommittén) ut ett nytt ramverk för banker, den s.k. Basel 3-överenskommelsen.³

Det nu gällande EU-regelverket för kapitalkrav bygger på den s.k. Basel 2-överenskommelsen. I juni 2006 antogs direktiv 2006/48/EG om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (kreditinstitutsdirektivet) samt direktiv 2006/49/EG om kapitalkrav för värdepappersbolag och kreditinstitut (kapitalkravsdirektivet). Kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet kallas gemensamt kapitalkravsdirektiven eller CRD (Capital Requirement Directives). Kapitalkravsdirektiven syftar till att upprätthålla den finansiella stabiliteten genom att säkerställa att kreditinstitut och värdepappersbolag är finansiellt sunda och stabila. Det nu gällande svenska kapitaltäckningsregelverket, se avsnitt 1.2, baseras på dessa direktiv.

Europeiska kommissionen presenterade den 20 juli 2011 förslag till ett nytt direktiv (CRD 4) och en ny förordning (CRR) som ska ersätta kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet. CRD 4 och CRR, se avsnitt 1.2, antogs av Europaparlamentet och Europeiska rådet den 26 juni 2013 och gäller från den 1 januari 2014. De nya rättsakterna innebär att Basel 3-överenskommelsen ska genomföras som bindande regler på EU-nivå.

De nya reglerna ställer krav på att institut inom EU att ha mer kapital av bättre kvalitet och upprätthåller olika kapitalbuffertar. Reglerna innehåller även ökade krav på institutens likviditetsreserv och innehåller även krav på rapportering av likviditet och av bruttosoliditet. Vidare innebär reglerna att kapitalbaskravet för exponeringar mot OTC-derivat höjs. Genom CRR införs även möjligheter för medlemsstaterna att använda ett antal specifika makrotillsynsåtgärder för att motverka systemrisker på nationell nivå. Även kommissionen kan genom delegerade akter införa striktare tillsynskrav under ett år för att motverka risker som uppstår på grund av marknadsutvecklingen inom och utanför EU och som kan få effekt på alla medlemsstater.

CRD 4 ställer dessutom ökade krav på bolagsstyrning och riskhantering. Utökade sanktionsmöjligheter ges till behörig myndighet bland annat genom att sanktionsavgift framöver även kan ges till fysiska personer. Direktivet ställer vidare krav på att skydd för visselblåsare införs.

³ Basel 3: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems, December 2010, samt uppdateringen i juni 2011, www.bis.org.

1.1 Nuvarande och kommande regler

Nuvarande regler

Regler om kapitaltäckning och stora exponeringar finns i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar (kapitaltäckningslagen), lagen (2006:1372) om införande av lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar (införandelagen) och förordningen (2006:1533) om kapitaltäckning och stora exponeringar (kapitaltäckningsförordningen).

Regler finns även i följande föreskrifter och allmänna råd:

- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (2007:1) om kapitaltäckning och stora exponeringar (kapitaltäckningsföreskrifterna)
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (2007:2) om krav för att godkännas som kreditvärderingsföretag vid tillämpning av lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (2007:4) om rapportering av ränterisk i övrig verksamhet
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (2007:5) om offentliggörande av information om kapitaltäckning och riskhantering (föreskrifterna om offentliggörande).

Kapitaltäckningslagen, införandelagen, kapitaltäckningsförordningen och kapitaltäckningsföreskrifterna kallas i dokumentet gemensamt för kapitaltäckningsregelverket.

Kommande reglering på EU-nivå

Från den 1 januari 2014 ersätts det nu gällande kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet av ett nytt direktiv och en ny förordning, nämligen följande:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (CRR), och
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (CRD 4).

CRR innehåller specificerade krav för kreditinstituts och värdepappersföretags kapitaltäckning, stora exponeringar, offentliggörande av information och likviditet. Förordningen innehåller dessutom krav på institut att lämna information om bruttosoliditet. Det nya direktivet innehåller bl.a. regler om villkoren för att få utöva verksamhet i ett kreditinstitut, regler om etableringsfrihet inom EU samt om förhållandet till tredje land, regler om tillsyn, sanktioner och bolagsstyrning. Därutöver innehåller CRD 4 bestämmelser om

kapitalbuffertar (kapitalkonserveringsbufferten, den kontracykliska kapitalbufferten, kapitalbuffertar för systemviktiga institut och systemriskbufferten) som ger medlemsstaterna möjlighet att ålägga instituten att ha mer kapital än vad som följer direkt av förordningen. Medlemsländerna får välja att fasa in ändringarna gradvis fram till år 2019.

Den europeiska banktillsynsmyndigheten (Eba) har fått i uppdrag att säkerställa att en samlad uppsättning harmoniserade regler och enhetliga tillsynsrutiner tillämpas av de nationella tillsynsmyndigheterna. Eba lämnar förslag till tekniska standarder för tillsyn eller genomförande som sedan antas av kommissionen i form av EU-förordningar eller beslut. Eba får i ett flertal artiklar i CRR och CRD 4 mandat att lämna förslag till tekniska standarder och att ge ut riktlinjer. Eba har dessutom möjlighet att på eget initiativ utfärda riktlinjer och rekommendationer som är riktade till behöriga myndigheter eller finansmarknadsaktörer.

En teknisk standard som antagits av kommissionen i form av en förordning, gäller direkt som lag i Sverige när den träder i kraft och är även omedelbart tillämplig i alla andra medlemsstater. Riktlinjer och rekommendationer som utfärdats av Eba gäller som allmänna råd i Sverige. Finansinspektionen har möjlighet att omarbota riktlinjer till bindande regler i form av föreskrifter i de fall vi har bemyndigande att göra detta.

Hur genomförs CRR och CRD 4 i Sverige?

Som redan nämnts är en EU-förordning direkt tillämplig i varje medlemsstat. Några genomförandeåtgärder för att CRR ska gälla som svensk lag ska, och får, därför inte vidtas. Däremot förutsätter CRR att vissa nationella åtgärder vidtas för att fylla ut förordningens bestämmelser och nationell rätt behöver anpassas för att säkerställa att den svenska lagstiftningen inte innehåller bestämmelser som innebär en dubbelreglering eller hamnar i konflikt med förordningen. Skulle en konflikt ändå inträffa, har CRR företräde.

I april 2012 tillsatte regeringen en utredning som haft i uppdrag att analysera och lämna förslag till de lagändringar som krävs för att genomföra CRR och CRD 4. Betänkandet om förstärkta kapitaltäkningsregler (SOU 2013:65) (kapitaltäkningsutredningen)⁴ som överlämnades den 16 september 2013, innehåller utredarens förslag till ändringar i svensk lagstiftning till följd av de nya reglerna.⁵ Finansdepartementet remitterade direkt hela utredningen med svarsdag den 20 november 2013. Utredningen föreslår de ändringar i svensk lagstiftning som krävs för att genomföra CRR och CRD 4. Lagändringarna förväntas träda i kraft under 2014.

⁴ <http://www.regeringen.se/sb/d/17757/a/223802>

⁵ För vidare läsning så innehåller kapitaltäkningsutredningens betänkande mer beskrivningar av de nya reglerna, särskilt de i direktivet, än vad som ges i denna promemoria.

Under perioden från och med den 1 januari 2014 till dess de av kapitaltäckningsutredningen föreslagna lagändringarna träder i kraft, kvarstår det nuvarande kapitaltäckningsregelverket men gäller enbart i de fall bestämmelserna inte står i konflikt med CRR. Regeringen har den 17 oktober 2013 beslutat⁶ att Finansinspektionen per den 1 januari 2014 kommer att bli behörig myndighet enligt CRR. I slutet på augusti 2013 föreslog regeringen dessutom att Finansinspektionen ska få huvudansvaret för de så kallade makrotillsynsverktygen, inklusive den kontracykliska kapitalbufferten.

Regler som behandlas i denna beslutspromemoria

Denna promemoria behandlar Finansinspektionens föreskrifter som kompletterar CRR vad avser konsolidering av grupper, beräkning av kapitalbas och kapitalbaskrav, regler om stora exponeringar och undantag från likviditetsregler för vissa institut.

Utöver föreskrifterna redogörs för de större ändringar som ikraftträdandet av CRR medför i jämförelse med det nuvarande svenska kapitaltäckningsregelverket.

Finansinspektionen planerar att under början av 2014 remittera nya föreskrifter som genomför de delar av CRD 4 som Finansinspektionen förväntas få bemyndigande att införa i föreskrifter. Finansinspektionen planerar att dessa kommande föreskrifter ska träda i kraft samtidigt som lagändringarna.

1.2 Målet med regleringen

Målet med föreskrifterna är primärt att höja kvaliteten på kapitalbasen för att främja stabiliteten i det finansiella systemet. Syftet med såväl CRR som Finansinspektionens föreskrifter är att skapa relevanta och tydliga regler som säkerställer att instituten är tillräckligt kapitaliserade och har en tillräcklig likviditet för att möta de risker som verksamheten är exponerad mot.

Målet är även att komplettera CRR med nödvändiga bestämmelser.

1.3 Rättsliga förutsättningar

Vissa bestämmelser i CRR förutsätter som tidigare nämnts att den behöriga myndigheten preciserar eller på annat sätt fyller ut det som anges i förordningen. Medan den behöriga myndigheten i andra bestämmelser ges möjlighet att förordna om avvikelser från förordningens bestämmelser. I det lagförslag med kompletterande bestämmelser till förordningen som finns i kapitaltäckningsutredningens betänkande ges bemyndigande till regeringen eller till den myndighet som regeringen bestämmer att utfärda föreskrifter på

⁶ Förordning om ändring i förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen.

dessa områden. Dessa specifika bemyndiganden kommer dock inte finnas på plats den 1 januari 2014 när CRR träder ikraft.

Svenska Bankföreningen (Bankföreningen) och Sparbankernas riksförbund anser att lagstiftaren i god tid inför att nya europeiska regelverk träder i kraft ska ge Finansinspektionen de bemyndiganden som krävs för att myndigheten med god framförhållning ska kunna besluta om föreskrifter. *Sparbankernas riksförbund* anser dessutom att Finansinspektionen bör ges bemyndiganden redan idag i form av en förordning för att ha nödvändiga bemyndiganden för CRR på plats till 1 januari 2014.

Finansinspektionen har under en längre tid fört en dialog med Finansdepartementet om behovet av bemyndiganden, men kan i övrigt inte påverka denna fråga. Som situationen är kommer Finansinspektionen den 1 januari 2014 inte ha några bemyndiganden som är direkt kopplade till CRR. Om Finansinspektionen inte meddelar några föreskrifter kommer vissa av CRR:s bestämmelser att vara ofullständiga. Det är vidare inte möjligt att föreskriva om avvikelser från förordningens bestämmelser, i de fall den möjligheten finns, utan att Finansinspektionen utfärdar föreskrifter om detta. För att hantera denna situation kommer Finansinspektionen därmed att grunda föreskrifterna på andra, mer generella bemyndiganden, vilka anges nedan.

Enligt 6 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF) respektive 8 kap. 3 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LVM) ska ett instituts rörelse drivas på ett sådant sätt att institutets förmåga att fullgöra sina förpliktelser inte äventyras. Finansinspektionen har enligt 5 kap. 2 § 4 förordningen (2004:329) om bank- och finansieringsrörelse respektive 6 kap. 1 § 9 förordningen (2007:572) om värdepappersmarknaden bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka åtgärder ett institut ska vidta för att uppfylla detta krav.

Om det under en period saknas vägledning om innehållet i vissa bestämmelser i CRR kan detta skapa en osäkerhet hos instituten och på marknaden i övrigt. Detta kan leda till en situation då förmågan för instituten att fullgöra sina förpliktelser äventyras. Behörig myndighet ska exempelvis enligt artikel 465.2 förordningen fastställa minimikrav för kärnprimärkapitalrelationen och primärkapitalrelationen inom de specificerade intervaller som anges i punkt 1 samma artikel. Utan den vägledning som Finansinspektionen nu ger genom föreskrifterna, hade det inte varit tydligt vilken kapitalbas som instituten ska ha.

Institutens förmåga att fullgöra dessa förpliktelser kan även äventyras om de under en kortare period behöver anpassa sin verksamhet efter CRR:s minimikrav för att något senare, när Finansinspektionen föreskrivit om undantag från kraven, behöva ändra sin verksamhet på nytt. Detta gäller exempelvis undantag från krav avseende likviditet och undantag från gränsvärden för stora exponeringar. En behörig myndighet får exempelvis

enligt artikel 400.2 CRR helt eller delvis undanta vissa i artikeln uppräknade exponeringar från gränserna för stora exponeringar. Finansinspektionen har enligt nuvarande föreskrifter angett att vissa av dessa exponeringar ska undantas och dessa undantag kommer i och med de nu beslutade föreskrifterna att fortsätta gälla. Att tillfälligt ta bort dessa undantag anser Finansinspektionen kan orsaka onödiga störningar i institutens verksamhet, och det är därför inte ett alternativ.

Bestämmelserna i 6 kap. 1 § LBF och 8 kap. 3 § LVM är rambestämmelser som får sitt innehåll bland annat genom reglerna på kapitaltäckningsområdet. Mot bakgrund av den uppkomna situationen och de konsekvenser en utebliven reglering kan leda till, bedömer Finansinspektionen att de bemyndiganden som är kopplade till dessa bestämmelser kan användas för att meddela föreskrifter som kompletterar CRR under den övergångsperiod som myndigheten saknar bemyndiganden som uttryckligen hänvisar till förordningen.

1.4 Ärendets beredning

Under arbetet med föreskrifterna har en extern referensgrupp bestående av representanter för berörda branschorganisationer getts möjlighet att lämna synpunkter på vissa utkast till föreskrifter. Finansinspektionen har även fört en dialog med tillsynsmyndigheterna i övriga nordiska och vissa andra europeiska länder.

Finansinspektionen har i en remiss daterad den 14 oktober 2013 lämnat förslag till föreskrifterna. Ett remissmöte hölls dessutom den 24 oktober 2013. Skriftliga synpunkter har kommit in från Bankföreningen, Sparbankernas riksförbund, Svenska fondhandlars förening, Finansbolagens förening, Riksbanken och Regelrådet. Även Swedbank har lämnat synpunkter.

Finansinspektionen har efter remitteringen bearbetat föreskriftsförslaget och i detta arbete beaktat remissinstansernas synpunkter. De mest väsentliga synpunkterna redovisas och bemöts på det sätt som framgår under respektive avsnitt. Föreskrifterna har även bearbetats redaktionellt.

1.5 Regleringsalternativ

Ett alternativ till att utfärda föreskrifter med stöd av bemyndigandena till 6 kap. 1 § LBF och 8 kap. 3 § LVM är att lämna allmänna råd utifrån dessa bestämmelser. Allmänna råd är emellertid inte bindande utan utgör endast rekommendationer om hur någon kan eller bör handla i ett visst avseende för att uppfylla ett krav som finns i en överordnad bestämmelse. Även om allmänna råd skulle ge instituten viss vägledning om hur Finansinspektionen anser att de bör agera i relation till CRR, skulle vägledningen därför inte bli lika tydlig som om den ges i föreskriftsform. Det är vidare inte möjligt att på ett bindande och tydligt sätt förordna om avvikelser från CRR:s bestämmelser

genom allmänna råd. Mot denna bakgrund bedömer Finansinspektionen att det inte är lämpligt att hantera den uppkomna situationen genom att utfärda allmänna råd.

Ett annat alternativ är att avstå från att reglera i avvaktan på att den kommande lagstiftningen träder i kraft. Som tidigare nämnts bedömer dock Finansinspektionen att detta alternativ riskerar att orsaka onödiga störningar i institutens verksamhet och att det därför inte är ett gångbart alternativ.

Sammanfattningsvis bedömer Finansinspektionen att det mest lämpliga alternativet i den uppkomna situationen är att utfärda föreskrifter med stöd av bemyndigandena till 6 kap. 1 § LBF och 8 kap. 3 § LVM.

1.6 Tillämpningsområde

Föreskrifterna som beskrivs i denna promemoria träder i kraft den 1 januari 2014.

Föreskrifterna gäller för de institut som ska tillämpa CRR. Institut definieras som kreditinstitut och värdepappersföretag enligt artikel 4.1 (3) förordningen. Definitionen av värdepappersföretag som framgår av artikel 4.1 (2) innebär att cirka 60 svenska värdepappersbolag inte omfattas av reglerna i CRR. Även Svenska skeppshypotekskassan undantas från förordningens tillämpningsområde. Kapitaltäckningsutredningen föreslår dock att samtliga kreditinstitut och värdepappersbolag som i dag är skyldiga att tillämpa kapitaltäckningslagen, ska tillämpa CRR.

Eftersom CRR och föreskrifterna träder i kraft redan den 1 januari 2014 ska de institut som inte uttryckligen omfattas av förordningen fortsätta att tillämpa det nu gällande svenska kapitaltäckningsregelverket till dess att den nya lagstiftningen träder i kraft. Denna situation leder i praktiken enbart till ett försenat genomförande, av de regler som Finansinspektionen nu genomför för de 60 svenska värdepappersbolag och Svenska skeppshypotekskassan som initialt inte omfattas av CRR.

2 Föreskrifterna och CRR

Nedan redogör Finansinspektionen för motiveringar och ställningstaganden i fråga om föreskrifterna. Dessutom redogörs för ändringar som följer av att CRR börjar gälla den 1 januari 2014. Finansinspektionen ger dock inte en fullständig beskrivning av samtliga förändringar eller nya regler som följer av CRR.

Finansinspektionen har inte rätt att på egen hand föreskriva om tolkningar av CRR eftersom reglerna ska tillämpas på samma sätt i alla EU-medlemsstater. Som nämnts ovan har Eba fått i uppdrag att ta fram harmoniserade regler och

enhetliga tillsynsrutiner och se till att dessa tillämpas av de nationella tillsynsmyndigheterna. Eba tar dessutom emot frågor om hur reglerna i CRR ska tillämpas och publicerar sina svar i samråd med tillsynsmyndigheterna i respektive medlemsstat. Finansinspektionens redogörelse i denna promemoria för ändringarna bör inte hanteras som tolkningar av CRR utan snarare som ett tydliggörande av hur myndigheten läser de bestämmelser som lyfts fram. Om det som Finansinspektionen redogör för i denna promemoria inte överensstämmer med de svar som Eba publicerar på sin webbplats, har Ebas svar företräde. Finansinspektionen har strävat efter att ta hänsyn till de svar som Eba hittills har publicerat i utformningen av föreskrifterna. Bestämmelsen som anger att ett institut ska använda en riskvikt på 100 procent för exponeringar med pant i kommersiella fastigheter har till exempel ändrats efter ny information som framkom i ett svar som Eba har publicerat. Se avsnitt 2.3.3 nedan.

Finansinspektionen har från remissinstanserna fått vissa synpunkter på våra beskrivningar av större ändringar. Remissinstanserna har bl.a. framfört synpunkter på beräkningen av löptid vid tillämpning av interna modeller för kreditrisk och ställt frågor om definitionen av kommersiell fastighet. Finansinspektionen har, där vi anser det befogat, anpassat beskrivningarna efter remissinstansernas synpunkter. I övrigt vill Finansinspektionen upprepa att myndigheten inte har rätt att på egen hand föreskriva om tolkningar av CRR eftersom reglerna ska tillämpas på samma sätt i alla EU-medlemsstater.

2.1 Konsoliderad situation

Bestämmelser om konsoliderad situation (kallas i kapiteltäckningslagen finansiell företagsgrupp) återfinns i artiklarna 11–24 CRR. Dessa artiklar ersätter motsvarande svenska bestämmelser i 9 kap. kapiteltäckningslagen och 5 kap. kapiteltäckningsföreskrifterna. Finansinspektionen inför även föreskrifter, vilka föranleds av nationella val som den behöriga myndigheten ska göra enligt förordningen.

Konsekvensen av att det finns en konsoliderad situation enligt CRR är att vissa i förordningen och i CRD 4 uppställda krav ska tillämpas på gruppen på samma sätt som om de institut som ingår i gruppen, tillsammans med ett eller flera andra enheter, utgjorde ett enda institut. Detta är ingen ändring i sak jämfört med vad som gäller enligt nuvarande bestämmelser i kapiteltäckningslagen. Det som ändras är enbart vilket begrepp som används för att beskriva en grupp av företag som tillsammans ska uppfylla kraven i kapiteltäckningsregelverket. Dessa företag ingår i vad som i kapiteltäckningslagen kallas finansiell företagsgrupp. Någon sådan benämning på gruppen finns alltså inte i CRR och kommer inte att användas vid tillämpning av förordningen och föreskrifterna, utan kraven ska uppfyllas baserat på det som i förordningen kallas institutets konsoliderade situation.

Reglerna om konsoliderad situation i artiklarna 11–24 CRR är i allt väsentligt oförändrade jämfört med motsvarande bestämmelser i kreditinstitutsdirektivet.

I artikel 18 CRR finns bestämmelser om metoder för konsolidering. I vissa fall ska de behöriga myndigheterna avgöra hur, respektive om och hur konsolidering ska ske. Flertalet av dessa nationella val finns även i de nuvarande direktiven och har, såsom nämnts ovan, genomförts i lag och föreskrifter. En skillnad är att det i artikel 18.2 CRR ges möjlighet för de behöriga myndigheterna att genom beslut i varje enskilt fall medge att en proportionell konsolidering (klyvning) av dotterföretag görs under vissa, i artikeln angivna, förutsättningar. Motsvarande möjlighet har funnits i kreditinstitutsdirektivet, men har inte genomförts i nu gällande svenska bestämmelser. Proportionell konsolidering av intresseföretag kan i vissa fall medges, precis som tidigare.

Vid bedömningen av om företag ska omfattas av tillämpningsområdet för de gruppbaseade kraven gäller i dag, enligt 5 kap. 1 § kapitaltäckningsföreskrifterna, att ett företag kan undantas från institutets konsoliderade situation om företagets totala balansomslutning inte överstiger tio miljoner euro eller, om balansomslutningen är högre, inte överstiger en procent av den totala balansomslutningen i moderföretaget eller i det företag som innehar ägarintresset. Det finns ett motsvarande undantag i artikel 19.1 b CRR, med den skillnaden att vid procentberäkningen ska även poster utanför balansräkningen läggas till den totala balansomslutningen. Detta kan innebära att fler undantag kan bli aktuella eftersom gränsen kan bli högre när även poster utanför balansräkningen tas med i beräkningen och undantag kan göras om balansomslutningen understiger gränsvärdet.

2.1.1 Föreskrifter om konsolidering

Artikel 18 CRR – 2 kap. 1–5 §§ föreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Företag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning ska konsolideras fullständigt. Så kallade joint ventureföretag/samriskföretag ska konsolideras proportionellt (klyvning). Andra ägarintressen (intresseföretag) ska konsolideras genom kapitalandelsmetoden. Konsolidering ska dock inte ske för andra former av kapitalbindningar eller när ett institut utövar ett väsentligt inflytande över ett eller flera institut eller finansiella institut, utan att institutet innehar ett ägarintresse eller andra kapitalbindningar till dessa institut, eller när två eller flera institut eller finansiella institut har samma ledning utan att det följer av avtal eller bestämmelser i stiftelseurkund eller motsvarande.

Remisspromemorian: Innehöll förslag om att andra ägarintressen (intresseföretag) skulle konsolideras fullständigt.

Remissinstanserna: *Swedbank* föreslår att föreskrifterna utformas så att sådana ägarintressen som avses i artikel 18.5 CRR (intresseföretag) i normalfallet ska konsolideras genom kapitalandelsmetoden och inte genom den fullständiga metoden så som Finansinspektionen föreslog i remissen. *Swedbank* anger bland annat att bristen på bestämmande inflytande bör vara avgörande när det gäller val av konsolideringsmetod för intresseföretag. Banken uppger också att deras föreslagna synsätt stämmer överens med Finansinspektionens förslag till föreskrifter om styrning, riskhantering och kontroll, som remitterades den 26 juni 2013.

Övriga remissinstanser hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Bestämmelserna i 2 kap. 1–5 §§ i föreskrifterna genomför de nationella val som finns i artikel 18 CRR. Bestämmelserna om metoder för konsolidering i denna artikel är i princip oförändrade jämfört med artiklarna 133 och 134 i kreditinstitutsdirektivet.

Intresseföretag

Enligt artikel 18.5 CRR ska de behöriga myndigheterna bland annat avgöra om och hur konsolidering ska ske om det finns andra ägarintressen. De behöriga myndigheterna får tillåta eller kräva att kapitalandelsmetoden används.

Finansinspektionen delar *Swedbanks* syn om att bristen på bestämmande inflytande bör vara avgörande när det gäller val av konsolideringsmetod för intresseföretag. Med anledning av detta har det remitterade förslaget justerats på så sätt att instituten i sådana fall ska tillämpa kapitalandelsmetoden istället för fullständig konsolidering vilket är det som gäller i dag. Detta framgår av 2 kap. 4 § i föreskrifterna. Av bestämmelsen framgår även att Finansinspektionen efter ansökan kan medge att konsolidering sker enligt fullständig konsolidering eller klyvningsmetoden (proportionell konsolidering).

Som nämnts i inledningen till detta kapitel är konsekvensen av att en konsoliderad situation föreligger att vissa i CRR och CRD 4 uppställda krav ska tillämpas på en grupp på samma sätt som om det ansvariga institutet, tillsammans med ett eller flera andra bolag, utgjorde ett enda institut. Finansinspektionen anser att intresseföretag inte behöver omfattas av gruppbaserad tillsyn. Genom att besluta att intresseföretagen ska konsolideras genom kapitalandelsmetoden så omfattas de inte av sådan tillsyn. Intresseföretagen omfattas då inte heller av gemensamma beslut (joint decision) i fråga om kapital och likviditet för gruppen. De omfattas dock indirekt genom att gruppen och institutet som äger andelarna i intresseföretaget ska utvärdera om det kapital och den likviditet som institutet har för att täcka riskerna förknippade med innehavet är tillräckliga. Ett institut som inte har ett bestämmande inflytande har inte möjlighet att fullt ut påverka den valda risknivån i enskilda intresseföretag. Enligt nuvarande bestämmelser kan ett intresseföretag omfattas av konsoliderad tillsyn i fler än en grupp, vilket knappast kan vara avsikten med regleringen.

Vid konsolidering enligt kapitalandelsmetoden justeras posten innehav i andelar i intresseföretag i den konsoliderade gruppens balansräkning. Justeringen motsvarar förändringen av intresseföretagets egna kapital som hör till den kapitalandel som gruppen äger. Förändringen som avses är den ändring av eget kapital i intresseföretaget som har uppkommit sedan andelarna initialt förvärvades. Denna justering av andelarna påverkar samtidigt, och med samma belopp, gruppens konsoliderade kapitalbas. Kapitalbaskravet på gruppnivå beräknas på det redovisade värdet på andelarna i intresseföretaget. Den delen av intresseföretagets kapitalbas som tillförs gruppens kapitalbas vid kapitalandelsmetoden, och som kan användas för att kapitaltäckna riskerna i gruppen, består alltså av ägd andel av förändringen i intresseföretagets egna kapital efter det initiala förvärvet och inte hela intresseföretagets egna kapital.

En tillämpning av metoden leder till att om ett innehav i ett intresseföretag motsvarar 20 procent av intresseföretagets egna kapital och det egna kapitalet i intresseföretaget har ökat med 100 kr efter det initiala förvärvet blir tillskottet till gruppens kapitalbas 20 kr. Tillgångsposten andelar i intresseföretag som redovisas i gruppens balansräkning och som ska kapitaltäckas på gruppnivå förändras med motsvarande belopp, det vill säga ägd andel av förändringar av intresseföretagets egna kapital. För innehavet på 20 procent enligt ovan ökar tillgångens värde således med 20 kr. Om aktierna i intresseföretaget initialt hade förvärvats för 20 kr så uppgår, i gruppen, det redovisade värdet på aktierna i intresseföretaget till 40 kr. Eget kapital och kapitalbasen ökar med 20 kr. Kapitalkravet för innehavet på 40 kr beräknas som exponeringsbeloppet på 40 kr multiplicerat med riskvikten (exempelvis) 250 procent för aktieinnehav som anses väsentliga, vilket intresseföretag är, multiplicerat med kapitalkravet på 8 procent vilket ger ett kapitalkrav på 8 kr.⁷ Sammanfattningsvis blir kapitalbaskravet 8 kr och tillskottet till kapitalbasen blir 20 kr på gruppnivå.

Det enskilda institutet beräknar också kapitalbaskravet baserat på innehav i andelar i intresseföretag redovisade i balansräkningen. Dessa innehav är dock, till skillnad från redovisningen på konsoliderad nivå, normalt redovisade till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärdet är normalt oförändrat, vilket innebär att kapitalbasen som regel inte påverkas av förändringar i intresseföretagets egna kapital. Om andelsinnehavet i intresseföretaget skrivs ned, exempelvis på grund av intresseföretagets negativa resultatutveckling, påverkar dock nedskrivningsbeloppet anskaffningsvärdet på andelar i intresseföretag och därmed även ägarinstitutets kapitalbas.

⁷ Om en viss del av det redovisade värdet på 40 kr ska dras av från kapitalbasen eller inte beror på storleken på institutets kapitalbas. Kapitalbaskravet i exemplet påverkas av om en del av innehavet dras av eller inte.

Gemensam eller i huvudsak gemensam ledning

Enligt artikel 18.3 CRR ska de behöriga myndigheterna avgöra hur konsolidering ska ske när företag har en sådan förbindelse med varandra som avses i artikel 12.1 i direktiv 83/349/EEG, det vill säga när företagen har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning. I likhet med nuvarande bestämmelser i 5 kap. 4 § första stycket kapitaltäckningsföreskrifterna anges i 2 kap. 2 § de nya föreskrifterna att fullständig konsolidering ska ske i dessa fall. Finansinspektionen kan dock efter ansökan medge att konsolidering sker på annat sätt om det finns särskilda skäl. Detta innebär ingen ändring för instituten.

Joint ventureföretag/ samriskföretag

I 2 kap. 3 § föreskrifterna anges att proportionell konsolidering ska ske under de förutsättningar som framgår av artikel 18.4 CRR. Detta innebär ingen ändring jämfört med nuvarande bestämmelser i 9 kap. 10 § 2 kapitaltäckningslagen. Den samordnande tillsynsmyndigheten ska enligt artikel 18.4 CRR kräva proportionell konsolidering (klyvning) i förhållande till den andel av kapitalet som innehas av gruppen. Detta innebär att en andel som ägs av ett eller flera företag där dessa företags ansvar är begränsat till den andel av kapitalet som de innehar (joint ventureföretag/ samriskföretag) konsolideras. De kvarvarande andelarna som ägs av ett eller flera företag som inte ingår i konsolideringen ska inte inkluderas i konsolideringen. Artikel 18.4 CRR innehåller inget nationellt val men bestämmelsens formulering är sådan att Finansinspektionen anser att den behöver införas genom föreskrifter. Detta eftersom den är riktad till tillsynsmyndigheten och inte direkt till instituten. Om inte Finansinspektionen anger vad som gäller i föreskrifter är det inte tydligt för instituten hur de ska agera.

Konsolidering i övrigt

Det finns i dag inga krav på konsolidering avseende andra former av kapitalbindningar (till exempel att ägarandelen understiger 20 procent av rösterna och kapitalet) i 5 kap. 4 § kapitaltäckningsföreskrifterna. Artikel 18.5 CRR kräver dock att de behöriga myndigheterna avgör om och hur konsolidering av andra former av kapitalbindningar ska ske. I föreskrifterna anges därför i 2 kap. 4 § sista meningen att andra former av kapitalbindningar inte ska konsolideras. Detta innebär ingen ändring i tillämpningen för instituten jämfört med nuvarande bestämmelser.

De behöriga myndigheterna ska enligt artikel 18.6 CRR avgöra om och hur konsolidering ska ske a) när ett institut utövar ett väsentligt inflytande över ett eller flera institut eller finansiella institut, utan att institutet innehar ett ägarintresse eller andra kapitalbindningar till dessa institut, eller b) när två eller flera institut eller finansiella institut har samma ledning utan att det följer av avtal eller bestämmelser i stiftelseurkund eller motsvarande. Finansinspektionen har i 5 kap. 4 § kapitaltäckningsföreskrifterna inte infört några bestämmelser för företag som avses i a respektive b, vilket innebär att det i dag inte finns något krav på konsolidering för dessa företag. Artikel 18.6 CRR

kräver dock att de behöriga myndigheterna ska avgöra om och hur konsolidering ska ske för sådana företag. Finansinspektionen anger i 2 kap. 5 § föreskrifterna att företag som omfattas av artikel 18.6 CRR inte ska konsolideras. För instituten innebär detta ingen ändring i tillämpningen jämfört med i dag.

2.2 Kapitalbas och kapitalbaskrav

Bestämmelser om kapitalbasen finns i artiklarna 25–92 CRR. Övergångsbestämmelser finns i artiklarna 465–491 CRR. Dessa artiklar ersätter nuvarande svenska bestämmelser i 3 kap. kapitaltäckningslagen och 7–9 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna. Nedan följer en redogörelse för förändringar som Finansinspektionen anser särskilt bör nämnas vad gäller kapitalbasen. Finansinspektionen inför även nya föreskrifter, med anledning av att det i CRR bland annat framgår att behöriga myndigheter ska besluta om vilka bestämmelser som ska gälla under en övergångsperiod.

2.2.1 Ändringar mot nuvarande nationella regler

Sammantaget innebär bestämmelserna om kapitalbasen i CRR att institut ska ha mer kapital av bättre kvalitet än vad som krävs enligt nuvarande svenska bestämmelser.

Kapitalrelationerna ska, enligt artikel 92 CRR, uppgå till minst 4,5 procent kärnprimärkapital, 6 procent primärt kapital och 8 procent totalt kapital. En total kapitalrelation på 8 procent kan därmed bestå av 2 procentenheter supplementärt kapital. Kapitalrelationen beräknas genom att olika typer av kapital som ingår i kapitalbasen sätts i förhållande till totalt riskvägt exponeringsbelopp. Dessa nivåer är miniminivåer och instituten kan alltid ersätta övrigt primärt kapital med kärnprimärkapital och supplementärt kapital med primärt kapital. Genom övergångsbestämmelser i artikel 465 CRR får den behöriga myndigheten välja att fasa in kapitalrelationerna fram till och med den 31 december 2014.

Kravet på en total kapitalrelation på 8 procent är följaktligen oförändrat. Kvaliteten på kapitalet höjs dock vilket beskrivs närmare nedan. Utöver de nya kraven på kapitalrelationerna tillkommer kapitalbehov för eventuella pelare 2-risker⁸ och krav på att instituten ska upprätthålla olika kapitalbuffertar.

I nuvarande kapitaltäckningsregelverket finns det inte någon definition av kärnprimärkapital. I CRR definieras kärnprimärkapital i artikel 50 och kan jämföras med det kapital som i dag räknas in i kapitalbasen enligt 3 kap. 2 § kapitaltäckningslagen. En skillnad är dock att fler avdrag ska göras direkt från

⁸ För exempel på dessa risker se artiklarna 79–87 i CRD 4.

kärnprimärkapitalet, vilket inte ska göras enligt nu gällande kapitaltäckningsregelverk. I dag ska flera justeringar och avdrag göras från det primära och det supplementära kapitalet. Enligt artikel 36 CRR ska alla avdrag som i nuvarande regler görs i sin helhet från primärt kapital eller hälften från primärt och hälften från supplementärt kapital i stället dras av från kärnprimärkapitalet. Exempelvis ska innehav i institut som enligt 3 kap. 5 § kapitaltäckningslagen dras av med hälften från det primära kapitalet och hälften från det supplementära kapitalet i stället enligt artikel 36 CRR dras av från kärnprimärkapitalet. CRR innehåller inte heller några regler om avdrag från den totala kapitalbasen. Detta till skillnad från exempelvis avdraget för stora exponeringar enligt 9 kap. 9 § kapitaltäckningsföreskrifterna. Genom artikel 48.1 b CRR införs en ny möjlighet i fråga om väsentliga innehav i enheter i den finansiella sektorn (financial sector entities), inbegripet innehav i andra institut. Dessa innehav behöver inte längre i sin helhet dras av från kapitalbasen utan kan under vissa förutsättningar riskvägas med 250 procent, till exempel om beloppet uppgår till mindre än 10 procent av kärnprimärkapitalet.

De poster som, enligt 7 kap. 9, 10 och 12 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna, ska filtreras bort från kapitalbasen (stabilitetsfiltren) ska i stället, enligt artiklarna 32, 33 och 35 CRR, tillåtas ingå i kapitalbasen. Detta innebär till exempel att sådana orealiserade ackumulerade värdoförändringar på låne- och kundfordringar som enligt 7 kap. 9 § kapitaltäckningsföreskrifterna inte får ingå i kapitalbasen får genomslag i kapitalbasen fullt ut. Enligt CRR får de behöriga myndigheterna under en övergångsperiod fasa ut stabilitetsfiltren vad avser orealiserade vinster på tillgångar och skulder som i redovisningen klassificerats som tillgängliga för försäljning och orealiserade vinster från förvaltningsfastigheter.

Enligt 3 kap. kapitaltäckningslagen och 6–10 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna ställs bland annat vissa specifika krav på de instrument (primärkapitaltillskott) som tillåts räknas in i kapitalbasen. Primärkapitaltillskott ska bland annat kunna tas i anspråk för att täcka förluster om institutets finansiella situation kräver det. Primärkapitaltillskott ska enligt CRR kunna tas i anspråk för att institutet ska kunna fortsätta sin verksamhet utan att dess överlevnad hotas. Ändringen jämfört med nuvarande regler är att enligt artikel 54 CRR ska primärkapitaltillskott alltid tas i anspråk om kärnprimärkapitalrelationen understiger 5,125 procent. Ianspråktagandet kan, i likhet med i dag, ske genom att instrumentet skrivs ned eller konverteras till aktier. Både primärkapitaltillskott och förlagslån (så kallade tier 2-instrument) får enligt nuvarande kapitaltäckningsregler innehålla villkor som ger innehavaren incitament att återlösa instrumentet. Ett exempel på ett sådant incitament är höjning av räntan (step-up), se 7 kap. 18 § och 8 kap. 7 § kapitaltäckningsföreskrifterna. I CRR ställs det högre krav på kvaliteten på instrumenten bland annat genom att inga incitament till inlösen tillåts för primärkapitaltillskott eller förlagslån i enlighet med artiklarna 52.1 g och h CRR.

I nuvarande regelverket får kärnprimärkapitalinstrument (instrument enligt 3 kap. 2 § kapitaltäckningslagen) innehålla villkor som ger innehavaren rätt till utdelningspreferens. Enligt artikel 28.1 h och j CRR är det inte tillåtet att kärnprimärkapitalinstrumenten innehåller villkor som ger innehavaren preferens, varken i likvidation eller när det gäller utdelning.

2.2.2 Hantering av vissa tillståndsärenden

Bankföreningen skriver i sitt remissvar att Finansinspektionen bör införa ett antal generella medgivanden genom föreskrifter, bland annat medgivande om återköp av egna aktier, tillstånd att inkludera delårs- eller årsöverskott i kärnprimärkapitalet och föreskrifter om undantag från det så kallade Basel 1-golvet. Även *Svenska fondhandlares förening* ansluter sig till *Bankföreningens* remissvar.

Finansinspektionen inför nu föreskrifter på de områden som myndigheten, enligt vad som föreslås i kapitaltäckningsutredningens betänkande, kommer att få specifika bemyndiganden för när hela det nya kapitaltäckningsregelverket är på plats. Lagförslaget i betänkandet omfattar inte möjligheten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att fylla ut CRR:s bestämmelser i de delar som Bankföreningen lyft fram. Finansinspektionen kommer därför inte att i detta skede besluta om föreskrifter i dessa delar, utan Finansinspektionen kommer i stället att besluta i varje enskilt fall alternativt offentliggöra sin tillsynspraxis.

Som nämnts ovan kommer Finansinspektionen genom en ändring i förordningen med instruktion för Finansinspektionen vara behörig myndighet enligt CRR från den 1 januari 2014. I de fall institut idag bedriver verksamhet som inte kräver tillstånd enligt kapitaltäckningsregelverket men som kräver Finansinspektionens tillstånd enligt CRR bör institutet snarast möjligt ansöka om sådana tillstånd. Finansinspektionen kommer att behandla sådana ansökningar från och med den 1 januari 2014, vilket är det datum då Finansinspektionen tidigast får behandla och besluta i ärenden i egenskap av behörig myndighet enligt CRR. Under förutsättning att ett institut har ansökt om tillstånd senast den 15 januari 2014 får institutet fortsätta att bedriva befintlig verksamhet under den tid som Finansinspektionen handlägger ansökningsärendet. Detta innebär till exempel att institut får fortsätta att återköpa egna aktier i värdepappersrörelse och återköpa egna aktier för att säkra incitamentsprogram till förmån för anställda i början av 2014 under tiden som Finansinspektionen behandlar de enskilda ärendena.

Från och med första kvartalet 2014 får institut inkludera delårs- eller årsöverskott i kärnprimärkapitalet först efter tillstånd från Finansinspektionen. Detta enligt artikel 26.2 CRR. För att i möjligaste mån påskynda Finansinspektionens handläggning av dessa tillståndsärendena bör instituten tillsammans med respektive ansökan skicka in ett revisorsintyg i vilket det ska

framgå att revisorn intygar att villkoren i artikel 26.2 CRR är uppfyllda för att delårs- eller årsöverskott ska kunna inkluderas i kärnprimärkapitalet.

2.2.3 Föreskrifter om kapitalbas och kapitalbaskrav

Kvalificerade innehav utanför den finansiella sektorn

Artikel 89.3 CRR – 3 kap. 1 § föreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Institut ska använda alternativ a i artikel 89.3 CRR som innebär att instituten får ha ett enskilt innehav i företag utanför den finansiella sektorn som överstiger 15 procent eller sammanlagda innehav som överstiger 60 procent av institutets godtagbara kapital. Den del som överstiger dessa gränsvärden ska riskvägas med 1 250 procent.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Enligt artikel 89.3 CRR ska den behöriga myndigheten bestämma hur institut ska hantera kvalificerade innehav i företag utanför den finansiella sektorn. Finansinspektionen inför en bestämmelse i 3 kap. 1 § föreskrifterna som innebär att instituten ska använda alternativ a i artikel 89.3 CRR. Finansinspektionen anser att kapitaltäckningsreglerna som svenska institut ska följa i så stor utsträckning som möjligt ska följa Basel 3-överenskommelsen och av de två alternativ som finns i artikel 89.3 är alternativ a det som ligger i linje med Basel 3-överenskommelsen. Enligt alternativ b i artikel 89.3 CRR får institut inte ha kvalificerade innehav som överstiger gränsvärdena. Finansinspektionen anser att alternativ b riskerar att skapa effekter som inte är önskade i de fall gränserna överskrids på grund av att institutens kapitalbas drastiskt minskar.

Enligt nuvarande bestämmelser i 7 kap. 9–11 §§ LBF ska det innehav som överstiger gränsvärdet dras av med 50 procent från primärt kapital och 50 procent från supplementärt kapital. Skillnaden mellan 3 kap. 1 § och de nuvarande bestämmelserna är att de kvalificerade innehaven alltid ska riskvägas i stället för att som i dag dras av med hälften från primärt kapital och hälften från supplementärt kapital. En annan skillnad är att gränserna inte längre ska relateras till kapitalbasen utan till godtagbart kapital (se beskrivning av begreppet i avsnitt 2.9 om stora exponeringar).

Kapitalrelationer

Artikel 465.2 CRR – 3 kap. 2 § föreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Institut ska ha minst 4,5 procent kärnprimärkapitalrelation och 6 procent primärkapitalrelation från och med den 1 januari 2014.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: *Finansbolagens förening* framför att det inte anges några skäl till varför det skulle vara proportionellt att i Sverige i förhållande till mindre institut kräva ett så snabbt genomförande som möjligt.

Finansinspektionens skäl: Enligt artikel 465.2 CRR får den behöriga myndigheten tillåta infasning av de nya kapitalrelationerna för kärnprimärkapital och primärkapital fram till och med den 31 december 2014. Finansinspektionen anser dock att det inte ska införas några övergångsbestämmelser och institut ska därmed, enligt 3 kap. 2 § föreskrifterna, ha minst 4,5 procent kärnprimärkapitalrelation och 6 procent primärkapitalrelation från och med den 1 januari 2014. Enligt artikel 92 CRR ska institut dessutom ha minst 8 procent total kapitalrelation. Finansinspektionens ställningstagande, som innebär att Basel 3-överenskommelsen genomförs utan övergångsregler, är också i linje med den så kallade novemberöverenskommelsen från 2011.⁹

Att CRR:s bestämmelser gäller direkt, utan övergångsregler ökar kvaliteten på de svenska institutens kapitalbas vilket i sin tur ökar den finansiella stabiliteten. Även om enskilda institut kan vara mindre betydande ur ett stabilitetsperspektiv kan de kollektivt vara viktiga för den finansiella stabiliteten. Finansinspektionen har vid en analys av konsekvenserna av föreskrifterna inte kunnat konstatera att de mindre instituten skulle få problem med att uppfylla kraven i CRR.

Orealiserade vinster och förluster som tas upp till verkligt värde

Artiklarna 467 och 468 CRR – 3 kap. 3 och 4 §§ föreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Institut ska inkludera orealiserade förluster som tas upp till verkligt värde fullt ut i kapitalbasen från och med den 1 januari 2014. Institut ska, fullt ut i kapitalbasen från och med den 1 januari 2015, även inkludera orealiserade vinster på tillgångar eller skulder som i redovisningen klassificerats som tillgängliga för försäljning och orealiserade vinster från förvaltningsfastigheter.

⁹ <http://www.fi.se/Press/Pressmeddelanden/Listan/Nya-kapitalkrav-pa-svenska-banker/>

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag i sak. 3 kap. 4 § har dock justerats på grund av skrivfel och bestämmelsen har även förtydligats.

Remissinstanserna: *Bankföreningen* ifrågasätter om artikel 468.2 CRR införs korrekt genom 3 kap. 4 § i föreskrifterna. Bankföreningen menar att bestämmelsen borde ange att instituten med stöd av andra stycket samma artikel ska ta med 100 procent av de orealiserade vinsterna.

Finansinspektionens skäl: Att Finansinspektionen väljer att så snart som möjligt införa de förändringar av stabilitetsfiltren som följer av CRR är i linje med novemberöverenskommelsen. Finansinspektionen har dock, som ytterligare redogörs för nedan, inte möjlighet att fullt ut tillåta orealiserade vinster att ingå i kärnprimärkapitalet från den 1 januari 2014 och kan därmed inte genomföra samma regler för hanteringen av orealiserade vinster som för orealiserade förluster från den 1 januari 2014.

Enligt artikel 35 CRR ska institut inte justera kapitalbasen för orealiserade förluster utan de ska påverka kapitalbasen fullt ut. Enligt 7 kap. 9 § andra stycket kapitaltäckningsföreskrifterna filtreras orealiserade förluster på lånefordringar, kundfordringar och andra räntebärande instrument bort från kapitalbasen om de enligt redovisningen klassificeras som finansiella tillgångar som kan säljas. Den behöriga myndigheten får enligt artikel 467.3 CRR tillåta utfasning av det så kallade stabilitetsfiltret för dessa poster fram till och med den 31 december 2017. Finansinspektionen utnyttjar dock inte denna möjlighet, utan dessa förluster ska enligt 3 kap. 3 § föreskrifterna påverka kapitalbasen fullt ut från och med den 1 januari 2014.

Vid tillämpning av artikel 35 CRR ska institut inte heller justera kapitalbasen för orealiserade vinster utan i stället inkludera dessa i kapitalbasen. Orealiserade vinster som i dag helt eller delvis filtreras bort enligt 7 kap. 9 § kapitaltäckningsföreskrifterna är också föremål för övergångsbestämmelser i artikel 468 förordningen. Orealiserade vinster på lånefordringar, kundfordringar och andra räntebärande instrument som enligt redovisningen kategoriseras som finansiella tillgångar som kan säljas filtreras enligt nuvarande bestämmelser bort från kapitalbasen. Även orealiserade vinster på eget kapitalinstrument som enligt redovisningen kategoriseras som finansiella tillgångar som kan säljas filtreras i dag bort från primärt kapital. Dessa orealiserade vinster får dock tas med i det supplementära kapitalet enligt nuvarande bestämmelser (se avsnittet om ytterligare filter och avdrag på sidan 26).

Enligt artikel 468.1 CRR ska institut från och med den 1 januari 2014 till och med den 31 december 2017 inte räkna in en viss procentandel av orealiserade vinster som hänför sig till tillgångar eller skulder som tas upp till verkligt värde i sitt kärnprimärkapital. De orealiserade vinster som avses ovan är vinster på tillgångar eller skulder som i redovisningen klassificerats som tillgängliga för försäljning och orealiserade vinster från förvaltningsfastigheter. Av artikel

468.2 första stycket CRR framgår det att institut ska filtrera bort dessa orealiserade vinster från kärnprimärkapitalet under 2014 och att Finansinspektionen ska besluta om takten för utfasning av stabilitetsfiltret från och med den 1 januari 2015 till och med den 31 december 2017, inom de intervaller som anges. Detta innebär sammanfattningsvis att behöriga myndigheter kan besluta att orealiserade förluster fullt ut ska inkluderas i kapitalbasen redan från den 1 januari 2014, men att orealiserade vinster kan tillåtas att ingå i kapitalbasen först från och med den 1 januari 2015.

Finansinspektionen har i 3 kap. 4 § fastställt den tillämpliga procentsatsen enligt artikel 468.1–3 CRR till 100 procent från och med den 1 januari 2015. Detta innebär att institut från och med detta datum inte behöver filtrera bort någon del av de orealiserade vinsterna från kärnprimärkapitalet, såsom krävs enligt dagens regler i 7 kap. 9 § kapitaltäckningsföreskrifterna. Som *Bankföreningen* uppmärksammat, angavs det i det remitterade föreskriftsförslaget att den tillämpliga procentsatsen var 0 trots att det i remisspromemorian angavs att procentsatsen skulle vara 100. Skrivfelet i föreskriftstexten har nu justerats. Finansinspektionen har även förtydligat texten så att det klart framgår att 100 procent av de orealiserade vinsterna *inte* ska dras av från kärnprimärkapitalet.

Avdrag

Artikel 478 CRR – 3 kap. 5 och 6 §§ föreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: De avdrag som ska göras från kärnprimärkapitalet ska inte fasas in utan ska i sin helhet dras av från kärnprimärkapitalet från den 1 januari 2014. De avdrag som enligt artikel 56 och 66 ska göras från övrigt primärkapital eller supplementärt kapital ska också dras av i sin helhet från den 1 januari 2014.

Remisspromemorian: Innehöll i princip samma förslag. Den föreslagna 3 kap. 5 § har dock slagits ihop med den föreslagna 3 kap. 6 §.

Remissinstanserna: *Bankföreningen* ifrågasätter i sitt remissvar om artikel 478.1 CRR införs korrekt genom 3 kap. 5 § i föreskrifterna, då de tillämpliga procentandelarna enligt artikel 478.1 avser avdrag från poster i kärnprimärkapitalet. *Bankföreningen* tolkar artikeln som att genom att besluta om 100 procent så skulle vinster och förluster från derivatskulder som härrör från egen kreditrisk exkluderas.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen anser så som nämnts tidigare att det nya regelverket ska genomföras så snart det är möjligt. I linje med detta ska den tillämpliga procentsatsen enligt artikel 478 CRR vara 100 procent.

Eftersom artikel 478.1 anger de tillämpliga procentsatserna för artikel 468.4 så har Finansinspektionen genom 3 kap. 5 § fastställt den tillämpliga

procentsatsen enligt artikel 468.4 till 100 procent. Detta innebär att institut inte får inkludera det verkliga värdet av vinster och förluster på derivatskulder som härrör från institutets egen kreditrisk i sin kapitalbas redan från den 1 januari 2014. Finansinspektionen föreslog i remissen att den tillämpliga procentsatsen skulle vara 0 procent. Anledningen till att myndigheten nu valt att i föreskriftstexten ange att instituten ska tillämpa en procentsats på 100 procent är inte att Finansinspektionen har ändrat uppfattning i sak, utan skälet är att Europeiska rådet har korrigerat texten i artikel 468.4.¹⁰ Ändringen innebär att den i remissen föreslagna procentsatsen måste ändras för att innebörden av bestämmelsen ska bli densamma som Finansinspektionen föreslog. Finansinspektionen anser att det numera, precis som *Bankföreningen* anført, är korrekt att införa en procentsats på 100 procent i och med att artikel 468.4 anger att behörig myndighet ska fastställa hur mycket av det orealiserade resultatet som inte ska inkluderas i kapitalbasen.

Finansinspektionen får enligt artikel 478.1 CRR, genom hänvisning till artikel 469.1, under en övergångsperiod fasa in de avdrag från kärnprimärkapitalet som institut ska göra enligt artikel 36.1 a– h förordningen. Det handlar bland annat om immateriella tillgångar, uppskjutna skattefordringar, förmånsbestämda pensionsfondstillgångar och förluster för innevarande år. Finansinspektionen inför inte några övergångsbestämmelser och institut ska därmed från och med den 1 januari 2014, i sin helhet göra samtliga avdrag från kärnprimärkapitalet i detta avseende.

Genom att artikel 478.1 CRR hänvisar till artiklarna 474 a och 476 a förordningen så innebär Finansinspektionens ställningstagande att de avdrag som enligt artiklarna 56 och 66 CRR ska göras från övrigt primärkapital och supplementärt kapital också ska göras fullt ut den 1 januari 2014. Detta innebär även att väsentliga innehav av primärkapitaltillskott och supplementärkapitalinstrument i enheter i den finansiella sektorn (financial sector entities), inbegripet innehav i andra institut, ska hanteras enligt huvudregeln i CRR utan övergångsbestämmelser. Av detta följer att om det investerande institutet vet i vilken del av kapitalbasen som den emitterande enheten räknar in tillskottet ska tillskottet enligt artikel 56 (primärkapitaltillskott) eller artikel 66 (supplementärkapitaltillskott) dras av från motsvarande del av kapitalbasen hos det investerande institutet (s.k. corresponding approach). Har exempelvis ett institut investerat i ett instrument som ett annat institut räknar in i sitt supplementära kapital ska den exponeringen dras av från det supplementära kapitalet hos det investerande institutet. Enligt nuvarande regler i 3 kap. 5 § kapitäläckningslagen ska dessa avdrag göras med hälften från primärt kapital och hälften från supplementärt kapital.

¹⁰ Rättelse till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012, 2013-11-30.

Enligt 3 kap. 6 § föreskrifterna ska instituten från och med den 1 januari 2014 vid tillämpningen av artikel 469.1 c, för de uppskjutna skattefordringarna (deferred tax assets) som avses i artikel 36.1 c, tillämpa procentsatsen 100. Detta innebär att instituten vid beräkning av hur mycket av de uppskjutna skattefordringarna som ska dras av från kärnprimärkapitalet respektive riskvägas, ska tillämpa artikel 48.1 a CRR redan från och med den 1 januari 2014 utan någon övergångsperiod.

Kapitalbasinstrument, minoritetsintressen och justeringar

Artiklarna 479.4 och 480.3 CRR – 3 kap. 7 och 8 §§ föreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Institutet ska, från och med den 1 januari 2014, tillämpa procentsatsen 0 och inte till någon del räkna in kärnprimärkapital som inte uppfyller kraven för att kvalificera som minoritetsintresse i institutets konsoliderade kapitalbas.

Institut ska använda faktorn 1 vid beräkning enligt artikel 480 vilket innebär att institut tillämpar artiklarna 84.1 b, 85.1 b och 87.1 b CRR fullt ut från och med den 1 januari 2014 och att minoritetsintressen enbart får inkluderas i kapitalbasen i den mån som kapitalet behövs för att täcka dotterföretagets kapitalbaskrav.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Enligt artikel 479 CRR ska Finansinspektionen under en övergångsperiod fastställa huruvida instrument och poster som inte kvalificerar som minoritetsintresse i konsoliderat kärnprimärkapital enligt CRR ska ingå i institutens konsoliderade kapitalbas. Finansinspektionen anser att dessa övergångsbestämmelser inte ska tillämpas. Institutet ska därmed, enligt 3 kap. 7 § föreskrifterna, från och med den 1 januari 2014 tillämpa procentsatsen 0 och inte till någon del räkna in kärnprimärkapitalinstrument som inte uppfyller kraven för att få inkluderas som minoritetsintresse i CRR i institutets konsoliderade kapitalbas.

Finansinspektionen ska, enligt artikel 480 CRR, under en övergångsperiod, fastställa om minoritetsinnehav samt kvalificerade primärkapitaltillskott och supplementärt kapital enligt CRR ska ingå i institutens konsoliderade kapitalbas. Finansinspektionen anger i 3 kap. 8 § föreskrifterna att institut ska använda faktorn 1 vid beräkning enligt denna artikel. Detta innebär att minoritetsintressen enbart får inkluderas i kapitalbasen i den mån kapitalet behövs för att täcka dotterföretagets kapitalbaskrav. De kapitalbaskrav som avses är:

- kapitalbaskrav enligt artikel 92 CRR,
- eventuella kapitalbuffertar enligt artikel 128.6 CRD 4,

- eventuellt beslutat särskilt kapitalbaskrav enligt artikel 104 CRD 4,
- eventuella kapitalbaskrav för makrotillsynsrisiker eller systemrisiker identifierade på medlemsstatsnivå enligt artikel 458 CRR,
- tillsynskrav från kommissionen enligt artikel 459 CRR, och det s.k. Basel 1-golvet enligt artikel 500 CRR.

Om ett dotterföretag har kapital som överstiger kapitalbaskravet så kan detta kapital framöver inte räknas in i gruppens kapitalbas och på så sätt användas för att täcka kapitalbaskravet i gruppen. Enligt nuvarande bestämmelser i 9 kap. 9 § kapitaltäckningslagen ingår hela minoritetsintresset i gruppens konsoliderade kapitalbas.

Ytterligare filter och avdrag

Artiklarna 473 och 481 CRR – 3 kap. 9 och 10 §§ föreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionen inför inte några övergångsbestämmelser avseende ändringar av IAS 19 enligt artikel 473 CRR och avseende ytterligare filter och avdrag enligt artikel 481 CRR.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: *Bankföreningen, Sparbankernas riksförbund och Finansbolagens förening* anser att Finansinspektionen ska utnyttja den möjlighet som finns i artikel 481 för att inkludera 80 procent av de orealiserade vinsterna i det supplementära kapitalet.

De ovan angivna remissinstanserna anser att de övergångsregler som föreslås för 2014 vad gäller orealiserade vinster och förluster som tas upp till verkligt värde har blivit olämpligt utformade och kommer få en mycket kännbar effekt på flera mindre institut, t.ex. sparbanker med stora innehav i Swedbank. De anser vidare att Finansinspektionen tydligare ska beskriva vad som gäller avseende orealiserade vinster på innehav i enheter i den finansiella sektorn. *Sparbankernas riksförbund* anser vidare att den nuvarande skrivningen gör att innehavet i Swedbank under 2014 ska dras av dubbelt, dels genom att dra av innehavets marknadsvärde från kärnprimärkapitalet och dels genom att dra av den orealiserade vinsten från kärnprimärkapitalet.

Bankföreningen ifrågasätter även varför möjligheten för institut att efter godkännande av behörig myndighet justera kapitalbasen med stöd av ett filter enligt artikel 473 CRR inte införs. Bankföreningen noterar i detta avseende att Eba enligt artikel 519 CRR ska utarbeta en rapport avseende om den reviderade IAS 19, tillsammans med avdraget av nettopensionsskulderna i artikel 36.1 e CRR och förändringar i pensionsskulderna, leder till otillbörlig volatilitet i institutens kapitalbas. Föreningen anser att CRR därmed pekar på ett potentiellt problem till följd av förändringen i redovisningsstandarden IAS 19.

Finansinspektionens skäl: Enligt artikel 481 CRR ska Finansinspektionen under en övergångsperiod fastställa huruvida ytterligare filter och avdrag ska få påverka beräkningen av institutens kapitalbas. De ytterligare filter och avdrag som avses är de som medlemsländerna idag har genomfört i nationella bestämmelser. Finansinspektionen anser att institut från och med den 1 januari 2014 fullt ut ska ta hänsyn till de justeringar som ska göras av kärnprimärkapitalet, det primära kapitalet och det supplementära kapitalet enligt CRR. De aktuella bestämmelserna i föreskrifterna, 3 kap. 9 och 10 §§, innebär bland annat att de orealiserade ackumulerade vinsterna på eget-kapitalinstrument på tillgångar eller skulder som tas upp till verkligt värde, och som idag får tas in i det supplementära kapitalet enligt 7 kap. 9 § kapitaltäckningsföreskrifterna, inte längre får ingå i kapitalbasen.

Remissinstanserna har i svaren beskrivit att de tolkar reglerna i CRR så att dels den totala orealiserade vinsten ska dras av från kärnprimärkapitalet dels att marknadsvärdet (anskaffningsvärdet och den orealiserade vinsten) när det gäller innehav i enheter i den finansiella sektorn ska dras av från kärnprimärkapitalet. Det är enligt Finansinspektionens mening inte rimligt att institut ska dra av orealiserade vinster två gånger från kärnprimärkapitalet. Enligt Finansinspektionens bedömning ska därför instituten under 2014 först dra av de orealiserade vinsterna och när institut sedan tillämpar reglerna för avdrag av innehav i enheter i den finansiella sektorn ta hänsyn till att de orealiserade vinsterna redan har dragits av.

Finansinspektionen anser att det är marknadsvärdet på innehav i enheter i den finansiella sektorn som ska vara underlag för beräkningen av de avdrag som ska göras enligt artikel 36.1 h och j. Fast att artikel 35 CRR anger att inga orealiserade vinster får dras av från kapitalbasen ska de orealiserade vinsterna på innehav i enheter i den finansiella sektorn dras av om en del av innehavet ska dras av enligt artikel 36.1 h och j. Det är även marknadsvärdet på de innehav som instituten, enligt dagens regler, ska dra av med hälften från primärt kapital och hälften från supplementärt kapital.

Finansinspektionen anser inte att det finns skäl att tillåta institut att under 2014 inkludera orealiserade vinster i det supplementära kapitalet. Finansinspektionens analys visar att de orealiserade vinsterna som i dag inkluderas i detta kapital till övervägande del består av orealiserade vinster på innehav i enheter i den finansiella sektorn. Dessa orealiserade vinster absorberas i dag av det avdrag som instituten gör när hälften av marknadsvärdet på innehavet dras av från det supplementära kapitalet.

Enligt CRR ska ”tillämplig summa” av innehavet dras av och resten ska riskvägas. Den delen av innehavet som dras av inkluderar eventuell orealiserad vinst. Den orealiserade vinsten på den del av innehavet som riskvägs kommer under 2014 att dras av från kärnprimärkapitalet och kommer inte heller att få inkluderas i supplementärt kapital. Från den 1 januari 2015 kommer instituten att få inkludera dessa orealiserade vinster i kärnprimärkapitalet. Samman-

fattningsvis innebär de nya reglerna ändå en lättnad för instituten i och med att de i dag ska dra av hela innehavet, inklusive orealiserad vinst, från kapitalbasen men från 1 januari 2014 istället ska riskväga hela eller en del av innehavet. Väsentliga innehav får en riskvikt på 250 procent.

De europeiska sparbankernas branschorganisation¹¹ har skickat in frågan till Eba¹² om hur dessa artiklar ska tolkas och om Eba kommer fram till en annan tolkning än Finansinspektionen kan det påverka myndighetens förtydligande i denna promemoria.

Enligt artikel 473 CRR får behörig myndighet under en övergångsperiod införa ett stabilitetsfilter för att motverka effekten på institutens kapitalbas av ändringar i redovisningsreglerna vad avser förmånsbestämda pensionsfonder eller pensionsplaner (IAS 19). Från den 1 januari 2013 gäller ändrade redovisningsregler i IAS 19 genom vilka den så kallade korridormetoden togs bort. Korridormetoden innebar i korthet att företagen i sin redovisning inte behövde redovisa förändringar i pensionsskulden om ändringarna understeg 10 procent jämfört med den totala pensionsskulden. Den del av förändringen som översteg 10 procent skulle resultatföras över pensionsskuldens kvarvarande livslängd. Detta innebar att ett antal institut hade oredovisade pensionsåtaganden som inte påverkade eget kapital och därmed inte heller institutets kapitalbas. Finansinspektionen inför inte ett filter för att motverka effekten på institutens kapitalbas för de ovan nämnda av ändringar i redovisningsregler utan inväntar den rapport som Eba senast den 30 juni 2014 ska utarbeta. Rapporten ska bedöma om IAS 19, tillsammans med kapitalbasreglerna, leder till otillbörlig volatilitet i institutens kapitalbas eller inte. Finansinspektionen anser att instituten ska låta den faktiska pensionsskulden få genomslag när de beräknar sin kapitalbas och att eventuella förändringar av skulden bör få genomslag i institutens kapitalbas.

Utfasningen av kapitalbasinstrument som inte uppfyller kraven i CRR

Artikel 486 CRR – 3 kap. 11 § föreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Instituterna ska fasa ut sådana kapitalbasinstrument som avses i artikel 486 CRR fram till och med den 31 december 2018 förutsatt att instrumentet har givits ut före den 31 december 2011.

Remisspromemorian: Förslaget i remisspromemorian var att instituten skulle fasa ut sådana kapitalbasinstrument som avses i artikel 486 CRR fram till och med den 31 december 2021, förutsatt att instrumentet hade givits ut före den 31 december 2011.

¹¹ European Savings Banks Group.

¹² Eba Q&A nummer 2013_539.

Remissinstanserna: *Riksbanken* anser att kapitalbasinstrument som inte uppfyller kraven i CRR bör fasas ut senast den 31 december 2018. Riksbanken hänvisar bl.a. till att andra länders erfarenheter från finanskrisen visar att kapitalbasinstrument som inte uppfyller kraven i CRR inte var förlustabsorberande. Stater tvingades skjuta till kapital till problemfyllda banker innan dessa bankers övriga kapitalbasinstrument bar förluster. Den nya Basel-3 överenskommelsen och CRR hanterar vissa av dessa problem. Emellertid kvarstår problemen till dess att kapitalbasinstrumenten är helt utfasade, vilket Riksbanken anser talar för en snabbare utfasning än vad som krävs enligt Basel 3-överenskommelsens minimikrav.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen ska enligt artikel 486 CRR under en övergångsperiod fastställa huruvida de kapitalbasinstrument som inte uppfyller kraven i CRR får inkluderas i kapitalbasen. Institut ska enligt 3 kap. 11 § föreskrifterna fasa ut dessa instrument fram till och med den 31 december 2018 istället för, som föreslås i det remitterade förslaget, den 31 december 2021. Utfasning får ske under förutsättning att instrumentet givits ut före den 31 december 2011. Finansinspektionen anser att det är rimligt att införa övergångsregler för dessa instrument eftersom CRR överlag inför högre krav på institutens kapitalbas i sin helhet genom framförallt högre andel kärnprimärkapital än jämfört med nuvarande bestämmelser.

Finansinspektionen delar *Riksbankens* uppfattning att Basel 3-överenskommelsen ska införas så snart som möjligt inom ramen för CRR och CRD 4. Vad avser utfasningen av kapitalbasinstrument som inte uppfyller kraven i CRR anser Finansinspektionen att instituten, även om tiden kortas med 3 år jämfört med förslaget i remissen, får en skälig tid på sig att byta ut kapitalbasinstrument med lägre förlustabsorbition eftersom dessa ofta tagits upp med långa löptider. Detta innebär att den befintliga övergångstiden för kapitalbasinstrument som är utgivna före den 31 december 2010 förkortas från 30 år till 5 år (se punkt 2 till ikraftträdande och övergångsbestämmelserna till Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2010:10] om ändring av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2007:1] om kapitaltäckning och stora exponeringar). Instrument som givits ut efter den 31 december 2011 omfattas inte av övergångsregler utan måste redan den 1 januari 2014 uppfylla kraven i CRR för att få inkluderas i kapitalbasen.

2.3 Kreditrisk

Bestämmelser om kreditrisk återfinns i artiklarna 107–191 CRR. Dessa bestämmelser ersätter nuvarande svenska bestämmelser i 4 kap. 5–12 §§ kapitaltäckningslagen, 25 § kapitaltäckningsförordningen, 15–18 kap. och 36–46 kapitaltäckningsföreskrifterna samt FFFS 2007:2.

Nedan följer en redogörelse för ändringar i anledning av att CRR träder i kraft samt de föreskrifter som Finansinspektionen har beslutat om till följd av

nationella val. De beslutade föreskrifterna gäller enbart schablonmetoden för kreditrisk.

2.3.1 *Ändringar gemensamt för både schablonmetoden och internmetoden*

En exponering får i dag enligt 16 kap. 21 § och 37 kap. 4 § kapitaltäckningsföreskrifterna hänföras till exponeringsklassen hushållsexponeringar bl.a. under förutsättning att exponeringen uppgår till högst 600 000 euro. Enligt artikel 123 och artikel 147 CRR är gränsen för hushållsexponeringar 1 miljon euro. Höjningen av denna gräns innebär att fler företagsexponeringar mot små och medelstora företag kan komma att tillhöra exponeringsklassen hushåll istället för exponeringsklassen företag, vilket i sin tur innebär att dessa exponeringar får lägre riskvikter jämfört med riskvikterna som gäller enligt nuvarande bestämmelser.

Av artikel 501 CRR framgår det att kapitalkravet för exponeringar mot små och medelstora företag som ingår i exponeringsklasserna hushåll, företag eller säkrade med säkerhet i fast egendom ska multipliceras med faktorn 0,7619. Detta under förutsättning att exponeringen inte överstiger 1,5 miljoner euro och att övriga villkor i artikel 501 CRR uppfylls. Små och medelstora företag ska definieras i enlighet med rekommendation 2003/361/EG¹³ som specificerar kriterier om bl.a. omsättningen, antal anställda och bolagsform. De nya reglerna innebär att kapitalkravet för berörda exponeringar blir lägre jämfört med kapitalbaskravet beräknat enligt huvudreglen i CRR.

En definition av bostadsfastighet införs i artikel 4.1 (75) CRR. Definitionen är gemensam för både institut som tillämpar schablonmetoden och institut som tillämpar internmetoden. Med bostadsfastighet avses bostad som innehas av ägaren eller bostadsrättsinnehavaren, inbegripet rätten att bo i en lägenhet i bostadsrättsföreningar i Sverige. Definitionen av bostadsfastighet i förordningen är mindre detaljerad än nuvarande bestämmelser i 16 kap. 25 § kapitaltäckningsföreskrifterna för schablonmetoden och 54 kap. 3 § kapitaltäckningsföreskrifterna för internmetoden, men Finansinspektionens bedömning är att detta i praktiken inte medför någon stor ändring för instituten.

CRR delar in fastigheter i två kategorier; bostadsfastighet och kommersiell fastighet. CRR innehåller enbart en definition av bostadsfastighet. Finansinspektionen anser att alla fastighetstyper som inte uppfyller definitionen av bostadsfastighet ska klassificeras som kommersiell fastighet.

Av artiklarna 125.2 b, 126.2 b CRR framgår det att en exponering inte får anses vara fullt ut och fullständigt säkrad med pant i fastighet (vare sig bostadsfastighet eller kommersiell fastighet) om låntagarens risk i väsentlig

¹³ Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (2003/361/EG).

grad påverkas av den underliggande fastighetens resultat (kassaflöde). Dessa villkor måste även vara uppfyllda enligt artikel 199.2 b CRR för att institut som tillämpar internmetoden ska få anse att en pant i en bostadsfastighet är en godtagbar säkerhet. En exponering som inte är fullt ut och fullständigt säkrad med pant i fastighet ska enligt schablonmetoden istället ges en riskvikt på 100 procent eller en riskvikt som är baserad på låntagarens exponeringsklass. Även inom internmetoden får en exponering en högre riskvikt om den pantsatta fastigheten inte är godtagbar.

Enligt artiklarna 125.3, 126.3, 199.3 och 199.4 CRR får institut göra undantag från punkt 2 (b) i respektive artikel om den behöriga myndigheten i den medlemsstaten där exponeringen finns har belägg för att välutvecklade och sedan länge etablerade marknader för såväl bostadsfastigheter som kommersiella fastigheter finns inom detta territorium med förlustnivåer som inte överstiger de i artiklarna angivna gränsvärdena. Motsvarande krav som framgår av artiklarna 125.2 b, 126.2 b och 199.2 b finns i kreditinstitutsdirektivet som ett nationellt val. Dessa bestämmelser genomfördes dock inte i svensk rätt förutom avseende bostadsfastigheter som är belägna i tredje land eller i medlemsstater där kravet tillämpades av den behöriga myndigheten i det landet. Reglerna i CRR innebär att om Sverige inte kan visa att förlustnivåerna ligger inom de gränsvärden som anges i CRR kommer institut, för utlåning till vissa objekt i Sverige, t.ex. bostadsrättsföreningar, inte fullt ut kunna räkna med effekten av pant i fastighet vid beräkning av det riskvägda exponeringsbeloppet.

2.3.2 Ändringar i schablonmetoden jämfört med nuvarande nationella regler

Externa kreditvärderingar

Enligt artikel 135.1 CRR får externa kreditvärderingar endast användas för att fastställa riskvikten för en exponering enligt schablonmetoden för kreditrisk om kreditvärderingen har utförts av ett externt kreditvärderingsinstitut eller stöds av ett externt kreditvärderingsinstitut i enlighet med förordning (EG) nr 1060/2009.¹⁴ Enligt gällande bestämmelser i 11 kap. 2 § kapitaltäckningsföreskrifterna får institut endast använda externa kreditvärderingar från de företag som Finansinspektionen har godkänt som externa kreditvärderingsföretag. Skillnaden för instituten är att det framöver kommer att vara den Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) som, i enlighet med artiklarna 2.4 och 18.3 i förordning (EG) nr 1060/2009, godkänner och lämnar information om vilka företags kreditvärderingar som kan användas för att bestämma kapitalkrav och inte Finansinspektionen. Eba ska enligt artikel 135.2 publicera en förteckning över externa godkända kreditvärderingsinstitut på sin webbplats. Vidare ska institut som använder externa kreditvärderingar för att fastställa riskvikter använda den indelning (korresponderstabeller) som

¹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut.

de europeiska tillsynsmyndigheternas gemensamma kommitté ska ha tagit fram till den 1 juli 2014. Indelningen ska framgå av tekniska standarder för genomförande i enlighet med artikel 136 CRR. Indelningen i de tekniska standarderna ersätter de korresponderstabeller som Finansinspektionen idag publicerar på sin webbsida och beslutar om enligt 4 kap. 13 § kapitaltäckningslagen. Finansinspektionens korresponderstabeller gäller dock till dess att de tekniska standarderna trätt i kraft.

Institutexponeringar

Riskvikter för exponeringar mot institut kommer enligt artiklarna 119.1 och 139 CRR att baseras på det låntagande institutets egen kreditvärdering. Om en sådan saknas ska riskvikten fastställas med den metod som baseras på den nationella regeringens kreditvärdering och som framgår av artikel 121 CRR. Enligt nuvarande bestämmelser i 10 § kapitaltäckningsförordningen och 16 kap. 12 § kapitaltäckningsföreskrifterna får institut tillämpa en riskvikt för institutsexponeringar som baseras på hemstatens kreditvärdering trots att institutet har en egen kreditvärdering. Den ändring som CRR medför innebär att riskvikterna för institutsexponeringar kan öka eftersom de låntagande institutens egna kreditvärderingar kan vara sämre än hemstatens kreditvärdering.

Exponeringar säkrade genom panträtt i fast egendom

Enligt artikel 125.1 CRR ska exponeringar som är fullt ut och fullständigt säkrade genom panträtt i bostadsfastighet få en riskvikt på 35 procent om inte behörig myndighet beslutar annat enligt artikel 124.2. Villkoren för att en exponering ska anses vara fullt ut och fullständigt säkrad genom panträtt i bostadsfastighet framgår av artikel 125.2 CRR. Bland annat framgår det av led d i denna artikel att ett exponeringsbelopp som ges 35 procent riskvikt ska uppgå till högst 80 procent av bostadsfastighetens marknadsvärde eller pantlånevärde, vilket är en ändring jämfört med nuvarande gräns på 75 procent av värdet enligt 16 kap. 24 § kapitaltäckningsföreskrifterna.

Enligt artikel 126.1 CRR ska en riskvikt på 50 procent användas för exponeringar som är fullt ut säkrade genom panträtt i kontorsfastigheter eller andra kommersiella fastigheter om inte behörig myndighet beslutar annat enligt artikel 124.2. Som närmare framgår nedan är Finansinspektionens bedömning att exponeringar som är fullt ut säkrade genom panträtt i kommersiella fastigheter belägna i Sverige eller i tredje land på samma sätt som idag ska ges en riskvikt på 100 procent vid tillämpning av schablonmetoden för kreditrisk.

Institut ska enligt artikel 128.2 d CRR sätta en riskvikt på 150 procent på exponeringar mot spekulativ finansiering av fast egendom. Detta är ett nytt krav och det finns ingen motsvarighet i nuvarande bestämmelser. Spekulativ finansiering av fast egendom definieras i artikel 4.1 (79) CRR.

Exponeringar mot säkerställda obligationer

För att ett institut ska kunna tillämpa riskvikterna för säkerställda obligationer måste exponeringen uppfylla de krav som framgår av artikel 129.1 CRR. Motsvarande bestämmelser finns i dag i 16 kap. 35 § kapitaltäckningsföreskrifterna. Enligt nuvarande bestämmelser i 16 kap. 35 § 5 får en säkerställd obligation hänföras till denna exponeringsklass a) om säkerheten består av exponeringar mot institut som uppfyller kraven för kreditkvalitetssteg 1 och b) om dessa säkerheter inte överstiger 15 procent av det nominella beloppet av det *emitterande* kreditinstitutets utestående säkerställda obligationer eller motsvarande utländska skuldförbindelser. För säkerheter som utgörs av exponeringar med en löptid på högst 100 dagar mot ett institut inom EES räcker det att kraven för kreditkvalitetssteg 2 uppfylls. En ändring som införs genom artikel 129.1 sista stycket CRR är att behörig myndighet får, efter konsultation med Eba, tillåta att säkerställda obligationer hänförs till denna exponeringsklass om säkerheterna består av institutsexponeringar som uppfyller kraven för kreditkvalitetssteg 2. De totala säkerheterna av detta slag får inte överstiga 10 procent av det nominella beloppet av det *emitterande* institutets utestående säkerställda obligationer.

Den riskvikt ett institut ska sätta exponeringar mot säkerställda obligationer ska enligt artikel 129.4 CRR baseras på den säkerställda obligationens externa kreditvärdering. Om sådan saknas ska riskvikten enligt artikel 129.5 baseras på den riskvikt som getts till icke efterställda exponeringar mot det institut som utfärdat den säkerställda obligationen. Enligt nuvarande bestämmelser i 16 kap. 37 § kapitaltäckningsföreskrifterna följer riskvikten alltid den riskvikt som getts till oprioriterade fordringar (icke efterställda exponeringar) mot det institut som utfärdat den säkerställda obligationen. För institut innebär detta att riskvikten för en säkerställd obligation som har en extern kreditvärdering kan ändras om riskvikten för den säkerställda obligationen skiljer sig från utfärdarens riskvikt.

2.3.3 Föreskrifter om schablonmetoden för kreditrisk

Artikel 124.2 CRR – 4 kap. 1 § föreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Vid tillämpning av schablonmetoden för kreditrisk ska exponeringar som är fullt ut säkrade genom panträtt i kommersiella fastigheter belägna i Sverige eller i tredje land ges en riskvikt på 100 procent.

Remisspromemorian: Innehöll ett förslag om att riskvikten på 100 procent endast skulle omfatta exponeringar som är fullt ut säkrade genom panträtt i kommersiella fastigheter belägna i Sverige.

Remissinstanserna: *Bankföreningen* ifrågasätter den föreslagna nivån på riskvikten för exponeringar mot kommersiella fastigheter i schablonmetoden. Enligt föreningen är utvecklingen på fastighetsmarknaden i Spanien och Irland

inte jämförbar med svenska förhållanden. Vidare identifierar Bankföreningen ett antal stora förändringar som den svenska kommersiella fastighetsmarknaden genomgått sedan krisen på 90-talet.

Sparbankernas Riksförbund anser att en ändring av riskvikten enligt artikel 124.1 ska införas först efter Finansinspektionen har genomfört en årlig utvärdering med utgångspunkt i artikel 101.

Finansbolagens förening anser att förslaget att fastställa riskvikten till 100 procent sannolikt kommer att leda till att fastighetsutlåningen koncentreras till institut som tillämpar internmetoden, vilket kommer att försämra konkurrensen på marknaden.

Finansinspektionens skäl: Enligt artikel 124.2 CRR får behörig myndighet bestämma högre riskvikter, dock maximalt 150 procent, eller striktare kriterier för hantering av en exponering med panträtt i kommersiell fastighet belägen inom landet eller i tredje land än de som framgår av artikel 126. Finansinspektionen har tidigare uppfattat omfattningen av det nationella valet i artikel 124.2 som begränsad till exponeringar där den säkrade fastigheten är belägen i Sverige. Det remitterade förslaget omfattade därför enbart sådana fastigheter. Den 31 oktober 2013 publicerade Eba ett svar på en fråga som kom in i myndighetens verktyg för frågor och svar (Q&A, Id: 2013_66) som tydliggör att behöriga myndigheter kan utnyttja det nationella valet på fastigheter både i det egna landet och i tredje land. Mot bakgrund av Ebas tolkning av det nationella valet, bedömer Finansinspektionen att riskvikten om 100 procent även bör gälla för exponeringar i tredje land och ändrar därför föreskrifterna på det sättet. För institutens del innebär detta att riskvikten blir densamma som det som gäller idag.

Finansinspektionen ska enligt artikel 124.2 CRR regelbundet, dock åtminstone årligen, utvärdera om den åsatta riskvikten är korrekt, med beaktande av historiska förluster och den förväntade framtida utvecklingen på marknaden för fast egendom. Denna utvärdering ska baseras på uppgifter som samlas in enligt artikel 101 CRR och andra relevanta indikatorer. Behörig myndighet får införa högre riskvikter eller striktare kriterier efter samråd med Eba. Finansinspektionen delar inte *Sparbankernas riksförbund* uppfattning att en ändring av riskvikten enligt artikel 124.1 inte kan genomföras innan uppgifter enligt artikel 101 har inrapporterats av institut. Anledningen till det är att Finansinspektionen i sin utvärdering har tagit hänsyn till flera andra relevanta indikatorer, vilket är möjligt enligt artikel 124.2 CRR. Här kan även nämnas att Eba senast den 31 december 2014 ska överlämna ett förslag till tekniska standarder till kommissionen som bland annat ska specificera de faktorer som behörig myndighet ska beakta när de sätter högre riskvikter, i synnerhet begreppet ”bedömningar av den finansiella stabiliteten”.

Finansinspektionen delar *Bankföreningens* uppfattning att erfarenheterna från Spanien och Irland inte är jämförbar med svenska förhållanden idag samt att

den svenska marknaden för kommersiella fastigheter har genomgått stora förändringar sedan krisen på 1990-talet. Finansinspektionen anser dock att internationell erfarenhet visar att utvecklingen av utlåningen mot kommersiella fastigheter kan medföra allvarliga risker för finansiell stabilitet, även i Sverige. Det är därför inte befogat att tillämpa grundregeln i artikel 126 CRR eftersom detta skulle innebära en sänkning av riskvikten för exponeringar med pant i kommersiella fastigheter. En sänkning av riskvikten från dagens 100 procent till 50 procent skulle eventuellt stimulera utlåning till fastighetssektorn vilket i sin tur skulle kunna leda till ökade risker i det finansiella systemet.

Erfarenheter från flera länder visar en stark koppling mellan konjunkturutvecklingen på marknaden för kommersiella fastigheter och finansiell stabilitet. Danmark har de senaste åren genomlevt stora problem i fastighetssektorn vilket pressat landets finansiella system. Danska banker gjorde 2009 reserveringar på cirka 8 procent av den totala utlåningsstocken till kommersiella fastigheter. Om det antas att en riskvikt på 100 procent tillämpades på dessa exponeringar skulle effekten av reserveringar ha blivit att kapital som motsvarar mer än bankernas minimikapitalkrav på 8 procent skulle ha förbrukats. Detta under förutsättning att hela det minimikapitalkravet mötts med kapital som var förlustabsorberande.

Ytterligare stöd för den ovan angivna kopplingen finns i en ny rapport som har publicerats av den brittiska centralbanken.¹⁵ Rapporten presenterar data från åren innan den senaste finansiella krisens början 2007 samt från två tidigare konjunkturedgångar i Storbritannien där ett antal mindre banker hamnade i konkurs. I samtliga fall hade starkt stigande utlåning med pant i kommersiella fastigheter varit förknippad med en ohållbar värdeutveckling i sektorn som slutade i ett kraftigt prisfall och stora förluster för bankerna. Priserna på kommersiella fastigheter i Storbritannien föll med 50 procent mellan åren 2007 och 2012 medan brittiska banker årligen mellan 2008 och 2012 gjorde reserveringar på i genomsnitt 6 procent av deras totala utlåningsstock mot kommersiella fastigheter.

Finansinspektionens val av riskvikt grundas således på överväganden om finansiell stabilitet enligt det nationella valet i artikel 124.2. En eventuell risk för att snedvrیدا konkurrensen på finansieringsmarknaden, vilket har lyfts fram av *Finansbolagen Förening*, ser inte Finansinspektionen eftersom föreskrifterna inte innebär någon ändring av riskvikterna jämfört med idag.

2.3.4 *Ändringar i internmetoden jämfört med nuvarande nationella regler*

Artikel 20.6 CRR anger att moderföretaget och dess dotterföretag tillsammans får uppfylla de krav som ställs på ett institut för att kvalificera för tillämpning av en internmetod för kreditrisk. Enligt nuvarande bestämmelser i 36 kap. 1 §

¹⁵ Benford, J and Burrows, O (2013), 'Commercial property and financial stability', Bank of England Quarterly Journal, Vol. 53, No. 1.

kapitaltäckningsföreskrifterna måste VD och styrelse i varje enskilt institut inom en grupp uppfylla de krav på styrning som framgår av 44 kap. 39–42 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna. Enligt artikel 20.6 CRR kan den styrning som utövas gemensamt inom gruppen anses vara tillfredsställande för de enskilda institut som ingår i gruppen. Det förutsätts dock att dessa krav uppfylls av moderföretaget och dess dotterföretag gemensamt, samt att kravuppfyllelsen görs på ett sätt som följer gruppens struktur, riskhanteringssystem, processer och metoder. Ändringen innebär att det uttryckliga kravet på att VD och styrelse för varje institut inom en grupp ska uppfylla kraven på styrning i 36 kap. 1 § kapitaltäckningsföreskrifterna inte längre gäller.

I 38 kap. 19 och 20 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna har gränser angivits för hur stor andel av kreditportföljen som institutet ska tillämpa en internmetod på för att det ska få medgivande för ett stegvis införande av IRK-metoden. Institut kan även få ett tidsbegränsat medgivande att tillämpa schablonmetoden för kreditrisk för portföljer av oväsentlig storlek om portföljen understiger de gränsvärden som anges i 38 kap. 20 § kapitaltäckningsföreskrifterna. Dessa gränsvärden finns inte i CRR utan Eba kommer att utveckla förslag till tekniska standarder på detta område enligt artiklarna 148 och 150 CRR. För institut kan detta innebära att gällande gränser kommer att ändras.

Enligt nuvarande bestämmelser i 39 kap. 13 § kapitaltäckningsföreskrifterna finns det en tidsbegränsad undre gräns på 10 procent för exponeringsviktat genomsnitt av förlust vid fallissemang (LGD) för hushållsexponeringar som är säkerställda med pant i bostadsfastighet. Genom artikel 164 CRR införs ett motsvarande golv permanent. Gränsen för hushållsexponeringar som är säkerställda med pant i bostadsfastigheter utan statliga garantier kommer att vara oförändrad på 10 procent. Genom CRR införs även ytterligare en undre LGD-gräns på 15 procent för hushållsexponeringar som är säkerställda med pant i kommersiella fastigheter utan statliga garantier. Införandet av ett permanent LGD-golv för sådana hushållsexponeringar kan leda till en höjning av den genomsnittliga riskvikten för hushållsexponeringar med sådan säkerhet. Behöriga myndigheter ska minst en gång per år bedöma om LGD-golvet för exponeringar med säkerhet i fastighet är lämpliga och får höja dessa gränser med hänsyn tagen till bland annat finansiell stabilitet.

En justerad korrelationsfunktion införs i artikel 153.2 CRR för beräkning av det riskvägda exponeringsbeloppet för exponeringar mot stora finanssektorsenheter och icke reglerade finansiella enheter. Detta innebär att riskvikten höjs för dessa exponeringar.

Enligt nuvarande bestämmelser i 44 kap. 47 § kapitaltäckningsföreskrifterna måste ett institut kunna påvisa att det kan beräkna och rapportera kapitalkravet i enlighet med den interna metoden för kreditrisk på ett korrekt sätt för att kunna få tillämpa en intern metod för kreditrisk. Ett institut ska därför parallellrapportera kapitalbaskravet enligt den interna metoden vid fyra tillfällen med ett kvartals mellanrum innan tillstånd kan ges. Artikel 139 CRR

anger att den behöriga myndigheten i enlighet med artikel 138 ska bevilja tillstånd för ett institut att använda internmetoden och egna skattningar av LGD-värden och konverteringsfaktorer endast om den behöriga myndigheten är övertygad om att kraven i artikel 139 är uppfyllda. Bland annat ska institut enligt artikel 139.1 g kunna påvisa att de kan rapportera enligt artikel 99. Rapportering enligt artikel 99 omfattar kapitaltäckning och i vissa fall finansiell information.

Skillnaden jämfört med dagens reglering är att det inte tydligt framgår av CRR hur institut ska påvisa att de kan rapportera enligt artikel 99.

Finansinspektionen vill därför tydliggöra att myndighetens uppfattning är att institut framöver ska parallellrapportera under tillräckligt lång tid för att det ska gå att säkerställa att institutet uppfyller kraven för att tillämpa internmetoden för kreditrisk. Ett institut som ansöker om att tillämpa en intern metod för kreditrisk bör således räkna med att det även fortsättningsvis kommer att krävas minst fyra rapporteringstillfällen, där rapporteringen ska vara av god kvalitet. Institut som redan tillämpar en intern metod för delar av exponeringarna och därmed kan anses ha visat sin förmåga att rapportera och beräkna kreditrisk, kommer att kunna få tillåtelse att rapportera under en kortare tidsperiod, dock minst två kvartal och under förutsättning att rapporteringen är av god kvalitet.

Löptid för stats-, instituts-, och företagsexponeringar (M) regleras i dag i 43 kap. 6–11 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna. Av 43 kap. 6 § kapitaltäckningsföreskrifterna framgår att institut som har tillstånd att använda en avancerad internmetod för kreditrisk ska beräkna M för varje enskild exponering med kontrakterade betalningsflöden. Bestämmelsen specificerar dessutom metoden för att göra detta. M ska vara som längst 1 år och som högst 5 år. Vidare anges att när ett låneavtal innehåller villkor om att lånet kan sägas upp, alternativt förlängas, vid ett eller flera tillfällen får detta inte beaktas i beräkningen av löptiden. Motsvarande regler framgår av artikel 162 CRR. Denna artikel är i allt väsentligt oförändrad jämfört med kreditinstitutsdirektivets Bilaga VII, del II som är genomförd i 43 kap. 1–11 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna. Finansinspektionen kommer därför att förvänta sig att institut fortsätter att beräkna M såsom framgår av 43 kap. 6 § kapitaltäckningsföreskrifterna, det vill säga att möjlighet till uppsägning eller förlängning av avtal inte får beaktas i beräkningen.

Bankföreningen anser att Finansinspektionens ovan angivna tolkning avseende tillämpningen av M-faktorn enligt artikel 162 CRR går utöver vad som föreskrivs i CRR. Varken kreditinstitutsdirektivet eller CRR innehåller tydliga regler om hur M ska beräknas för låneavtal som innehåller villkor om att lånet kan sägas upp, alternativt förlängas, vid ett eller flera tillfällen. Det är dock Finansinspektionens uppfattning att myndighetens tydliggörande av vad som bör gälla i detta avseende delas av tillsynsmyndigheter i flera andra länder. Så länge som det inte framkommer en annan uppfattning vidhåller Finansinspektionen därför sin syn på reglerna i CRR.

En ny bestämmelse för beräkning av löptid för exponeringar mot mindre företag följer av artikel 162.4 CRR. Denna får användas av institut med tillstånd att använda en avancerad internmetod för kreditrisk. Institut kan istället för att tillämpa egna beräkningar av löptid enligt artikel 162.2 CRR välja att för exponeringar mot mindre företag bestämma löptiden med föreskrivna värden enligt artikel 162.1 CRR. Detta innebär att för exponeringar mot dessa företag får det föreskrivna värdet 2,5 år användas. Institut kan välja att använda bestämmelsen för exponeringar mot företag inom EU som har en konsoliderad omsättning och tillgångar som är mindre än 500 miljoner euro.

2.4 Kreditriskskydd

Bestämmelser om kreditriskskydd finns i artiklarna 192–241 i CRR. Dessa artiklar ersätter 4 kap. 15 § kapitaltäckningslagen, 11–13 §§ kapitaltäckningsförordningen och 23–25, 27, 52-55, 57 och 58 kap. samt bilaga 5 kapitaltäckningsföreskrifterna. Nedan följer en redogörelse för ändringar jämfört med nuvarande nationella regler.

2.4.1 Ändringar jämfört med nuvarande nationella regler

Enligt artikel 194.1 första stycket CRR ska den teknik som används av ett institut för att skapa kreditriskskydd resultera i ett system för kreditriskskydd som har rättsverkan och vars efterlevnad kan kontrolleras i alla relevanta jurisdiktioner. Även de åtgärder som det utlånande institutet vidtar och de processer och de riktlinjer som det tillämpar för kreditriskskydd ingår i systemet för kreditriskskydd. Vidare anges i artikel 190.1 andra stycket CRR att institut på begäran från behörig myndighet ska kunna uppvisa sin senaste juridiska analys av om kravet i artikel 190.1 första stycket CRR är uppfyllt eller inte. Kravet på att institutet ska göra en juridisk analys av sitt system för kreditriskskydd har tidigare inte varit uttryckligen reglerat annat än genom att det av 24 kap. 4 § 3 kapitaltäckningsföreskrifterna framgår att avtal för garantier och kreditderivat ska vara juridisk bindande i alla relevanta jurisdiktioner. För institut innebär artikel 190 CRR att det ställs högre krav på dokumentation av juridiska analyser som rör de kreditriskskydd som instituten tillämpar.

Av artikel 197.1 h CRR framgår det att vissa värdepapperiseringspositioner får användas som godtagbara säkerheter, under förutsättning att de inte är återvärdepapperiseringspositioner och att de har kreditkvalitetssteg 3 eller högre. Detta skiljer sig mot nuvarande bestämmelser om kreditriskskydd som anger att värdepapperiseringspositioner inte får användas som säkerhet. Artikel 201.1 CRR listar de godtagbara tillhandahållarna av obetalt kreditriskskydd. Enligt 201.1 h framgår det till skillnad mot tidigare att centrala motparter kan vara kvalificerade utfärdare av kreditriskskydd. Detta innebär att garantier och andra former av obetalt kreditriskskydd utgivna av en central motpart får användas för att reducera kreditrisk.

Enligt artikel 197.8 CRR kommer Esma att ta fram förslag till tekniska standarder som anger centrala index vid tillämpning av vissa av reglerna om finansiella säkerheter. De tekniska standarderna ska dessutom ange de erkända börser som avses vid tillämpning av vissa artiklar. Esma ska lämna förslaget till de tekniska standarderna till kommissionen senast den 31 december 2014. I avsaknad av de tekniska standarderna anser Finansinspektionen att institut ska tillämpa den förteckning över index som finns i Bilaga 5 kapitaltäckningsföreskrifterna. Bilaga 5 kommer inte upphävas den 1 januari 2014 och gäller därför om den inte står i konflikt med bestämmelserna i CRR.

2.5 Värdepapperisering och exponeringar mot överförd kreditrisk

Bestämmelser om värdepapperisering och exponeringar mot överförd kreditrisk återfinns i artiklarna 242–270 och 404–410 CRR. Bestämmelserna om värdepapperisering reglerar riskvikter för exponeringar mot en värdepapperisering. Bestämmelserna om exponering mot överförd kreditrisk reglerar kravet på behållning av ett ekonomiskt intresse i en utgiven värdepapperisering och kraven på undersökning och uppföljning av exponeringar mot en värdepapperisering. Dessa artiklar ersätter nuvarande svenska bestämmelser i 3 kap. 7 §, 4 kap. 2 § och 7 a kap. kapitaltäckningslagen samt 13 kap. 8 a §, 19–22 kap. och 47–51 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna. Nedan följer en redogörelse för ändringar jämfört med nuvarande nationella regler.

2.5.1 Ändringar jämfört med nuvarande nationella regler

Samtliga institut som omfattas av CRR ska följa bestämmelserna om exponeringar mot överförd kreditrisk som finns i artiklarna 404–410 CRR. Detta skiljer sig mot nuvarande bestämmelser i 7 a kap. kapitaltäckningslagen som enbart gäller för kreditinstitut. Detta innebär att även värdepappersföretag ska tillämpa reglerna om exponeringar mot överförd kreditrisk när CRR börjar gälla.

I artikel 405 CRR finns ingen motsvarighet till undantagen i 20 kap. 1 c § 3 och 48 kap. 1 c § 3 kapitaltäckningsföreskrifterna. Det innebär att institut som undantar värdepapperiseringar, där de underliggande exponeringarna består av syndikerade lån, förvärvade fordringar eller creditswappar, från behållningskravet inte längre får göra det och måste behålla ett ekonomiskt intresse av minst 5 procent netto i värdepapperiseringen.

Enligt artikel 268 CRR får externa kreditvärderingar endast användas för att fastställa riskvikten för en exponering i en värdepapperisering om kreditvärderingen har utförts av ett externt kreditvärderingsinstitut eller stöds av ett externt kreditvärderingsinstitut i enlighet med förordning (EG) nr 1060/2009. Eba ska enligt artikel 270 ta fram förslag till tekniska standarder med korrespondenstabeller mellan de kreditkvalitetssteg som ska användas för att fastställa kapitalkrav för exponeringar i en värdepapperisering och de

kreditvärderingar som anges av kreditvärderingsinstitut. Korrespondenstabellerna i de tekniska standarderna ersätter de korrespondenstabeller som Finansinspektionen i dag publicerar på sin webbsida och beslutar om enligt 4 kap. 13 § kapitaltäckningslagen. Finansinspektionens korrespondenstabeller gäller dock tills Ebas kommande förslag till de tekniska standarderna enligt artikel 270 CRR börjar gälla.

2.6 Motpartsrisk

Bestämmelser om motpartsrisk återfinns i artiklarna 271–311 CRR. Dessa artiklar ersätter nuvarande svenska bestämmelser i 15 kap. 3 § sjunde till nionde stycket, 18 kap., 26 kap., 40 kap. 2 och 10–30 §§, 56 kap. samt 61 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna. Nedan följer en redogörelse för ändringar jämfört med nuvarande nationella bestämmelser.

2.6.1 Ändringar jämfört med nuvarande nationella regler

Metoder för att beräkna motpartsrisk

Enligt nu gällande bestämmelser finns det tre olika metoder för att beräkna exponeringsbelopp för motpartsrisk, i) marknadsvärderingsmetoden enligt 40 kap. 13 och 14 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna, ii) riskmetoden enligt 40 kap. 15 och 16 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna och iii) den avancerade riskmetoden enligt 61 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna. I CRR finns det fyra olika metoder. Den fjärde metoden, den så kallade ursprungliga åtagandemetoden, finns även i kreditinstitutsdirektivet men den har inte införts i nu gällande svensk rätt. Marknadsvärderingsmetoden beskrivs i artikel 274 CRR, schablonmetoden (i kapitaltäckningsföreskrifterna benämnd riskmetoden) i artiklarna 276–282 CRR och den ursprungliga åtagandemetoden i artikel 275 CRR. Det är inga eller små förändringar av marknadsvärderings- respektive schablonmetoden jämfört med 40 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna.

Den avancerade riskmetoden för motpartsrisk (IMM) behandlas i artiklarna 283–294 CRR. Överlag är kraven på IMM i CRR mer omfattande och detaljerade än de krav som framgår av 61 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna, även om metoden i sig väsentligen är oförändrad. Till skillnad från nuvarande bestämmelser i 61 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna ska institut enligt artikel 284.3 CRR beräkna kapitalbaskravet med två olika metoder, jämföra resultaten och använda sig av den metod som ger högst kapitalbaskrav. Skillnaden mellan de olika metoderna i CRR är att enligt den första ska den effektiva förväntade positiva exponeringen (EFPE) beräknas utifrån nuvarande marknadsvärde medan enligt den andra ska EFPE beräknas med en stresskalibrering. Närmare bestämmelser om stresskalibreringen finns i artikel 292.2 CRR. I nuvarande regelverk saknas dessa krav på stresskalibrering. Artikel 285 CRR innehåller också mer detaljerade bestämmelser för hur exponeringsbelopp för nettningsmängder under marginalavtal ska beräknas än vad som i dagsläget anges i 61 kap. 12 § kapitaltäckningsföreskrifterna.

Utöver ovan nämnda ändringar är de kvalitativa kraven på hantering av motpartsrisiker i artiklarna 286–294 CRR fler och mer detaljerade. Ett exempel på nya krav är att institut med tillstånd att använda IMM ska, utöver riskkontrollenheten, ha en enhet för förvaltning av säkerheter. Detta krav framgår av artikel 287.1 b CRR. Enheten för förvaltning av säkerheter ska bland annat beräkna och begära marginalsäkerheter. Även artikel 290 CRR som behandlar stresstester ställer fler och högre krav på vad som ska ingå i stresstesterna än vad som krävs enligt 61 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna, till exempel vad gäller allmän korrelationsrisk och att resultaten av stresstesterna ska rapporteras till ledningen minst en gång varje kvartal. Vidare innehåller artikel 291 CRR tydligare regler för hantering av korrelationsrisk jämfört med 61 kap. 20 och 34 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna. Det anges bland annat hur allmän korrelationsrisk ska övervakas, hanteras och rapporteras till ledningen. Därtill är reglerna för hantering av specifik korrelationsrisk i artikel 291 CRR och validering i artikel 294 CRR mer detaljerade jämfört med nuvarande bestämmelser i 61 kap. 34 § respektive 61 kap. 42–46 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna.

Kapitalkrav för exponeringar mot centrala motparter

Genom artiklarna 300–311 CRR införs nya regler för alla handelsrelaterade exponeringar ett institut har mot centrala motparter. Enligt CRR ska alla exponeringar mot en kvalificerad central motpart åsättas en riskvikt på 2 procent. Exponeringar mot icke-kvalificerade centrala motparter ska kapitaltäckas i enlighet med schablonmetoden för kreditrisk. Vidare åläggs ett institut som är clearingmedlem ett nytt kapitalbaskrav för bidraget till en central motparts obeståndsfond som ska beräknas enligt artiklarna 308 och 309 CRR.

2.7 Operativ risk

Bestämmelser om operativ risk återfinns i artiklarna 312–324 CRR och artikel 85 CRD 4. Artiklarna i CRR, och Finansinspektionens remitterade förslag till föreskrifter och allmänna råd om operativa risker, ersätter nuvarande svenska bestämmelser i 6 kap. kapitaltäckningslagen samt 28–31 och 60 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna. Nedan följer en redogörelse för ändringarna jämfört med nuvarande nationella regler.

2.7.1 Ändringar jämfört med nuvarande nationella regler

Både enligt nuvarande bestämmelser i 6 kap. kapitaltäckningslagen och i CRR finns huvudsakligen tre metoder: basmetoden, schablonmetoden och internmätningmetoden. Dessutom finns en alternativ schablonmetod.

Artikel 312.1 CRR anger att för att använda schablonmetoden för operativa risker ska ett institut uppfylla kriterierna i artikel 320 och dessutom uppfylla de generella riskhanteringsstandarder som framgår av artiklarna 74 och 85 CRD 4.

Hänvisningen till artiklarna 74¹⁶ och 85¹⁷ CRD 4 innebär att det tydliggörs att kraven på ett instituts riskhantering för hela verksamheten ska uppfyllas av institutet för att få använda schablonmetoden för operativa risker. Nuvarande villkor för tillämpning av schablonmetoden för operativa risker enligt 6 kap. 4 § kapitaltäckningslagen har inte någon koppling till institutets generella riskhantering utan hänvisar till institutets riskhanteringssystem för operativa risker.

Även artikel 312.2 CRR tydliggör kopplingen mellan de generella riskhanteringsstandarder som framgår av artiklarna 74 och 85 CRD 4 och ett instituts tillstånd att tillämpa internmätningssystemet för operativa risker. Nuvarande bestämmelser i 6 kap. 7 § kapitaltäckningslagen knyter villkoren för tillstånd om internmätningssystemet till institutets riskhanteringssystem för operativa risker.

Genom artikel 312.3 CRR införs ett krav på att institut som använder internmätningssystemet ska informera Finansinspektionen om samtliga ändringar i metoden. Institut ska även enligt artikel 312.2 CRR ansöka om tillstånd att genomföra väsentliga utvidgningar och ändringar i sin metod innan de införs. Dessa krav finns inte i kapitaltäckningsföreskrifterna men finns i Ebas riktlinjer för internmätningssystemet (AMA) om utvidgningar och ändringar, vilka är att likställa med allmänna råd. För att tydliggöra när ett institut ska anmäla en ändring eller om det ska ansöka om tillstånd för att genomföra en väsentlig utvidgning eller ändring ska Eba enligt artikel 312.4 CRR överlämna förslag till tekniska standarder till kommissionen. De tekniska standarderna ska bland annat specificera vilka villkor som ska tillämpas för att bedöma väsentligheten av utvidgningar och ändringar av internmätningssystemet, samt formerna för den anmälan som krävs enligt artikel 312.3 CRR.

Institut som tillämpar antingen bas- eller schablonmetoden för operativa risker beräknar kapitalkravet med intäktsindikatorn. Definitionen av intäktsindikatorn framgår av 29 kap. 24 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna. Finansinspektionen gjorde vid införandet av föreskrifterna om hur intäktsindikatorn ska beräknas vissa förtydliganden jämfört med lydelsen i kreditinstitutsdirektivet. Det tydliggjordes i 29 kap. 2 § att leasingintäkter beräknas som nettobeloppet efter leasingkostnader. Det innebär att leasingnetto beräknat som leasingintäkter minus avskrivningar kan användas vid beräkning av intäktsindikatorn. Institut som bedriver finansiell leasing kan, enligt Finansinspektionens föreskrifter och

¹⁶ Artikel 74 CRD 4 motsvaras av nu gällande svensk rätt i 6 kap. 2 § LBF och av Finansinspektionens kommande föreskrifter och allmänna råd om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut.

¹⁷ Artikel 85 CRD 4 regleras delvis i Finansinspektionens kommande föreskrifter och allmänna råd om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut (FFFS 201X:xx).och kommer specificeras ytterligare i Finansinspektionens föreslagna föreskrifter och allmänna råd om operativa risker.

allmänna råd (FFFS 2008:25) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag som hänvisar till Rådet för finansiell rapportering (RFR) 2 punkt 34, redovisa finansiell leasing som operationell leasing och därmed särredovisa dessa kostnader (avskrivningar) som av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar. Artikel 316.1 CRR nämner inte uttryckligen leasing utan artikeln anger att det är bland annat ränteintäkter, räntekostnader och liknande intäkter och kostnader som ska ingå i beräkningen av intäcksindikatorn, vilken i CRR benämns som den relevanta indikatorn. Även om leasing inte nämns i artikel 316 CRR anser Finansinspektionen att det inte innebär någon ändring i hur den relevanta indikatorn för operativa risker ska beräknas. För institut innebär detta att leasingnettot fortsättningsvis ska inkluderas i beräkningen av den relevanta indikatorn enligt artikel 316 CRR.

Enligt artiklarna 315 och 317.4 CRR får institut som använder bas- eller schablonmetoden och som har varit verksamma i mindre än tre år använda framåtblickande affärsestimat till grund för beräkning av den relevanta indikatorn, förutsatt att institutet använder historisk data så snart det är möjligt. Detta skiljer sig mot nuvarande bestämmelser i 29 kap. 2 § och 30 kap. 4 § kapitaltäckningsföreskrifterna som istället anger att för verksamhet som har funnits mindre än ett år ska intäcksindikatorn motsvara de rörelseintäkter som har angivits i verksamhetsplanen för det första året.

Vidare anger artiklarna 315 och 317.4 CRR att instituten ska beräkna det treåriga genomsnittet av den relevanta indikatorn på grundval av de senaste tre tolv månaders observationerna som gjorts vid räkenskapsårets slut. Om inga reviderade uppgifter finns tillgängliga, får instituten använda egna skattningar. Möjligheten att använda egna skattningar vid verksamhet som har funnits mer än ett år har inte tidigare tagits in i svensk lagstiftning och innebär en förändring mot Finansinspektionens gällande praxis. Finansinspektionens nuvarande praxis ger att vid beräkning av den relevanta indikatorn för till exempel fjärde kvartalet 2012 så ska 2009, 2010 och 2011 års siffror användas. Förändringen innebär att institut istället ska använda 2010, 2011 och 2012 års siffror, trots att 2012 års siffror eventuellt ännu inte är reviderade.

2.8 Marknadsrisker

Bestämmelser om marknadsrisk återfinns artiklarna 102–106 och 325–386 CRR. Dessa artiklar ersätter nuvarande svenska bestämmelser i 5 kap. 1 och 2 §§ kapitaltäckningslagen samt 13, 32 och 33 samt 59 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna.

Nedan följer en redogörelse för ändringar jämfört med nuvarande nationella regler samt Finansinspektionens förslag till föreskrifter som föranleds av nationella val.

2.8.1 *Ändringar jämfört med nuvarande nationella regler*

Schablonmetoden

Genom artikel 325.1 CRR införs krav på att behörig myndighet ska ge sitt godkännande för att ett institut ska få möjlighet att nettoredovisa positioner i handelslagret på gruppnivå vid beräkning av kapitalbaskravet för marknadsrisk. Godkännande ska ges om det finns en tillfredställande fördelning av kapital inom gruppen och om det inte finns legala eller andra hinder för institut att ge ömsesidigt ekonomiskt stöd inom gruppen, till exempel överföring av kapital och likviditetsstöd.

Behörig myndighet får, enligt artikel 380 CRR, undanta institut från ett kapitalbaskrav för avvecklingsrisk om ett avvecklings- eller clearingsystem eller en central motpart drabbas av en störning som omfattar hela det finansiella systemet fram till dess att situationen är löst.

Kapitalbaskrav för vissa positioner i räntebärande instrument, aktier, utländsk valuta och råvaror som inte är avvecklade på den överenskomna avvecklingsdagen anges i artikel 378 CRR. För att räkna fram kapitalbaskravet används olika faktorer beroende på hur många arbetsdagar som har gått sedan den avtalade avvecklingsdagen. Detta regleras i nuvarande bestämmelser i 13 kap. 70 § kapitaltäckningsföreskrifterna. Jämfört med nuvarande bestämmelser innehåller artikel 378 flera och mer differentierade faktorer och sammanhängande riskvikter.

I artikel 356 CRR införs en alternativ metod för att beräkna kapitalbaskrav i det fall att ett institut bedriver kompletterande handel med jordbruksråvaror. Institut som väljer att tillämpa denna metod ska anmäla detta till Finansinspektionen.

Interna modeller för marknadsrisk

Artiklarna 367–369 CRR ställer krav som är gemensamma för samtliga interna modeller för att beräkna kapitalbaskrav för positionsrisk, valutakursrisk, råvarurisk och korrelationshandel. De interna modellerna som avses är interna modeller för ”value at risk” (VaR), interna modeller för tillkommande fallissemangs- och migrationsrisk (IRC) och interna modeller för korrelationshandel (APR). Artikel 368 CRR ställer kvalitativa krav på modellerna och artikel 369 CRR ställer krav på validering av modellerna. Kraven i dessa artiklar gäller samtliga interna modeller för marknadsrisk; krav som enligt nuvarande bestämmelser endast gäller för VaR och IRC i 59 kap. 2, 6, 9 och 28–30 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna. Ändringen innebär att det uttryckligen ställs ytterligare krav på modeller för korrelationshandel (APR).

Artikel 367.2 e CRR ställer krav på likviditetsaspekten i samtliga interna modeller för marknadsrisk. Artikeln anger att institut ska göra en försiktig bedömning av den risk som uppkommer till följd av bland annat mindre likvida

positioner. Enligt nu gällande bestämmelser i 59 kap. 9 § kapitaltäckningsföreskrifterna gäller detta endast VaR- och IRC-modeller. För de institut som har en godkänd APR-modell kan detta medföra krav på förändringar av existerande modeller.

I artikel 368.1 g CRR ställs det krav på att stresstester särskilt ska ta hänsyn till illikvida marknader i stressade marknadssituationer. Detta framgår inte av nu gällande bestämmelser i 59 kap. 6 § kapitaltäckningsföreskrifterna.

Enligt 59 kap. 8 § andra stycket kapitaltäckningsföreskrifterna ska institut som använder en VaR-modell för att beräkna specifik risk i sin interna kapitalutvärdering beräkna ett kapitalbehov med hänsyn tagen till risken att utsättas för oföretsedda händelser som inte fångas upp av VaR-modellen. Detta krav återfinns inte i CRR. Finansinspektionen anser dock att avsaknaden av detta krav i CRR inte medför någon ändring i sak då institut enligt 6 kap. 2 § LBF alltid ska uppskatta ett kapitalbehov för samtliga risker som institutet kan utsättas för.

Av artiklarna 364 och 366 CRR följer att ett institut, som tillämpar en intern modell för marknadsrisk, ska multiplicera den beräknade risken av VaR och stressat VaR med multiplikationsfaktorerna m_c och m_s för att bestämma kapitalbaskravet. VaR-värdet multipliceras med m_c medan det stressade VaR-värdet multipliceras med m_s . Multiplikationsfaktorerna ska enligt artikel 366 CRR vara summan av minst 3 (eng. at least 3) och en plusfaktor mellan 0 och 1. Plusfaktorns värde bestäms enligt tabell 1 i artikel 366 och är beroende av det antal överskridanden av VaR-värdet som konstaterats genom institutets backtester under de närmast föregående 250 bankdagarna.

Enligt nuvarande bestämmelser i 59 kap. 33 § kapitaltäckningsföreskrifterna finns det en multiplikationsfaktor som ska tillämpas för både stressat VaR och VaR. Multiplikationsfaktorn är i likhet med artikel 366 CRR summan av minst 3 och en plusfaktor som bestäms av en tabell som är identisk med den tabell som framgår av artikel 366.2 CRR. Enligt nuvarande bestämmelser beslutar dock Finansinspektionen om storleken på delfaktorn ”minst 3” som ett institut ska tillämpa. Värdet på delfaktorn ”minst 3” bestäms av Finansinspektionen idag på grundval av hur väl institutet uppfyller de kvalitativa kraven i 59 kap. 6 § kapitaltäckningsföreskrifterna. I de fall Finansinspektionen ansett att det funnits brister i hur väl instituten uppfyllt de kvalitativa kraven har beslut fattats om en faktor som är högre än 3.

Artiklarna 364 och 366 CRR ger ingen vägledning om hur institut ska komma fram till en delfaktor som är högre än 3 och dessa artiklar saknar den koppling till kvalitativa krav som finns i nuvarande svenska bestämmelser. Framöver förväntas således instituten själva uppskatta delfaktorn ”minst 3” och Finansinspektionen kommer att ta ställning till om institutets uppskattning är tillfredställande med ledning i, främst, hur väl institutet uppfyller de kvalitativa kraven som framgår av artikel 368 CRR. Finansinspektionen kommer att

utvärdera institutets delfaktor ”minst 3” i prövningen av en initial ansökan om att tillämpa VaR och stressat VaR för beräkning av kapitalbaskrav i likhet med vad Finansinspektionen tidigare gjort.

Kreditvärdighetsjustering (Credit Valuation Adjustment, CVA)

I artiklarna 381–386 CRR införs ett nytt kapitalbaskrav som institut ska beräkna avseende risken för förlust till följd av negativa marknadsvärdesförändringar orsakade av försämringar av kreditkvaliteten av institutets motpart (kreditvärdighetsjusteringsrisk). Alla institut som beräknar ett exponeringsbelopp för motpartsrisk enligt artiklarna 283–285 CRR ska tillämpa artiklarna 381–386 om kapitalbaskrav för kreditvärdighetsjusteringsrisk.

Institut som har tillstånd att använda interna modeller för marknadsrisker enligt artikel 363 CRR ska använda den avancerade metoden för kreditvärdighetsjusteringsrisk som beskrivs i artikel 383 CRR. Den avancerade metoden för kreditvärdighetsjusteringsrisk ska dessutom användas för samtliga exponeringar där institut har tillstånd att använda en intern modell för motpartsrisker enligt artikel 283 CRR. Under vissa förutsättningar får behörig myndighet bevilja undantag från detta krav.

Institut som inte använder den avancerade metoden för kreditvärdighetsjusteringsrisk enligt artikel 383 CRR ska använda schablonmetoden för kreditvärdighetsjusteringsrisk enligt artikel 384 CRR. Enligt artikel 385 CRR får dock institut efter medgivande från den behöriga myndigheten tillämpa en alternativ metod. Medgivande får ges enbart för de instrument som avses i artikel 382 CRR och endast till institut som använder ursprungligt åtagande metoden för motpartsrisker enligt artikel 275 CRR.

2.9 Stora exponeringar

Bestämmelser om stora exponeringar återfinns i artiklarna 4, 387–403, 493 och 494 samt 517 CRR. Dessa artiklar ersätter merparten av de nuvarande svenska bestämmelserna i 7 kap. kapitaltäckningslagen, 16 § kapitaltäckningsförordningen och 34 och 35 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna. Nedan följer en redogörelse för ändringarna jämfört med nuvarande nationella regler. Finansinspektionen inför även föreskrifter, vilka föranleds av nationella val och riktlinjer om stora exponeringar.

2.9.1 Ändringar jämfört med nuvarande nationella regler

Gränsen avseende när en exponering anses vara stor är oförändrad liksom gränserna för otillåtna stora exponeringar. Enligt artikel 395 CRR ska dock Eba senast den 31 december 2014 ta fram riktlinjer om att sätta lämpliga aggregerade gränser eller snävare individuella gränser för exponeringar mot företag som bedriver oreglerad bankverksamhet s.k. skuggbanker.

Gränserna relateras dock inte längre till kapitalbasen utan till godtagbart kapital. Enligt definitionen av godtagbart kapital i artikel 4.1 (71) CRR får supplementärt kapital ingå med ett belopp som är lika med eller mindre än en tredjedel av primärt kapital. Definitionen begränsar inte mängden övrigt primärt kapital (additional tier 1) utan enbart storleken på det supplementära kapitalet. Kommissionen ska enligt artikel 517 CRR se över definitionen av godtagbart kapital till den 31 december 2014 och eventuellt föreslå ändring. Enligt övergångsregler i artikel 494 CRR får supplementärt kapital ingå i godtagbart kapital med upp till 100 procent av primärt kapital under år 2014, 75 procent under år 2015 och 50 procent under år 2016. Det är först från och med den 1 januari 2017 som supplementärt kapital maximalt får uppgå till en tredjedel av primärt kapital. Takt avseende utfasning av supplementärt kapital som godtagbart kapital fastställs av övergångsreglerna i artikel 494 CRR och medlemsländerna kan inte välja att införa de nya reglerna i en annan takt.

Reglerna om stora exponeringar gäller inte för vissa typer av värdepappersbolag. Det tydliggörs i artikel 388 CRR att regler om stora exponeringar inte heller behöver vara uppfyllda för en grupp (nuvarande finansiell företagsgrupp) om gruppen enbart består av sådana värdepappersbolag som är undantagna enligt samma artikel och anknutna företag. Motsvarande bestämmelse finns inte i nuvarande nationella regler.

Två delvis nya undantag från artikel 395.1 CRR, det vill säga från gränserna för stora exponeringar, införs i artikel 400.1 j–k CRR. Handlexponeringar mot centrala motparter och bidrag till obeståndsfonden för centrala motparter undantas i artikel 400.1 j. Det finns inte längre någon koppling till hur exponeringsbeloppet fastställs för exponeringar mot centrala motparter såsom i nu gällande 35 kap. 2 § 4 kapitaltäckningsföreskrifterna. Om exponeringen omfattas av definitionen enligt CRR undantas den således från reglerna om stora exponeringar. Exponeringar mot insättningsgarantisystem under Europaparlamentets och rådets direktiv 94/19/EG om system för garanti av insättningar som uppfyller vissa villkor undantas också enligt artikel 400.1 k.

Enligt artikel 400.2 CRR har behörig myndighet liksom i dag möjlighet att införa fler undantag från regelverket om stora exponeringar än de obligatoriska undantagen som anges i artikel 400.1 CRR. Denna möjlighet kommer enligt artikel 507 CRR att ses över av kommissionen senast den 31 december 2015. Enligt artikel 493.3 CRR ska dessa undantag gälla som längst till och med den 2 januari 2029. Undantagen i CRR motsvarar, med ett tillägg i artikel 400.2 k, de som finns i artikel 113.4 kreditinstitutsdirektivet och artikel 30.4 kapitalkravsdirektivet. Tillägget i artikel 400.2 k innebär att behörig myndighet även kan undanta tillgångar som utgörs av krav på och andra exponeringar mot erkända börser.

Exponeringar som är säkerställda med pant i bostadsfastighet eller bostadsrätt kan enligt nu gällande 34 kap. 4 § kapitaltäckningsföreskrifterna reduceras med

den del av exponeringen som har förmånsrätt upp till hälften av den pantsatta fastighetens eller bostadsrättens värde. Bestämmelsen kommer att ersättas av artikel 402 CRR. Enligt denna artikel får exponeringen eller en del av exponeringen som är säkerställd med pant i bostadsfastighet, vilken erhåller en riskvikt på 35 procent enligt schablonmetoden för kreditrisk, reduceras med upp till 50 procent av fastighetens marknadsvärde. I nu gällande bestämmelse finns det inte någon koppling till vilken riskvikt exponeringen har. Enligt artikel 124.2 CRR ska den behöriga myndigheten minst årligen utvärdera om riskvikten är korrekt. Den behöriga myndigheten får åsätta en högre riskvikt än 35 procent (se ytterligare beskrivning i avsnittet om kreditrisk). I de fall en högre riskvikt än 35 procent åsätts kan inte någon del av den exponering som är säkerställd med pant i bostadsfastighet undantas från gränserna för stora exponeringar. Nu gällande föreskrifter ställer krav på att panten har förmånsrätt upp till hälften av den pantsatta fastighetens eller bostadsrättens värde, det vill säga att pantbrevet i dess helhet ryms inom 50 procent av fastighetens värde. Motsvarande krav ställs inte i CRR.

Vidare får, enligt artikel 402 CRR, exponeringar som är säkerställda med pant i kommersiella fastigheter, liksom i dag, reduceras med upp till 50 procent av marknadsvärdet om exponeringen erhåller en riskvikt på högst 50 procent. Exponeringar mot kommersiella fastigheter i Sverige och tredje land erhåller en riskvikt på 100 procent och kan inte till någon del undantas från regelverket om stora exponeringar. Finansinspektionen har beslutat att riskvikten på 100 procent bibehålls (se avsnittet om kreditrisk), vilket inte medför någon ändring av de regler som gäller i dag.

2.9.2 Föreskrifter om undantag från gränserna för stora exponeringar

Artikel 400.2 CRR – 5 kap. 1–3 §§ föreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionen inför undantag från gränserna för stora exponeringar. De exponeringar som ska undantas är till exempel exponeringar mot koncernföretag inom en grupp om företagen står under gemensam tillsyn och exponeringar mot institut inom EES som förfaller nästkommande bankdag under förutsättning att de är i svenska, norska eller danska kronor. Exponeringar mot säkerställda obligationer undantas med 90 procent av exponeringsbeloppet.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstansernas synpunkter: *Finansbolagens förening* ser positivt på att inga sakliga ändringar görs avseende undantagen från gränserna om stora exponeringar men anser att Finansinspektionen bör utreda om det finns möjlighet att göra fler undantag än de som föreslås.

Finansinspektionens skäl: Artikel 400.2 CRR lämnar, som nämnts ovan, till behörig myndighet att helt eller delvis undanta vissa exponeringar från artikel

395.1 CRR, det vill säga från gränserna för stora exponeringar. Finansinspektionen inför, med några smärre ändringar, 7 kap. 6 § 5 kapitaltäckningslagen, 35 kap. 4 a §, 35 kap. 6 § 4, 35 kap. 7 och 8 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna i de nya föreskrifterna. Finansinspektionen anser inte att några ytterligare undantag från gränserna för stora exponeringar bör införas. Regelverket avseende stora exponeringar är viktigt för att begränsa storleken på enhandsengagemang mot enskilda kunder eller grupper av kunder med inbördes anknytning och därmed begränsa de risker som stora engagemang kan ge upphov till. Vilka undantagsmöjligheter som ska finnas måste därför övervägas noga. Finansinspektionens uppfattning är att inga ytterligare undantag än de som angavs i remissen kan motiveras i dagsläget.

Bestämmelsen i 5 kap. 1 § föreskrifterna motsvarar nuvarande 7 kap. 6 § 5 kapitaltäckningslagen. Det innebär att exponeringar mot ett annat koncernföretag även framöver undantas, om företagen är föremål för gruppbaserad tillsyn som utövas av en behörig myndighet eller likvärdig tillsyn i tredje land. Motsvarande bestämmelse i kapitaltäckningslagen kommer enligt kapitaltäckningsutredningens betänkande att tas bort när lagen upphävs. Detta undantag är ett nationellt val för behörig myndighet enligt artikel 400.2 c CRR. Finansinspektionen har gett bestämmelsen en något annan lydelse i samband med att den införs i föreskrifterna. Syftet är i huvudsak att göra bestämmelsen tydligare men justeringar har även gjorts för att anpassa bestämmelsen till hur undantagsmöjligheten är formulerad i CRR jämfört med vad som anges i motsvarande artikel i kreditinstitutsdirektivet. Den ändrade lydelsen i CRR innebär att exponeringar mot koncernföretag inom ett konglomerat också kan undantas. Finansinspektionen har dock valt att inte utvidga det nuvarande undantaget till att även omfatta exponeringar mot koncernföretag inom ett konglomerat.

En bestämmelse som motsvarar punkt 4 i nuvarande 35 kap. 6 § kapitaltäckningsföreskrifterna införs i 5 kap. 1 § punkt 2. Det innebär att Finansinspektionen tillåter att exponeringar mot institut inom EES helt undantas om de enligt avtal förfaller påföljande bankdag, är i danska, norska eller svenska kronor och inte ingår i institutets (kundens) kapitalbas. Undantaget i 5 kap. 1 § 2 gäller så som idag exponeringar med avtalad förfallodag nästkommande dag s.k. over-night transaktioner. Undantaget gäller till exempel inte för likvida medel på bankkonto och exponeringar som automatiskt förlängs om ingen uppsägning sker.

Detta nationella val har införts i CRR (och även tidigare i kreditinstitutsdirektivet) för att institut som är verksamma i mindre valutaområden inte ska behöva söka sig utomlands för att diversifiera sina finansiella motpartsrisiker och drabbas av växlingskostnader då antalet motparter inom samma valutaområde kan vara begränsat.

Finansinspektionen inför ett undantag i 5 kap. 2 § i föreskrifterna som motsvarar det nuvarande undantaget i 35 kap. 7 § 1 kapitaltäcknings-

föreskrifterna. Undantaget innebär att 10 procent av exponeringen mot en säkerställd obligation ska användas som exponeringsbelopp vid bestämmande av stora exponeringar. Detta undantag har i samband med genomförandet av CRD 2¹⁸ diskuterats med övriga nordiska länder för att harmonisera regelverket inom Norden.

Nuvarande undantagsmöjligheter i 35 kap. 8 § kapitaltäckningsföreskrifterna införs i 5 kap. 3 § i de nya föreskrifterna. Dessa undantag finns i artikel 400.2 g och h CRR. Det innebär att institut, efter medgivande från Finansinspektionen, alltså ges möjlighet att reducera vissa exponeringar vid bestämmandet av stora exponeringar. Finansinspektionen anser att institut ska ges möjlighet att helt eller delvis undanta exponeringar som uppkommer p.g.a. andra länders lagstadgade krav på minimireserver eller likviditetskrav, eftersom institutet inte kan påverka exponeringens storlek. Institutet kan dock, inom regelverket för stora exponeringar, minska exponeringens storlek genom garantier och säkerheter. För att Finansinspektionen ska kunna göra en bedömning av om det finns behov av riskreducerande åtgärder för dessa exponeringar får exponeringarna reduceras först efter medgivande. Finansinspektionen kommer vid en ansökan att bedöma om exponeringen uppfyller kraven i punkt 1 eller 2 och skälen till varför gränsen för stora exponeringar behöver överskridas. Finansinspektionen kommer att, i varje specifikt fall, besluta om hur stor del av exponeringen som ska undantas. Institutet bör i god tid lämna in en ansökan för att säkerställa att regelverket alltid följs.

Sammanfattningsvis har Finansinspektionen infört de nationella valen i artikel 400.2 a, c och f–h CRR i föreskrifter. De exponeringar som helt eller delvis ska undantas måste dock alltså beaktas när instituten gör sin bedömning av det kapital institutet behöver för att täcka sina risker, särskilt sina koncentrationsrisker.

2.9.3 Föreskrifter om analys av exponeringar

Punkt 43 CEBS riktlinje om stora exponeringar – 5 kap. 4 § föreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Institut ska göra en noggrann analys av samtliga exponeringar som överstiger 2 procent av godtagbart kapital för att identifiera stora exponeringar mot en grupp av kunder med inbördes anknytning.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

¹⁸ Europaparlamentet och rådets direktiv 2009/111/EG om ändring av direktiven 2006/48/EG, 2006/49/EG och 2007/64/EG vad gäller banker anslutna till centrala kreditinstitut, vissa frågor som gäller kapitalbasen, stora exponeringar, tillsynsrutiner och krishantering.

Remissinstansernas synpunkter: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: CEBS¹⁹ har givit ut en riktlinje om stora exponeringar.²⁰ Denna riktlinje har delvis genomförts i 35 kap. 4 a och 5 a §§ kapitaltäckningsföreskrifterna. Delar av riktlinjen kommer att ersättas av tekniska standarder för tillsyn. Enligt artikel 390.8 CRR ska Eba ta fram utkast till tekniska standarder till den 1 januari 2014. Efter att kommissionen har antagit de tekniska standarderna kommer de att träda i kraft någon gång under 2014. Finansinspektionen väljer att inte införa nuvarande 35 kap. 5 a § kapitaltäckningsföreskrifterna i de nya föreskrifterna eftersom det som anges i denna bestämmelse kommer att regleras av Ebas tekniska standarder för tillsyn. Bestämmelsen i kapitaltäckningsföreskrifterna gäller dock tills den upphävs så länge den inte står i konflikt med CRR. Även CEBS riktlinje gäller tills vidare. Ebas tekniska standarder kommer inte att omfatta det som idag regleras i 35 kap. 4 a § kapitaltäckningsföreskrifterna. Finansinspektionen inför därför i 5 kap. 4 § föreskrifter som motsvarar innehållet i den bestämmelsen.

Finansinspektionen anser att det är viktigt att institut gör en noggrann analys av samtliga exponeringar som överstiger en viss storlek för att kunna identifiera de exponeringar som ska sammanräknas som en exponering mot en grupp av kunder med inbördes anknytning. Det är viktigt att klargöra att samtliga exponeringar, oavsett storlek, ska analyseras. Det är nödvändigt för att institut ska ha kontroll över att gränserna enligt artikel 395.1 CRR inte överskrids. Bestämmelsen i 5 kap. 4 § i de nya föreskrifterna innebär att det på samma sätt som i dag ställs krav på att analysen ska vara *särskilt noggrann* för exponeringar över två procent. Generellt sett ska ett institut öka intensiteten i sin analys så att den står i proportion till exponeringens storlek. Nivån två procent är den nivå som medlemsländerna har enats om i samband med att riktlinjen om stora exponeringar togs fram. Nivån ska dock inte längre ställas i relation till kapitalbasen utan i relation till godtagbart kapital. Det är den kapitaldefinitionen som enligt CRR gäller för gränserna för stora exponeringar och den ska även gälla i det här sammanhanget.

Identifiering av möjliga anknytningar utifrån risksynpunkt bör göras som en integrerad del av institutets kreditgivnings- och övervakningsprocess. Det bör ligga i institutets intresse att identifiera alla möjliga anknytningar för att få en klar bild över de risker som är förknippade med exponeringarna. Det är till exempel viktigt att instituten har information om anknytningar mellan kunder för att ha goda förutsättningar att kunna minimera förluster vid oförutsedda

¹⁹ Eba (The European Banking Authority) har per den 1 januari 2011 tagit över CEBS:s ansvar och verksamhet. Eftersom dessa riktlinjer gavs ut av CEBS före den 1 januari 2011 används namnet CEBS.

²⁰ Riktlinjens formella namn är "Guidelines on the implementation of the revised large exposures regime, 11 December 2009", <http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/large-exposures/guidelines-on-the-revised-large-exposures-regime>.

händelser. En grundlig analys är en förutsättning för att säkerställa att regelverket avseende stora exponeringar efterlevs.

Finansinspektionen anger i 5 kap. 4 § andra stycket i de nya föreskrifterna vissa förhållanden som tyder på att en grupp av kunder föreligger. Det är exempel på fall som kan leda till att någon eller samtliga av de övriga i en grupp kan befaras råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem. Den uppräknade av situationer som anges är inte fullständig utan det kan förekomma andra situationer där en närmare analys behöver göras. Det är institutets ansvar att se till att samtliga förhållanden som kan vara av relevans för institutet analyseras. De situationer som anges i bestämmelsen baseras på punkt 43 i riktlinjen om stora exponeringar.

2.10 Likviditet

Bestämmelser om likviditet i CRR återfinns främst i artiklarna 411–428. Ytterligare regler om likviditet återfinns i artiklarna 460–463 och 508–510. Bestämmelserna gäller på både individuell nivå enligt artikel 6.4 CRR och på gruppnivå enligt artikel 11.3 CRR. Av artiklarna 6.4 och 11.3 framgår det att bestämmelserna om likviditet omfattar samtliga kreditinstitut och de värdepappersföretag som har tillstånd enligt punkterna 3 och 6 i avsnitt A bilaga I till direktiv 2004/39/EG²¹ (2 kap. 1 § 3 och 6 LVM). Behörig myndighet får undanta vissa institut från bestämmelserna om likviditet i CRR. I avsnittet nedan redogör Finansinspektionen för det huvudsakliga innehållet i bestämmelserna om likviditet i CRR och större skillnader och likheter med Finansinspektionens redan existerande nationella likviditetsföreskrifter. Finansinspektionen inför även föreskrifter med anledning av att CRR tillåter behörig myndighet att undanta vissa institut från bestämmelserna om likviditet i förordningen.

2.10.1 Likviditetskrav i CRR och nuvarande nationella regler

Allmänna krav på likviditet

Artikel 412 CRR innehåller ett allmänt krav om likviditetstäckning. Detta innebär att ett institut ska ha en tillräckligt stor likviditetsbuffert för att möta sina nettokassautflöden under en period av 30 dagar i svåra stressituationer. Det allmänna kravet om likviditetstäckning gäller enligt artikel 521 CRR för de institut som omfattas av bestämmelserna om likviditet i CRR från och med den 1 januari 2014.

²¹ Europa Parlamentets och Rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (MIFID).

Allmänna regler om att hålla en adekvat likviditetsreserv finns redan i dag i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2010:7) om hantering av likviditetsrisker för kreditinstitut och värdepappersbolag (hanteringsföreskrifterna om likviditet).

I artikel 413 CRR finns vidare ett allmänt krav om stabil finansiering som innebär att institut ska säkerställa sina långsiktiga skyldigheter genom stabila finansieringsinstrument. Det allmänna kravet om stabil finansiering gäller från och med den 1 januari 2016 enligt artikel 521 CRR.

Enligt artikel 460 CRR ges kommissionen befogenhet att anta en delegerad akt senast den 30 juni 2014. Den delegerade akten ska specificera hur ett kvantitativt krav på likviditetstäckning i artikel 412 CRR ska utformas. I artikel 510.3 CRR beskrivs vidare hur kommissionen senast den 31 december 2016, ska lägga fram ett lagstiftningsförslag för Europaparlamentet och Europeiska rådet om hur det ska säkerställas att instituten använder stabil finansiering. Innan bindande minimistandarder för likviditetstäckningskrav eller minimistandarder för kraven på stabil nettofinansiering har fastställts och införts i unionen får medlemstaterna behålla eller införa nationella bestämmelser.

Eba ska enligt CRR utarbeta ett flertal tekniska standarder och riktlinjer inom likviditetsområdet. Innan dessa är beslutade finns inte den reglering som behövs för att bedöma om ett kvantitativt krav på likviditetstäckning eller ett kvantitativt krav på stabil finansiering är uppfyllt.

Ett kvantitativt krav på likviditetstäckningsgrad finns redan i dag i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2012:6) om krav på likviditetstäckningsgrad och rapportering av likvida tillgångar och kassaflöden (föreskrifterna om krav på likviditetstäckningsgrad). Något kvantitativt krav på stabil finansiering finns dock inte i svensk reglering.

Bankföreningen har i remissvaret anført att de anser att Finansinspektionen ska ändra den nationella definitionen av likviditetstäckningsgrad så att den överensstämmer med den europeiska så snart denna är känd. Finansinspektionens föreskrifter om ett krav på likviditetstäckningsgrad kommer att utvärderas när den slutgiltiga definitionen på likviditetstäckning fastställts genom CRR. I avsaknaden av slutgiltiga standarder får behörig myndighet enligt artikel 412.5 CRR fortsätta att ställa krav på likviditetstäckning enligt nationella bestämmelser fram tills ett bindande likviditetstäckningskrav på 100 procent är introducerat i och med CRR. Enligt ett flertal av artiklarna 415-425 och enligt artikel 509 ska Eba utveckla tekniska standarder för specificering av det allmänna kravet på likviditetstäckning i CRR. Innan dessa standarder är beslutade finns inte den reglering som behövs för att beräkna om det kvantitativa kravet på likviditetstäckning är uppfyllt. Föreskrifterna om krav på likviditetstäckningsgrad kommer därför att fortsätta gälla tills vidare i sin nuvarande form med stöd av artikel 412.5 CRR; inte

minst på grund av att all information för att beräkna en kvantitativt likviditetstäckningsgrad ännu inte är definierad i CRR.. Även det allmänna kravet i 4 kap. 5 § hanteringsföreskrifterna om likviditet att ett företag ska hålla en avskild reserv av högkvalitativa likvida tillgångar kommer att fortsätta gälla med stöd av artikel 412.5 CRR.

Rapportering

CRR innehåller också krav på rapportering av likviditet i artikel 415. Artiklarna 416–426 CRR avser rapportering av poster för likviditetstäckning och motsvarar delvis nuvarande svenska bestämmelser i 2 kap. 1–3 §§ om rapportering av likviditetsreserven och 12–14 §§ samt bilagan om rapportering av likvida tillgångar, kassautflöden och kassainflöden i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2011:37) om rapportering av likviditetsrisker för kreditinstitut och värdepappersbolag (inrapporteringsföreskrifterna om likviditet). Artiklarna 416–426 CRR innehåller också regler som till viss del motsvaras av bestämmelser om rapportering i föreskrifterna om krav på likviditetstäckningsgrad. Artiklarna 427 och 428 CRR avser rapportering av stabil finansiering.

Enligt nuvarande bestämmelser i 1 kap. 3 § inrapporteringsföreskrifterna om likviditet och i 1 kap. 3 § föreskrifterna om krav på likviditetstäckningsgrad får rapporteringskravet i dessa föreskrifter uppfyllas på gruppnivå och föreskrifterna omfattar endast de med en balansomslutning som överstiger fem miljarder respektive 100 miljarder kronor. CRR har inte någon balansomslutningsgräns för tillämpningsområdet och införandet av CRR innebär därför att fler institut än i dag kommer att behöva rapportera uppgifter om likviditet till Finansinspektionen.

Av artikel 415.2 a och b CRR framgår att samtliga poster ska särredovisas i de valutor som utgör eller överstiger 5 procent av ett instituts totala skulder. Enligt nuvarande svenska bestämmelser i inrapporteringsföreskrifterna om likviditet och föreskrifterna om krav på likviditetstäckningsgrad särredovisas belopp i svenska kronor, euro, US-dollar medan övriga valutor adderas samman. Även betydande filialer ska särredovisa de poster som ingår i rapporteringen. Betydande filialer definieras i artikel 51 CRD 4. Reglerna i CRR kan därför innebära att vissa institut kommer att behöva rapportera i fler valutor jämfört med den nuvarande nationella regleringen och att vissa filialer som i dag inte rapporterar likviditetsinformation till Finansinspektionen kommer behöva göra det enligt CRR.

Institut ska rapportera sådan information som beskrivs i artiklarna 416–428 och i bilaga III CRR. Eba har lämnat ett förslag till en teknisk standard om rapportering²², som bland annat specificerar rapporteringsformatet,

²² EBA-ITS-2013-02, <http://www.eba.europa.eu/-/eba-publishes-final-draft-technical-standards-on-supervisory-reporting-requiremen-4>.

rapporteringsfrekvens, referens- och överföringsdatum för rapportering av likviditet. Förslaget har lämnats utifrån det som beskrivs i artikel 415.3 a CRR. Av Ebas förslag till den tekniska standarden om rapportering framgår det att rapportering av information gällande likviditetstäckning i artiklarna 416–426 och bilaga III CRR ska ske månadsvis och information avseende stabil finansiering i artiklarna 427 och 428 CRR ska ske kvartalsvis. De första rapporterna om likviditetstäckning ska lämnas senast den 30 april 2014 och den första rapporten om stabil finansiering den 30 maj 2014. Ytterligare information om dessa rapporter framgår av den tekniska standarden, som blir bindande när kommissionen har antagit den. En övergripande redogörelse för Ebas förslag till den tekniska standarden om rapportering ges i avsnitt 2.13.

Regler för ytterligare rapportering utöver likviditetstäckning och stabil finansiering kommer att utarbetas i en teknisk standard enligt 415.3 b CRR. Ett förslag till denna tekniska standard²³ har varit ute på remiss tillsammans med fem rapporteringsmallar. Rapporteringsmallarna är utformade för bland annat rapportering av information om:

- skuldernas koncentration per produkt och per motpart,
- löptidsanalys,
- internprissättning, och
- förlängning av finansiering.

Denna ytterligare rapportering utöver likviditetstäckning och stabil finansiering ska enligt förslaget ske månadsvis. Behörig myndighet föreslås få möjlighet att besluta om lägre rapporteringsfrekvens avseende dessa likviditetsrapporter i vissa fall. Finansinspektionen har ännu inte fattat något beslut om möjligheten att tillämpa en lägre rapporteringsfrekvens för dessa ytterligare likviditetsrapporter eftersom Eba ännu inte har beslutat om detaljerna i den kommande förslaget till tekniska standarder om ytterligare likviditetsrapportering.

Bankföreningen, Sparbankernas Riksförbund och Finansbolagens förening påpekar att det är angeläget att Finansinspektionen säkerställer att institut inte behöver rapportera likviditetsinformation dubbelt till Finansinspektionen.

Artiklarna 415–425 CRR ställer krav på rapportering av viss likviditetsinformation för bedömning av likviditetstäckningen avseende de institut som omfattas av CRR. Den likviditetsinformation som ska rapporteras enligt dessa artiklar motsvaras delvis av bestämmelser i 2 kap. 1–3 §§ och 12–14 §§ samt bilagan i inrapporteringsföreskrifterna om likviditet.

Finansinspektionen anser att det är viktigt att få in tillräckligt omfattande likviditetsinformation för att bedöma eventuella likviditetsrisker hos instituten

²³ EBA/CP/2013/18.

och hur dessa kan komma att påverka den finansiella stabiliteten. Däremot finns inte intresse från Finansinspektionens sida att få in dubblerande identisk information.

Enligt artikel 415.3 CRR får behörig myndighet fortsätta att begära in rapportering om likviditetstäckning baserad på nationella bestämmelser fram tills ett bindande likviditetstäckningskrav på 100 procent är introducerat i CRR. Detta är planerat till 2018 eller 2019 enligt artikel 460 CRR. Rapportering av likviditetsinformation enligt föreskrifterna om krav på likviditetstäckningsgrad och inrapporteringsföreskrifterna om likviditet kommer därför fortsätta att gälla tills vidare med stöd av artikel 415.3 CRR. En översyn av eventuell dubbel inrapportering kommer dock att ske under 2014 och Finansinspektionen kommer då att överväga om det finns likviditetsinformation som samlas in med stöd av kraven i CRR som inte behöver samlas in även med stöd av Finansinspektionens föreskrifter.

Nationella val och undantag

Artiklarna 6.4 och 11.3 CRR anger vilka institut som omfattas av bestämmelserna om likviditet i CRR. Behörig myndighet får med beaktande av arten och omfattningen av företagets verksamhet samt dess komplexitet undanta värdepappersföretag och grupper av värdepappersföretag från bestämmelserna. Detta i avvaktan på kommissionens rapport om tillsyn av värdepappersföretag enligt artiklarna 508.2 och 508.3 CRR. Kommissionens rapport ska avlämnas senast den 31 december 2015.

Förutsatt att alla villkoren i artikel 8.1 CRR är uppfyllda ger artikel 8.2 behörig myndighet möjlighet att helt eller delvis undanta institut som ingår i en grupp från bestämmelserna om likviditet i CRR. Detta undantag kan från och med den 1 januari 2014 endast tillämpas på institut som är auktoriserade i Sverige. Finansinspektionen får inte medge undantag för institut som inte är auktoriserade i Sverige förrän tidigast den 1 januari 2015 enligt artikel 521.2 a CRR.

CRR ställer mer omfattande krav på rapportering av olika poster än nuvarande svenska bestämmelser i inrapporteringsföreskrifterna om likviditet respektive föreskrifterna om krav på likviditetstäckningsgrad. Detta gäller bland annat kravet på rapportering av likvida tillgångar som främst beskrivs i artiklarna 416–418 CRR och där CRR kräver rapportering av information om fler typer av tillgångar jämfört med nuvarande nationell rapportering vilket även kommer att reflekteras i inrapporteringsmallarna. I dagsläget finns inte enhetliga definitioner i CRR för vilka tillgångar som ska anses ha hög respektive mycket hög likviditet och kreditkvalitet. För att Eba ska kunna utvärdera hur olika tillgångar ska klassificeras och ta fram enhetliga definitioner samt göra en bedömning av effekten av införandet av likviditetstäckningskravet behövs därför information om fler typer av tillgångar.

Eftersom Eba ännu inte definierat vilka tillgångar som har hög respektive mycket hög likviditet och kreditkvalitet får behörig myndighet i artikel 416.1 CRR tillhandahålla generell vägledning om detta. Behörig myndighet får även ge vägledning till vad som avses med en ”etablerad operativ relation” i rapporteringen enligt artikel 422.4 CRR. Finansinspektionen väljer, i avvaktan på att Eba tar fram enhetliga definitioner, att inte ge någon ytterligare vägledning utöver den som redan finns i likviditetsföreskrifterna. Innan enhetliga definitioner utarbetats framgår det bland annat av artikel 509 CRR att det åligger varje enskilt institut att själv bestämma vilka typer av tillgångar som är av hög respektive mycket hög likviditet och kreditkvalitet utifrån transparenta och objektiva kriterier vid rapportering av dessa enligt artikel 416.1 CRR. Det åligger också varje enskilt institut att själv fastställa kriterier för vilka poster som rapporteras som insättningar inom ramen för en etablerad operativ relation på sådant vis som beskrivs i artikel 422.4 CRR och också informera behörig myndighet om dessa kriterier.

Enligt artiklarna 422.8 och 425.4 CRR får behörig myndighet även ge institut tillstånd att från fall till fall applicera lägre likviditetsutflödesnivåer eller högre likviditetsinflödesnivåer på rapporteringen av vissa likviditetsutflöden och likviditetsinflöden om samtliga villkor i dessa artiklar är uppfyllda. Finansinspektionen väljer att inte fatta några sådana beslut om tillstånd innan kommissionen specificerat reglerna för beräkning av om likviditetstäckningskravet är uppfyllt såsom beskrivs i artikel 460 CRR.

I artikel 425.1 CRR ges bland annat möjlighet för ett institut att helt eller delvis få undanta koncerninterna inflöden från rapporteringen om ett förhandsgodkännande erhållits från behörig myndighet. Finansinspektionen väljer emellertid att inte ge sådana förhandsgodkännanden innan Eba specificerat villkoren för sådana undantag enligt artikel 509.2 d CRR.

2.10.2 Föreskrifter om likviditet

Artikel 8.2 CRR – 6 kap. 1 och 2 §§ föreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Institut får tillämpa artikel 412 CRR på likviditetsundergrupper istället för på individuell nivå om samtliga institut i likviditetsundergruppen är auktoriserade i Sverige. En sådan tillämpning förutsätter också att de institut som ingår i likviditetsundergruppen uppfyller kraven i artikel 8.1 CRR och vidare att moderinstitutet på gruppnivå eller dotterinstitutet på undergruppsnivå skriftligen till Finansinspektionen intygar att samtliga villkor i artikel 8.1 är uppfyllda samt att likviditetsundergruppen erhållit ett skriftligt rättsutlåtande om att förutsättningarna i artikel 8.1 c och d är uppfyllda.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: *Bankföreningen* anser att tillämpningen av CRR på likviditetsundergrupper även bör gälla rapportering av likviditetsinformation och inte bara det allmänna kravet på likviditetstäckning i artikel 412. Föreningen ifrågasätter vidare värdet av särredovisning av likviditetsinformation i enskilda valutor som på institutnivå kan överstiga fem procent men som på gruppnivå inte gör det.

Bankföreningen avstyrker vidare förslaget om att tillämpningen av artikel 412 på likviditetsundergrupper villkoras av att moderinstitutet på gruppnivå eller dotterinstitutet på undergruppsnivå erhållit ett skriftligt rättsutlåtande om att förutsättningarna i artikel 8.1 c och d är uppfyllda. Föreningen anser att dessa villkor är oklara varför ett rättsutlåtande blir svårt eller omöjligt att erhålla och pekar vidare på att CRR inte ställer krav på rättsutlåtande. Bankföreningen anser också att Finansinspektionen i föreskrifterna bör ta in bestämmelser för hur tillämpningen på gruppnivå ska medges för grupper där enskilda institut är auktoriserade i flera medlemsstater.

Finansinspektionens skäl: Bestämmelserna om likviditet i CRR gäller både på institutnivå enligt artikel 6.4 och på gruppnivå enligt artikel 11.3. Detta är i linje med redan existerande principer i hanteringsföreskrifterna om likviditet.

Hanteringsföreskrifterna tillåter i 4 kap. 5 § att ett institut inom en grupp tillsammans med övriga institut i gruppen uppfyller kraven på likviditetsreserv om det finns rättsligt bindande åtagande om fullgott likviditetsstöd mellan instituten. Därför väljer Finansinspektionen med stöd av artikel 8.2 CRR att tillåta enskilda institut att uppfylla det allmänna kravet i artikel 412.1 tillsammans andra institut i en grupp om samtliga institut är auktoriserade i Sverige. En förutsättning är dock även att de uppfyller kraven i artikel 8.1.

Bankföreningen har invänt mot att Finansinspektionen i föreskrifterna ställer krav på att ett rättsutlåtande ska finnas. Av artikel 8.1 c CRR framgår det att avtalen som instituten ingått om fri överföring av medel dem emellan ska bedömas som tillfredsställande av behörig myndighet. Mot denna bakgrund anser Finansinspektionen att det är upp till den behöriga myndigheten att avgöra när detta krav ska anses uppfyllt. Finansinspektionen bedömer att ett lämpligt sätt att se till att avtalen är tillfredsställande är att instituten intygar att det finns ett skriftligt rättsutlåtande om att förutsättningarna i artikel 8.1 c och d är uppfyllda. Därmed ges tydlig ledning till instituten om vad som ligger till grund för Finansinspektionens bedömning i detta avseende.

Bankföreningen har även anfört att föreskrifterna borde innehålla regler om tillämpning av likviditetsreglerna även på grupper bestående av institut auktoriserade i flera länder. Skälet till att enbart grupper där samtliga institut är auktoriserade i Sverige ges möjlighet att uppfylla kravet i artikel 412.1 på gruppnivå är att artikel 521.2 a CRR inte medger en sådan tillämpning på grupper där institut är auktoriserade i flera länder förrän tidigast i januari 2015.

Artiklarna 415–428 CRR avser rapportering av likviditetstäckning och rapportering av stabil finansiering. Finansinspektionen väljer att inte ge undantag för likviditetsrapportering enligt artiklarna 415-428 på gruppnivå eftersom rapporteringen av likviditetsinformation ska ligga till grund för den utvärdering som Eba kommer att göra enligt artikel 509 i syfte att specificera det allmänna kravet i artikel 412. Även Finansinspektionen anser att det är viktigt att få in heltäckande information om likviditet på enskild institutnivå i syfte att göra en kvalitativ bedömning av likviditetshandlingen inom en grupp. Finansinspektionen är också av uppfattningen att rapportering på gruppnivå inte vore möjlig utan att likviditetsinformationen först samlas in på institutnivå och sedan aggregeras upp vilket bör medföra att rapportering på institutnivå inte innebär något väsentligt merarbete för instituten. Slutligen anser Finansinspektionen att instituten själva bör ha fullgod övervakning och kontroll av likviditetssituationen inom varje enskilt institut.

Av artikel 415.2a CRR framgår att institut ska särredovisa likviditetsinformation när den rapporteras till Finansinspektionen i sådana valutor som utgör fem procent eller mer av institutets totala skulder. Bestämmelsen i 415.2 a CRR sätter därmed gränsen för särredovisning. Genom att Finansinspektionen väljer att endast tillåta att det allmänna kravet i artikel 412 uppfylls på gruppnivå och inte kravet på rapportering av likviditetsinformation blir följderna att samtliga institut som omfattas av CRR också enskilt ska rapportera likviditetsinformation enligt bestämmelsen i artikel 415.2 a och detta gäller även grupper. Till skillnad från *Bankföreningen* anser Finansinspektionen att denna information ger värdefull insikt i ett instituts likviditetssituation på individuell nivå, även om dessa poster inte når upp till fem procent av gruppens totala skulder.

Artikel 6.4 CRR – 6 kap. 3 § föreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Värdepappersföretag som erhållit annat tillstånd än tillstånd som avses i 2 kap. 1 § 3 LVM är undantagna från bestämmelserna om likviditet i CRR.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: *Finansbolagens förening* påpekar att det är viktigt att proportionalitetsprincipen beaktas i tillämpningen av CRR.

Finansinspektionens skäl: CRR gäller samtliga kreditinstitut men enbart sådana värdepappersföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § 3 och 6 LVM. Artikel 6.4 CRR ger Finansinspektionen möjlighet att undanta vissa ytterligare värdepappersföretag från bestämmelserna om likviditet i CRR med beaktande av arten och omfattningen av värdepappersföretagens verksamhet samt verksamhetens komplexitetsgrad. Finansinspektionen väljer att undanta sådana värdepappersbolag som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § 6 LVM eftersom dessa får anses bedriva en verksamhet som inte utsätter dem för likviditetsrisker i den

grad det är befogat att de ska omfattas av CRR. Även i övrigt kommer Finansinspektionen att beakta proportionalitetsprincipen vid tillämpningen av CRR i den mån förordningen ger utrymme för det.

2.11 Bruttosoliditet

Bruttosoliditetsgraden är ett nytt riskmått som beräknas som den relativa storleken av ett instituts icke riskvägda tillgångar och åtaganden utanför balansräkningen ställt i förhållande till institutets primära kapital. Bestämmelser om bruttosoliditetsgraden återfinns i artiklarna 429, 430, 451, 499, 511 och 521 CRR.

Enligt artikel 499.3 CRR får den behöriga myndigheten under perioden från och med den 1 januari 2014 till och med den 31 december 2017 tillåta institut att beräkna bruttosoliditetsgrad vid kvartalets utgång. Detta om den behöriga myndigheten anser att instituten inte har uppgifter av tillräckligt god kvalitet för att beräkna en bruttosoliditetsgrad. I avsaknaden av ett beslut enligt artikel 499.3 ska institut beräkna bruttosoliditetsgraden som är ett aritmetiskt medelvärde av de månatliga bruttosoliditetsgraderna under ett kvartal enligt artikel 429.2 CRR.

Tillämpningsområde för reglerna om bruttosoliditetsgrad i CRR framgår av artikel 6.5 och artikel 16. Enligt artikel 6.5 CRR ska samtliga institut, förutom värdepappersföretag som avses i artiklarna 95.1 och 96.1, omfattas av bestämmelserna om bruttosoliditetsgrad i förordningen. Även vissa grupper av värdepappersföretag får, enligt artikel 16 CRR, välja att inte tillämpa reglerna om bruttosoliditetsgrad på gruppnivå. Enligt denna artikel får ett modervärdepappersföretag bortse från att uppfylla reglerna om bruttosoliditetsgrad i CRR i det fall samtliga företag inom gruppen, inklusive modervärdepappersföretaget, är undantagna enligt artikel 6.5 CRR.

Regler om bruttosoliditetsgrad införs initialt, enligt artikel 430 CRR, i form av krav på rapportering av bruttosoliditetsgraden till Finansinspektionen. Enligt artikel 451 CRR ska institut dessutom offentliggöra information om sin bruttosoliditet. Kravet på offentliggörande träder i kraft den 1 jan 2015, enligt övergångsbestämmelser i artikel 521.2 CRR. Rapporteringskraven specificeras ytterligare i den tekniska standarden om rapportering som beskrivs i avsnitt 2.13.

Rapporteringen som institut ska lämna in till Finansinspektionen möjliggör en översyn och kalibrering av ett eventuellt bindande krav på bruttosoliditetsgrad på EU nivå. Kommissionen ska enligt artikel 511 CRR utvärdera den inrapporterade informationen och senast den 31 december 2016 lämna en rapport till Europaparlamentet och Europeiska rådet om bruttosoliditetsgradens inverkan och effektivitet. Kommissionen ska samtidigt lämna ett tillhörande lagstiftningsförslag om ett eventuellt bindande krav på bruttosoliditetsgrad på EU-nivå.

Innan bindande krav på bruttosoliditetsgrad införs ska institut beakta risker med en allt för låg bruttosoliditet i sin interna kapitalbedömning. Detta regleras bl.a. i artikel 87 CRD 4.

2.12 Offentliggörande av information om kapitaltäckning och riskhantering

Bestämmelser om offentliggörande av information återfinns i artiklarna 431–451 och 492 CRR. Dessa artiklar ersätter nuvarande svenska bestämmelser i 4 kap. 3 §, 8 kap. och 9 kap. 2 § kapitaltäckningslagen samt 1 kap., delar av 2 kap., 3–9 kap. och 11 kap. föreskrifterna om offentliggörande. Nedan följer en redogörelse för förändringar.

2.12.1 Ändringar jämfört med nuvarande nationella regler

Riskklassificering

Enligt artikel 431.4 CRR ska institut på begäran kunna förklara och lämna skriftlig information om sina beslut om riskklassificering till små och medelstora företag och andra företag som ansöker om lån. En liknande bestämmelse finns i artikel 145.4 kreditinstitutsdirektivet men denna har inte genomförts i svensk rätt. För institut innebär detta att de ska kunna lämna skriftliga förklaringar på individuella beslut till berörda företagskunder.

Upplysningsfrekvens och upplysningsmetod

Artikel 433 CRR kräver att institut åtminstone årligen offentliggör information enligt artiklarna 431–451 CRR. Till skillnad från nuvarande svenska bestämmelser i 2 kap. 2 § och 12 kap. föreskrifterna om offentliggörande ställer inte CRR krav på publicering av kvartalsvis periodisk information. Dessutom ställer artikel 434.1 CRR inget specifikt krav på att ett institut ska publicera information på sin webbplats om informationen inte har inkluderats i institutets finansiella rapporter. Detta skiljer sig från nuvarande bestämmelser i 2 kap. 5 § föreskrifterna om offentliggörande. Det specificeras heller inte i CRR någon tidsfrist för publicering av årlig information. Enligt nuvarande bestämmelse i 2 kap. 1 § föreskrifterna om offentliggörande ska institut publicera informationen snarast möjligt, dock senast i samband med att årsredovisningen eller koncernredovisningen offentliggörs och för noterade företag senast fyra månader efter balansdagen.

Enligt kapitaltäckningsutredningens förslag till lag om tillsyn över kredit- och värdepappersinstitut ges Finansinspektionens bemyndigande att föreskriva om upplysningsfrekvens, upplysningsmedium och tidsfrister för offentliggörande. Finansinspektionen anser att institut bör, i övergångsperioden tills de nya bestämmelserna har införts, fortsätta att offentliggöra periodisk information anpassat till termer och uttryck i CRR.

Mål och riktlinjer för riskhantering

Artikel 435 CRR innehåller krav på offentliggörande av information om mål och riktlinjer för riskhantering. Denna artikel ersätter nuvarande bestämmelser i 3 kap. 3 § föreskrifterna om offentliggörande. Dessutom finns i artikeln två nya krav. Enligt punkten 1 e ska institutet offentliggöra ett av ledningsorganet godkänt uttalande om att institutets arrangemang för riskhantering är tillfredsställande med hänsyn tagen till dess profil och strategi. Dessutom ska institut enligt punkt 1 f offentliggöra ett av ledningsorganet godkänt uttalande om risker i vilket det bl.a. ska ges en beskrivning av institutets övergripande riskprofil.

Kapitalbas och kapitalkrav

I artiklarna 437 och 438 CRR specificeras de krav på offentliggörande av information om kapitalbas och kapitalkrav som motsvarar nuvarande bestämmelser i 4 kap. föreskrifterna om offentliggörande.

En större ändring är att institut, enligt artikel 437.1 a CRR, ska offentliggöra en avstämning mellan vissa kapitaltäcknings- och redovisningsuppgifter, det vill säga avstämning mellan poster som ingår i kärnprimärkapital, övrigt primärkapital och supplementärkapital samt filter och avdrag som tillämpats på institutets kapitalbas och balansräkningen i institutets reviderade årsredovisning. Dessutom ska institut enligt artikel 492 CRR publicera särskilda upplysningar om sin kapitalbas under en övergångsperiod mellan den 1 januari 2014 och 31 december 2021. Den 26 juli 2013 överlämnade Eba till kommissionen ett förslag till tekniska standarder (EBA/ITS/2013/01) om offentliggörande av information om kapitalbasen, vilken specificerar kraven för offentliggörande av institutens kapitalbas.

Ytterligare en nyhet är att behörig myndighet får, enligt artikel 438 b CRR kräva att institut offentliggör resultatet av sin interna process för bedömning av kapitalbehovet.

Kapitalbuffertar

Enligt artikel 440.1 CRR ska institut offentliggöra information om den kontracykliska kapitalbufferten som institut ska beräkna. Eba ska senast den 31 december 2014 utarbeta förslag till tekniska standarder för offentliggörande av information om denna buffert.

Indikatorer på global systemviktighet

Enligt artikel 441 CRR ska institut som har identifierats som globalt systemviktiga i enlighet med artikel 131 CRD 4 årligen offentliggöra värdet av de indikatorer som använts för att bestämma institutens indelning i underkategorier av globala systemviktiga institut enligt identifieringsmetoden. Eba ska senast den 1 juli 2014 överlämna ett förslag till tekniska standarder för genomförande till kommissionen, där formatet och datum för redovisningen av informationen enligt artikel 441 CRR ska fastställas.

Icke intecknade tillgångar

Artikel 443 CRR innehåller nya bestämmelser om offentliggörande av information om icke intecknade tillgångar. Eba ska senast den 30 juni 2014 utfärda riktlinjer som specificerar redovisningen av sådana tillgångar. Vidare ska Eba senast den 1 januari 2016 till kommissionen överlämna ett förslag till tekniska standarder som specificerar redovisningen av balansräkningsvärdet för varje exponeringsklass uppdelat i tillgångskvalitet och den totala summan av det icke intecknade balansräkningsvärdet. Eba kommer endast ta fram ett förslag till tekniska standarder om myndigheten anser att ytterligare redovisning ger tillförlitlig och meningsfull information.

Ersättningspolitik

Krav på offentliggörande av ett instituts ersättningspolitik finns i artikel 450 CRR och ersätter nuvarande bestämmelser i 11 kap. föreskrifterna om offentliggörande. De nya reglerna omfattar endast medarbetarkategorier vilkas verksamhet i tjänsten väsentligt kan påverka institutets riskprofil, en begränsning som inte finns i de nuvarande bestämmelserna i 11 kap. föreskrifterna om offentliggörande. Enligt artikel 94.2 CRD4 ska Eba senast den 31 mars 2014 lämna ett förslag till teknisk standard för genomförande till kommissionen. I standarden ska bl.a. kriterier som ska användas för att fastställa de medarbetarkategorier vars yrkesutövning väsentligt kan påverka institutets riskprofil specificeras. För institut innebär detta att informationen som i dag offentliggörs enligt 11 kap. föreskrifterna om offentliggörande enligt CRR kan begränsas till att endast omfatta medarbetarkategorier vilkas verksamhet i tjänsten väsentligt kan påverka institutets riskprofil (risktagare).

Genom artikel 450 CRR införs dessutom tre nya krav på offentliggörande av information jämfört med nuvarande 11 kap. föreskrifterna om offentliggörande. Det första kravet framgår av artikel 450.2 CRR och innebär att den kvantitativa informationen om ersättning som ska offentliggöras enligt artikel 450.1 även ska omfatta individuella medlemmar av institutets ledningsorgan. Artikel 450.2 anger att detta krav gäller för institut som är betydande i fråga om storlek, intern organisation, verksamhetens art, omfattning och komplexitetsgrad. Det andra kravet är att institut enligt artikel 450.1 d CRR ska offentliggöra information om förhållandet mellan fast och rörlig ersättning angivet i enlighet med artikel 94.1 g CRD4. Det tredje nya kravet är att institut enligt artikel 450.1 CRR ska offentliggöra information om antalet anställda som får en årlig ersättning överstigande en miljon euro.

Bruttosoliditet (eng. leverage)

Institut ska enligt artikel 451 CRR offentliggöra information om sin bruttosoliditetsgrad i enlighet med definitionen i artikel 429 CRR och en beskrivning av vilka åtgärder som vidtas för att hantera risken för alltför låg bruttosoliditet. Några motsvarande krav finns inte i nuvarande bestämmelser. Eba ska senast den 30 juni 2014 överlämna ett förslag till tekniska standarder för genomförande till kommissionen i syfte att fastställa en enhetlig mall för de upplysningar som ska offentliggöras om bruttosoliditet. Att notera är att enligt

bestämmelser om ikraftträdande i artikel 521.2 led a ska kravet på offentliggörande av bruttosoliditet börja tillämpas först från den 1 januari 2015.

Likviditetsrisk

CRR ställer inga krav på offentliggörande av information om likviditet. Kraven på offentliggörande enligt 10 kap. föreskrifterna om offentliggörande kvarstår därför oförändrade.

2.13 Rapportering från institut till Finansinspektionen

Bestämmelser om rapportering från institut till Finansinspektionen återfinns i artiklarna 99, 100, 101, 394, 415, 427 och 430 CRR. Dessa artiklar ger även Eba mandat att ta fram förslag till en teknisk standard för genomförande om rapportering²⁴ senast den 1 januari 2014 (Ebas förslag till teknisk standard om rapportering). Eba lämnade sitt förslag till teknisk standard till kommissionen den 26 juli 2013 och Finansinspektionen förväntar sig att den träder i kraft den 1 januari 2014 och därmed gäller som svensk lag.

För de institut som omfattas av CRR kommer Ebas förslag till teknisk standard om rapportering att helt ersätta kraven på rapportering enligt 4 kap. 1–3, 6 och 8 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna (kapitaltäckningsrapporten). För de institut som inte omfattas av CRR gäller alltså rapporteringskraven enligt 4 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna. Vad avser kraven i 4 kap. 4 och 5 §§ om omräkning av tillgångar och skulder i utländska valuta förväntar Finansinspektionen sig att samtliga institut tillämpar dessa bestämmelser vid inrapportering enligt Ebas förslag till teknisk standard om rapportering. Finansinspektionen kan komma att remittera liknande regler i samband med att kapitaltäckningsföreskrifterna upphävs.

Finansinspektionen ger i denna promemoria inte en fullständig beskrivning av Ebas förslag till teknisk standard om rapportering. Förslaget finns tillgängligt på Ebas hemsida²⁵ och av detta framgår rapporteringsmallar, instruktioner, datadefinitioner och datum för inrapportering. Finansinspektionen planerar att framöver föreslå vissa ändringar i befintliga rapporter när svensk lagstiftning anpassas till CRD 4. Inom ramen för det arbetet kommer Finansinspektionen i möjligaste mån ta hänsyn till de tekniska standarderna om rapportering som remitterats av Eba. Finansinspektionen vill dock poängtera att Ebas förslag till tekniska standarder enbart ersätter kraven på rapportering av kapitaltäckning och stora exponeringar det vill säga kapitaltäckningsrapporten, för berörda institut. Institut ska även fortsättningsvis rapportera enligt Finansinspektionens

²⁴ EBA FINAL draft Implementing Technical Standards on supervisory reporting under Regulation (EU) No 575/2013. EBA-ITS-2013-02, 2013-07-26

²⁵ <http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/supervisory-reporting/implementing-technical-standard-on-supervisory-reporting-data-point-model->

övriga rapporteringsföreskrifter däribland FFFS 2008:14 (standardrapport), FFFS 2011:37 och FFFS 2012:6 (likviditetsrapport) samt FFFS 2007:4 (ränterisk i övrig verksamhet).

Nedan följer en redogörelse av större förändringar med anledning av att CRR och Ebas förslag till teknisk standard om rapportering börjar gälla den 1 januari 2014.

2.13.1 Större ändringar jämfört med nuvarande nationella regler

Enligt Ebas förslag till teknisk standard om rapportering ska berörda institut rapportera följande:

- kapitalbaskrav (COREP) och finansiell information (FINREP), artikel 99 CRR,
- förluster på utlåning med säkerhet i fastighet, artikel 101 CRR,
- stora exponeringar, artikel 394 CRR,
- likviditet, artiklarna 415 och 427 CRR, och
- bruttosoliditetsgrad, artikel 430 CRR.

Därutöver har Eba remitterat specifikationer av kravet på rapportering av intecknade tillgångar²⁶ enligt artikel 100 CRR. Eba har dessutom publicerat sitt förslag till ändring av förslaget till teknisk standard om rapportering med krav på finansiell information om problemlån²⁷, som kompletterar rapporteringen av finansiell information enligt artikel 99 CRR. Institut förväntas rapportera information om problemlån per den 31 december 2014.

Kapitalbaskrav och stora exponeringar

Kapitaltäckning rapporteras i dag i avsnitt A till O och R till U i kapitaltäckningsrapporten. Dessa krav ersätts av kravet på rapportering av kapitalbaskrav i artikel 99.1 CRR, som specificeras i kapitel 3 del 1 och bilaga I och II i Ebas förslag till teknisk standard om rapportering. Rapporteringen av kapitalbaskrav är i Ebas förslag till teknisk standard mer omfattande än den nuvarande rapporten, även om viss information som i dag samlas in av Finansinspektionen utgår helt. Till exempel utgår kravet på månadsrapportering av kapitaltäckning enligt bilaga 6 till kapitaltäckningsföreskrifterna för värdepappersbolag med tillstånd enligt 2 kap.

²⁶ Eba remiss om utkast till tekniska standard om rapportering om intecknade tillgångar, (EBA/CP/2013/05), 2013-03-26. <http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/supervisory-reporting/draft-implementing-technical-standard-on-supervisory-reporting-asset-encumbrance->

²⁷ EBA FINAL draft Implementing Technical Standards on supervisory reporting on forebearance and non-performing exposures under article 99(4) of Regulation (EU) No 575/2013. EBA-ITS-2013-03, 2013-10-21

1 § 3, 6 eller 8 LVM²⁸. Rapportering av kapitalbaskravet enligt Basel 1 i avsnitt R i kapitaltäckningsrapporten begränsas framöver till en cell. Helt nya krav på rapportering införs genom Ebas förslag till teknisk standard om rapportering i form av kapitalbaskrav för kreditvärdighetsjusteringsrisk, information om kapitalbas och kapitalbaskrav fördelad över företag inom gruppen, geografisk fördelning av kreditriskexponeringar, detaljredovisning av förluster per affärsområde och händelsetyp samt detaljredovisning av positioner i värdepapperisering.

Värdepappersföretag som tillämpar artikel 95 eller 96 CRR om kapitalbaskrav för värdepappersföretag med begränsad auktorisation att tillhandahålla värdepapperstjänster, får reducerade krav på rapportering enligt artikel 7 och 8 i Ebas förslag på teknisk standard om rapportering. Även grupper som enbart består av värdepappersföretag som tillämpar artikel 95 eller 96 CRR är föremål för reducerat krav på rapportering.

Stora exponeringar rapporteras i avsnitt P och Q1Q4 i kapitaltäckningsrapporten. Dessa krav ersätts av rapporteringskraven i artikel 394 CRR som specificeras i kapitel 5 och bilaga VIII och IX i Ebas förslag till teknisk standard om rapportering. Kraven som ställs i Ebas förslag vad avser stora exponeringar är också mer omfattande än de rapporteringskrav som finns i dag. Förutom att specifikationerna blir mer detaljerade ska institut även rapportera de tio största exponeringarna mot institut och de tio största exponeringarna mot oreglerade finansiella bolag. Information ska även lämnas avseende de nu uppräknade exponeringarnas löptid, uppdelat i olika förfalloperioder. Denna rapportering ska göras på gruppnivå och inkludera exponeringar som undantas från regelverket om stora exponeringar. Liksom i dag ska även framöver de 20 största exponeringar rapporteras, men enligt artikel 394.1 CRR kommer detta enbart att behöva rapporteras på gruppnivå av institut som tillämpar en internmetod för att beräkna kapitalkravet för kreditrisk. Det innebär att färre institut kommer att behöva rapportera de 20 största exponeringarna. Enligt nu gällande svenska rapporteringskrav i 4 kap. 1 a § kapitaltäckningsföreskrifterna ska de 20 största exponeringarna rapporteras av samtliga institut per den 31 december och kvartalsvis av de institut som har en balansomslutning som överstiger 5 miljarder kronor eller tillämpar en internmetod för att beräkna kapitalkravet för kreditrisk. Mer information om reglerna om stora exponeringar i CRR finns i avsnitt 2.9 i denna promemoria.

Institut ska lämna den första inrapporteringen av kapitalbaskrav och stora exponeringar till Finansinspektionen den 30 maj 2014 beräknad på information per den 31 mars 2014. Rapporteringen i denna del är huvudsakligen kvartalsvis men vissa delar rapporteras enbart halvårsvis.

²⁸ Institut som inte omfattas av CRR ska dock tills vidare rapportera enligt bilaga 6 till kapitaltäckningsföreskrifterna.

Tabell 1 nedan anger en övergripande kartläggning av vilka delar av Ebas förslag till teknisk standard om rapportering som motsvarar avsnitt som finns i den nuvarande kapitaltäckningsrapporten.

Tabell 1 övergripande kartläggning av kapitaltäckningsrapporten i relation till Ebas förslag till teknisk standard om rapportering

Ebas förslag på teknisk standard om rapportering	Kapitaltäckningsrapporten
CA (kapitalbas och kapitalbaskrav)	A, B & R
GS (kapitalbas och kapitalbaskrav per enhet inom den konsoliderade situationen)	U
CR SA (kreditrisk schablonmetoden)	C & D
CR IRB (kreditrisk internmetod för kreditrisk)	E, F & G
CR EQU IRB (kreditrisk internmetoden för aktieexponeringar)	E 113 – E129
CR SETT (avvecklingsrisk)	C401 – C402 & E216 – E217
CR SEC SA (kapitalbaskrav för position i värdepapperisering enligt schablonmetoden för kreditrisk)	C337 – C400
CR SEC IRB (kapitalbaskrav för position i värdepapperisering enligt internmetoden för kreditrisk)	E130 – E213
CR GB (Geografisk fördelning av kreditriskexponeringar)	Nytt informationskrav för samtliga institut
SEC details (detaljredovisning av positioner i värdepapperisering)	Nytt informationskrav för svenska institut
CVA (kapitalbaskrav för kreditvärdighetsjusteringsrisk)	Nytt informationskrav för samtliga institut
OPR (kapitalkrav för operativa risker)	O
OPR details (detaljredovisning av förluster per affärsområde och händelsetyp)	Nytt informationskrav för svenska institut
MKR SA TDI (kapitalkrav för räntebanknutna instrument enligt schablonmetoden för marknadsrisk)	H
MKR SA SEC (kapitalkrav för position i värdepapperisering enligt schablonmetoden för marknadsrisk)	S
MKR SA CTP (kapitalkrav för position i korrelationshandelsportföljen enligt schablonmetoden för marknadsrisk)	T
MKR SA EQU (kapitalkrav för aktiebänknotna instrument enligt	I

schablonmetoden för marknadsrisk)	
MKR SA FX (kapitalkrav för valutakursrisk enligt schablonmetoden för marknadsrisk)	J
MKR SA COM (kapitalkrav för råvarurisk enligt schablonmetoden för marknadsrisk)	K
MKR IM	L & M
LE limits (Exponeringsgränser för stora exponeringar)	P
LE 1 identifikation av kunden	Till stor del nya krav på rapportering
LE 2 (Stora exponeringar per grupp av kunder med inbördes anknytning)	Q 1
LE 3 (Nedbrytning per kund av stora exponeringar inom en grupp av kunder med inbördes anknytning)	Q 4
LE 4	Motsvaras till viss del av Q2 och Q3
LE 5	Motsvaras till viss del av Q2 och Q3

Finansiell information

Rapportering av finansiell information enligt artikel 99.2 och 4 CRR specificeras i kapitel 3, del 2 och bilaga III, IV och V av Ebas förslag till teknisk standard om rapportering. De institut som ska rapportera finansiell information enligt Ebas förslag är institut som omfattas av artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder och andra kreditinstitut som utarbetar sin sammanställda redovisning i överensstämmelse med internationella redovisningsstandarder som antagits i enlighet med förfarandet i artikel 6.2 i förordning nr 1606/2002. Referensen till artikel 4 i förordning nr 1606/2002 innebär att alla noterade institut som upprättar sin koncernredovisning enligt IFRS ska rapportera finansiell information. Referensen till andra kreditinstitut än de som avses i artikel 4 i förordning nr 1606/2002 som utarbetar sin sammanställda redovisning i överensstämmelse med internationella redovisningsstandarder innebär att även onoterade kreditinstitut ska rapportera finansiell information. Den finansiella informationen ska rapporteras på gruppnivå i enlighet med reglerna om konsolidering i artikel 18–22 CRR.

Den första inrapporteringen av finansiell information ska lämnas till Finansinspektionen senast den 11 november 2014 beräknad på information per den 30 september 2014. Rapporteringen i denna del är huvudsakligen kvartalsvis men vissa delar rapporteras varje halvår och vissa delar endast årsvis.

Förluster på utlåning med säkerhet i fastighet

Rapportering av förluster på utlåning med säkerhet i fastighet enligt artikel 101 CRR specificeras i kapitel 4 och bilaga VI och VII av Ebas förslag till teknisk standard om rapportering och är ett helt nytt rapporteringskrav. Rapporten ska lämnas på individuell nivå och på gruppnivå. Rapporten ska dessutom lämnas av filialer till utländska kreditinstitut. Den första rapporteringen av förluster på utlåning med säkerhet i fastighet ska lämnas till Finansinspektionen den 11 augusti 2014 beräknad på information per den 30 juni 2014.

Bruttosoliditet

Rapportering av bruttosoliditet enligt artikel 430 CRR specificeras i kapitel 6 och bilaga X och XI av Ebas förslag till teknisk standard om rapportering och är ett helt nytt rapporteringskrav. Rapporten ska lämnas av berörda institut på individuell nivå och på gruppnivå. Den första rapporteringen av bruttosoliditet ska lämnas till Finansinspektionen senast den 30 maj 2014 beräknad på information per den 31 mars 2014. Finansinspektionen ger en övergripande beskrivning av reglerna om bruttosoliditet i CRR samt vilka institut som omfattas av reglerna och rapportering i avsnitt 2.11.

Likviditet

Rapportering av likviditet enligt artiklarna 415 och 427 CRR specificeras i kapitel 7 och bilaga XII och XIII av Ebas förslag till teknisk standard om rapportering. För många svenska institut är krav på rapportering av likviditet helt nytt. Rapporten ska lämnas av berörda institut på individuell nivå och på gruppnivå. Rapportering av likviditet enligt artikel 415 CRR ska lämnas varje månad, medan rapporteringen enligt artikel 427 CRR ska lämnas varje kvartal. Den första månadsrapporteringen enligt artikel 415 CRR ska lämnas till Finansinspektionen senast den 30 april 2014 beräknad på information per den 31 mars 2014. Den första kvartalsrapporteringen enligt artikel 427 CRR ska lämnas till Finansinspektionen senast den 30 maj 2014 beräknad på information per den 31 mars 2014. Finansinspektionen ger en övergripande beskrivning av reglerna om likviditet i CRR samt vilka institut som omfattas av reglerna och rapportering av likviditet i avsnitt 2.10.

Datadefinitioner och valideringsregler

Kravet på datadefinitioner och valideringsregler framgår av kapitel 8 och bilaga XIV och XV av Ebas förslag till teknisk standard om rapportering. Denna del beskriver de tekniska krav som ställs på institut vid inrapportering enligt Ebasförslaget. Det framgår dessutom vilka valideringsregler som institut ska beakta när de rapporterar in information.

3 Konsekvenser av de nya föreskrifterna

Nedan redogörs för de konsekvenser som föreskrifterna bedöms få för instituten, Finansinspektionen och samhällsekonomin i stort. För att få en heltäckande bild av de samlade konsekvenserna som CRR och CRD 4 medför behöver hänsyn även tas till de ändringar som föreslås genomföras i svenska lagar samt de ändringar som blir effekten av att CRR börjar gälla. Finansinspektionen ger därför vissa beskrivningar även av konsekvenserna till följd av CRR och CRD 4 i stort. Analysen avseende direktivet kommer dock att utvecklas ytterligare i den kommande remissen som behandlar de föreskrifter som är en del av genomförandet av direktivet.

De föreskrifter som Finansinspektionen nu inför består till övervägande del av bestämmelser som är nödvändiga för att fylla ut innehållet i CRR. Förordningen anger ramarna för de bestämmelser som behörig myndighet ska och får besluta om. Kommissionen har gjort en konsekvensanalys ifråga om sina förslag till CRR och CRD 4.²⁹ Kommissionen drar slutsatsen att de sammanlagda kostnaderna för anpassningen till förordningen och direktivet, räknat i brist på kärnprimärkapital, till 2019 kan uppgå till 460 miljarder euro eller 2,9 procent av den europeiska banksektorns riskvägda tillgångar.³⁰ Kapitältäckningsutredningen har även i sitt betänkande gjort en konsekvensanalys av vad införandet av CRR och CRD 4 innebär.³¹ Utredningen hänvisar också till Baselkommitténs uppskattningar på hur de högre kapital- och likviditetskraven i Basel 3-överenskommelsen påverkar den årliga sannolikheten för en finanskris och därmed vinsterna av att undvika det produktionsbortfall som kan följa av en finanskris.³²

Sammanfattningsvis bedömer både kommissionen och kapitältäckningsutredningen att konsekvenserna av reglerna är positiva för finanssektorn som helhet. Kapitältäckningsutredningen anger till exempel att högre kapitältäckning samt förbättrad bolagsstyrning och riskhantering minskar riskerna för finansiella kriser och begränsar skadeverkningarna om en kris

²⁹ Commission Staff Working Paper Impact Assessment, Brussels, 20.7.2011 SEC(2011) 949 final Commission Staff Working Paper Impact Assessment, Brussels, 20.7.2011 SEC(2011) 952 final.

³⁰ Senare beräkningar gjorda av Eba baserad på information rapporterat den 31 december 2012 uppskattar en kostnad, räknat i brist på kärnprimärkapital, på cirka 70 miljarder euro. Eba har utfört sin analys på underlag från 170 europeiska bankerna, <http://www.eba.europa.eu/-/eba-publishes-results-of-the-basel-iii-monitoring-exercise-as-of-end-2012>

³¹ SOU 2013:65 om förstärkta kapitältäckningsregler, <http://www.regeringen.se/sb/d/16889/a/223757>.

³² BIS (2010), "An Assessment of the Long-Term Economic Impact of Stronger Capital and Liquidity Requirements", Basel Committee on Banking Supervision, augusti 2010, den så kallade LEI-rapporten.

ändå inträffar. I betänkandet anges vidare att de enskilda instituten gynnas av ett finansiellt system med större motståndskraft, men att instituten kan uppleva nackdelar i form av bland annat att de måste hålla mer kapital än vad de annars skulle ha valt.

Finansinspektionen analyserar och redogör nedan för de konsekvenser, i form av både för- och nackdelar, som de beslutade föreskrifterna bedöms få för instituten och samhällsekonomin i stort. Vid beaktande av fördelar och kostnader med föreskrifterna är Finansinspektionens sammantagna bedömning att fördelarna av ett stabilare finansiellt system överväger kostnaderna som är förknippade med de nya reglerna.

Regelrådet tillstyrker Finansinspektionens föreskrifter men anser att konsekvensutredning är bristfällig. *Regelrådet* efterfrågar en utförligare beskrivning av konsekvenserna för de 13 institut som inte förväntades uppfylla de nya kraven som föreskrifterna medför och uppger dessutom att det saknas en storleksmässig beskrivning av samtliga berörda företag. *Regelrådet* framhåller dessutom att det hade varit önskvärt med en utförligare analys av konkurrensförhållanden i de fall svenska företag behöver hålla mer kapital jämfört med konkurrerande företag i andra länder.

Finansinspektionen har utvecklat konsekvensutredningen i de delar där *Regelrådet* efterfrågat mer beskrivning samt i övrigt bemött synpunkterna från *Regelrådet*.

3.1 Berörda institut

Föreskrifterna ska tillämpas på cirka 200 institut under Finansinspektionens tillsyn (cirka 136 kreditinstitut och cirka 63 av 124 värdepappersbolag). Bestämmelserna påverkar också cirka 63 institut på konsoliderad basis. Därtill kan de nya föreskrifterna även indirekt påverka ett antal andra företag, till exempel moder- och dotterföretag till institut som inte själva tillämpar kapitaltäckningsregler men som påverkas av krav som ställs på instituten. Den sammanlagda kapitalbasen för de kreditinstitut och värdepappersföretag som omfattas av föreskrifterna uppgår till 762 miljarder kronor. De sammanlagda tillgångarna som dessa institut redovisar uppgår till 10 689 miljarder kronor. Även om cirka 64 institut inte omfattas av föreskrifterna träffar reglerna institut som står för över 99 procent av den samlade kapitalbasen och de sammanlagda tillgångarna för svenska kreditinstitut och värdepappersföretag. Detta eftersom det är främst mindre institut som inte omfattas.

3.2 Konsekvenser för instituten

Det är svårt att göra en analys av vilka konsekvenserna blir av just de föreskrifter som nu beslutas eftersom detta, som nämnts ovan, endast är en del av flera regelförändringar för att genomföra CRR och CRD 4. Andra faktorer så som till exempel vilka krav som kommer att ställas på institut i form av kapitalbuffertar samt krav som investerare och andra marknadsaktörer ställer på institutens kapitaltäckning kan också påverka hur mycket kapital de kommer att hålla. Marknadsaktörernas krav påverkas bland annat av dessa aktörers bedömning av institutens risknivå, liksom av förtroendet för institutens riskvikter. Kostnaden för den del av finansieringen som inte tillhör institutets kapitalbas, till exempel bankobligationer, är inte heller konstant, utan påverkas i allra högsta grad av institutets kapitalstyrka. Ju bättre kapitaltäckning och större förtroende som finns för institutets kapitalstyrka, desto lägre kostnad för denna finansiering. Följaktligen går det inte att med någon exakthet beräkna vilka ökade kostnader föreskrifterna medför för instituten och hur stor denna kostnad i så fall kommer att vara. Finansinspektionen har inte identifierat något institut som inte uppfyller kapitalbaskraven i de föreskrifter som nu beslutas.

Även om det är svårt att beräkna de exakta kostnaderna av föreskrifterna har Finansinspektionen i rapporten ”Risker i det finansiella systemet”³³ bland annat redogjort för resultaten av stresstest och känslighetsanalyser av de svenska storbankerna, med hänsyn tagen till CRR och CRD 4. Rapporten visar att bankerna har tillräcklig motståndskraft mot stora kreditförluster även i ett scenario med en fallande intjäning.

Nedan redogörs mer i detalj för konsekvenserna av föreskrifterna.

3.2.1 Finansiella kostnader

De finansiella kostnaderna på grund av föreskrifterna följer av att kostnaderna för att ta finansiell risk på olika sätt påverkas, framförallt genom högre krav på kapitalbasens storlek samt högre krav på kapitalkvaliteten genom att institut måste ha mer kärnprimärkapital. Ett annat exempel är de skärpta kraven på primärkapitaltillskott som CRR medför vilka gör dessa instrument mer förlustabsorberande och därmed mer riskfyllda från ett investerarperspektiv. Detta kommer investerarna, allt annat lika, vilja ha kompensation för. Institut får dock en starkare finansiell ställning och större motståndskraft vilket kan leda till lägre kostnader, eftersom investerare i så fall accepterar en lägre avkastning på sitt investerade kapital.

I dag är de flesta institut välkapitaliserade och motståndskraftiga och föreskrifterna binder in en del av det kapital som institut redan i dag håller. De svenska storbankerna har dessutom en stor gränsöverskridande verksamhet

³³ Finansinspektionen (2013-11-14), *Risker i det finansiella systemet 2013*.

som kan vara svår att hantera i en kris och detta talar ytterligare för att det är viktigt att de nya reglerna börjar gälla så fort som möjligt.

Konsoliderad situation

Finansinspektionens förslag till föreskrifter om konsoliderad situation som remitterades den 10 oktober 2013 var till innehållet desamma som nuvarande bestämmelser i kapitaltäckningsregelverket. De föreskrifter som nu beslutas innebär dock en förändring eftersom intresseföretag inte längre ska konsolideras fullständigt, utan i stället ska konsolideras enligt kapitalandelsmetoden.

Två viktiga konsekvenser uppstår i och med detta för institut:

1. Gruppen behöver inte kapitaltäcka hela intresseföretagets tillgångar och gruppen kan inte räkna in hela intresseföretagets kapitalbas i gruppens konsoliderade kapitalbas, och
2. intresseföretag omfattas inte längre av den gruppbaseade tillsynen.

Att gruppen inte längre behöver kapitaltäcka hela intresseföretagets tillgångar har en positiv effekt på kapitalrelationerna i och med att de riskvägda tillgångarna minskar. Detta kommer även att leda till minskade krav på de kommande kapitalbuffertarna. Å andra sidan kan kapitalbehovet inom pelare 2 öka, till exempel om institut bedömer att kapitalbaskravet som följer av CRR inte anses vara tillräckligt för att täcka riskerna som institutet förknippar innehavet i intresseföretaget med. Att gruppen inte kan räkna in hela intresseföretagets kapitalbas i gruppens konsoliderade kapitalbas har en negativ effekt. Effekten av dessa två förändringar tillsammans har enligt Finansinspektionens bedömning enbart en mindre nettoeffekt för de berörda grupperna. Den ändring som Finansinspektionen nu gör har även föreslagits av en remissinstans som berörs av reglerna.

Att intresseföretag inte längre omfattas av den gruppbaseade tillsynen innebär en lättnad för instituten som berörs och leder inte till några ökade kostnader och kan leda till minskade kostnader.

Kapitalbasen

Finansinspektionens föreskrifter som handlar om kapitalbasen omfattar ett nationellt val som behörig myndighet ska göra (3 kap. 1 §) och övergångsregler avseende in- och utfasning av de nya reglerna (3 kap. 2–11 §§). Finansinspektionen behandlar dessa effekter mer ingående i de två följande underavsnitten.

Innehav i företag utanför den finansiella sektorn

Bestämmelserna i 3 kap. 1 § om innehav i företag utanför den finansiella sektorn följer av kravet på behörig myndighet i artikel 89.3 CRR att välja mellan två olika metoder som institut ska tillämpa för sådana innehav. Finansinspektionen anser att institut ska tillämpa artikel 89.3 a, vilket innebär att institutet får ha ett kvalificerat innehav inom de gränsvärden som anges i

artikel 89 CRR, under förutsättning att den del som faller utanför gränsvärdena riskvägs till 1 250 procent. Det andra alternativet som Finansinspektionen alltså väljer att inte tillämpa är att inte tillåta att institut har investeringar som överstiger gränsvärdena. Enligt nuvarande bestämmelser ska det innehav som överstiger gränsvärdet dras av med 50 procent från primärt kapital och 50 procent från supplementärt kapital. Det förstnämnda alternativet som Finansinspektionen väljer ligger närmast de nuvarande reglerna då konsekvenserna av detta är mindre ingripande.

Övergångsbestämmelser

För att uppskatta konsekvenserna av övergångsbestämmelserna i 3 kap. 2–11 §§ gjorde Finansinspektionen en analys utifrån de inrapporterade kapitaltäckningsrapporterna per den 30 juni 2013. I analysen har institutens kärnprimärkapitalrelation, primärkapitalrelation och totala kapitalrelation simulerats enligt definitionen i CRR. I simuleringen har samtliga avdrag gjorts från kärnprimärkapital. Vidare har antaganden gjorts som innebär att effekten av stabilitetsfilter neutraliserats och att vissa kapitalbasinstrument fasats ut.

Finansinspektionen har reviderat den konsekvensanalys som presenterades i remissen till dessa föreskrifter med beaktande av de synpunkter som inkom från remissinstanserna samt efter dialog med representanter för instituten. Enligt Finansinspektionens tidigare analys skulle 13 institut få problem med att möta de nya kapitalbaskraven. Efter att analysen reviderats konstaterar Finansinspektionen att samtliga institut har tillräckligt med kapital att möta de nya kraven.

Det bör noteras att Finansinspektionens reviderade beräkning fortfarande är en uppskattning av effekten av övergången till CRR. Ett flertal faktorer påverkar i praktiken beräkningen av varje instituts kapitalbas och alla faktorer har inte beaktats i detalj i analysen. Till exempel har de minskade kostnader som följer av eventuella reduceringar i kapitalbaskrav inte tagits med i beräkningen, så som det minskade kapitalbaskravet för exponeringar mot små och medelstora företag enligt artikel 501 CRR. Detta medför att kapitalbaskraven kan komma att bli lägre för instituten än vad som framkommer av Finansinspektionens simulering.

Föreskrifterna innehåller även övergångsbestämmelser som medför att de primärkapitaltillskott som ett institut i dag har tillstånd att räkna in i det primära kapitalet och som inte uppfyller kraven för primärkapitaltillskott i CRR, även under en övergångsperiod på 5 år får inräknas i det primära kapitalet. Institutet behöver inte, med anledning av de nu beslutade ändringarna, omgående förstärka övrigt primärt kapital utan kan göra det successivt. Denna möjlighet underlättar för instituten och innebär också att kostnaderna hålls nere.

Finansinspektionen föreslog i remissen en övergångsperiod på 8 år men efter synpunkter från *Riksbanken* har perioden i föreskrifterna kortats till 5 år.

Finansinspektionen håller med om att denna tid är fullt tillräcklig för utfasning av dessa instrument.

Schablonmetoden för kreditrisk

Riskvikten för utlåning med pant i kommersiella fastigheter enligt schablonmetoden för kreditrisk ska, precis som i dag, vara 100 procent. Detta innebär inte några direkt ökade kostnader för svenska institut eftersom beslutet inte medför någon ändring av den riskvikt som gäller i dag. Om Finansinspektionen inte hade beslutat om dessa föreskrifter så hade riskvikten blivit 50 procent, vilket hade inneburit att de institut som tillämpar schablonmetoden ges incitament att öka sin utlåning med pant i kommersiella fastigheter. Detta eftersom kapitalkraven hade reducerats jämfört med nuvarande regler.

Finansinspektionens föreskrifter i denna del syftar till att säkerställa att instituten är tillräckligt kapitaliserade för att möta de risker som verksamheten är exponerad för. Utlåning till kommersiella fastigheter är i dag förknippat med stora risker. Finansinspektionen anser att det är befogat med hänsyn tagen till finansiell stabilitet att riskvikten för dessa exponeringar ska vara oförändrad och därmed högre än vad CRR föreskriver.

Stora exponeringar

Finansinspektionens föreskrifter om stora exponeringar är till innehållet desamma som i nuvarande bestämmelser i kapitaltäckningsregelverket. I detta avseende anser Finansinspektionen därför att föreskrifterna inte får några direkta ekonomiska konsekvenser för svenska institut. Indirekt får föreskrifterna konsekvenser i och med att Finansinspektionen enligt CRR har möjlighet att ändra nuvarande regler och på så sätt införa fler undantag från gränserna för stora exponeringar, vilket allt annat lika skulle resultera i mindre strikta krav på institutens riskhantering. Det är dock inte givet att sänkta krav på riskhantering i denna del även skulle minska kostnaderna för instituten. Finansinspektionen anser dock, utifrån målet att upprätthålla finansiell stabilitet, att det är viktigt att institut inte har för stora koncentrationsrisker och föreslår därmed inte fler undantag. Stora koncentrationsrisker skulle kunna medföra att ett institut till exempel blir mer känsliga för störningar i det finansiella systemet.

3.2.2 Administrativa och materiella kostnader

Införandet av CRR och CRD 4 kommer att innebära både direkta kostnader för instituten i samband med genomförandet och indirekta kostnader av mer långsiktig och strukturell karaktär. De direkta kostnaderna som uppkommer bedöms huvudsakligen vara administrativa engångskostnader för att anpassa rutiner och datasystem efter de nya reglerna. CRR ställer dessutom krav på mer myndighetsrapportering och instituten kommer att stå inför investeringar för att möta kraven. Konsekvenserna av de nya rapporteringskraven framgår av Ebas förslag till teknisk standard om rapportering.

Vissa värdepappersföretag undantas från bestämmelser om likviditet i CRR enligt föreskrifterna. Detta innebär att de cirka 40 värdepappersföretag som undantas från kravet på rapportering undviker merkostnader för att upprätta rapportering i denna del.

När CRR börjar gälla den 1 januari 2014 kommer institut att få ökade administrativa kostnader eftersom bestämmelserna i förordningen i ett flertal artiklar ställer krav på tillstånd, vilket inte är fallet idag i nuvarande svenska bestämmelser. Institutens kostnader för att ansöka om tillstånd kommer dock att variera eftersom upprättandet av en ansökan beror på hur komplex ett enskilt instituts verksamhet är. De flesta nya tillstånd som Finansinspektionen har identifierat i CRR är av mindre omfattning. Trots detta kan vissa institut behöva ansöka om flera nya tillstånd. Det kan också nämnas att kraven på dokumentation av bland annat kreditriskskyddssystemen ökar och detta medför höjda administrativa kostnader för institut som behöver upprätta sådan dokumentation.

3.3 Konsekvenser för mindre företag

I sitt betänkande lyfter kapitaltäckningsutredningen fram att de administrativa kostnaderna som CRR och CRD 4 medför kan väga tyngre för mindre institut. Detta eftersom de enligt utredningen sannolikt har svårare att utnyttja skalfördelar för de kostnader som är förknippade med att uppfylla de nya kapitaltäckningsreglerna.

Finansinspektionens föreskrifter innebär att kapitalbasreglerna i CRR införs så snart som det är möjligt och detta påverkar samtliga svenska institut. Finansinspektionen har i sin konsekvensanalys inte identifierat några institut som inte uppfyller de nya kraven.

Att sådana exponeringar som är säkerställda med pant i kommersiella fastigheter ges en riskvikt på 100 procent vid tillämpning av schablonmetoden för kreditrisk, påverkar enbart de mindre instituten eftersom de flesta större bankerna tillämpar internmetoden för kreditrisk. Som nämnts ovan har föreskrifterna i denna del inga direkta konsekvenser eftersom denna riskvikt gäller även i dag.

De undantag från likviditetsrapportering som ges gäller enbart för värdepappersföretag som har begränsat tillstånd att driva värdepappersrörelse. Detta motiveras av att det anses vara oproportionerlig att ställa dessa rapporteringskrav på samtliga mindre institut.

De införda undantagen för stora exponeringar påverkar samtliga institut beroende på hur deras affärsmodell ser ut. Som nämnts ovan innebär detta inga direkta konsekvenser eftersom dessa regler är oförändrade jämfört med nuvarande bestämmelser.

3.4 Konsekvenser för konkurrensen på marknaden

Finansinspektionens föreskrifter om kapitalbas innebär att reglerna i CRR införs fullt ut så snart som möjligt. I kapitaltäckningsutredningens betänkande anges att en konsekvens av högre kapitaltäckning i instituten är att konkurrensen på den svenska bankmarknaden kan komma att utjämnas. Enligt utredningen kan konkurrensen på marknaden i dag enligt ett teoretisk internationellt resonemang betecknas som snedvriden till följd av att den räknar med att svenska systemviktiga institut har implicita statliga garantier, vilket gör att dessa institut kan få billigare finansiering än andra. Utredningen menar att genom kravet på högre kapitaltäckning minskar risken för att staten bidrar med finansiella resurser för att rädda institut. Att korrigera för en sådan snedvridning kommer enligt utredaren främst att gynna mindre kreditinstitut i Sverige, och vara till nackdel för de systemviktiga instituten. Utredningen anger dessutom att andra aktörer på finansmarknaden generellt kommer att gynnas av en jämnare konkurrenssituation, på samma sätt som konsumenter i allmänhet tjänar på en bättre konkurrens mellan företag.

Konkurrensen på marknaden kan också påverkas om andra länder inte genomför reglerna i CRR i samma takt som Finansinspektionen föreslår. *Regelrådet* anser att det hade varit önskvärt med en utförligare analys gällande konkurrensförhållanden i de fall svenska företag behöver hålla mer kapital jämfört med konkurrerande företag i andra länder. Svenska institut är huvudsakligen verksamma i de nordiska och baltiska länderna och konkurrerar således med institut från dessa länder. I detta sammanhang kan nämnas att Norge ställer till exempel redan krav på 4,5 procent i kärnprimärkapitalrelation och Finland har i sin remiss angett att 4,5 procent ska gälla även i Finland från den 1 januari 2014.

Av den information som Finansinspektionen har tillgång till kommer de nordiska länderna att införa reglerna i CRR i en snabb takt, även om samtliga regler inte kommer att vara identiska med de som genomförs i Sverige. Det är dock ännu inte klart hur CRR och CRD 4 i sin helhet kommer att genomföras inom Norden och Europa och det är därför i dagsläget svårt för Finansinspektionen att med säkerhet konstatera vilka krav som kommer att ställas på konkurrerande institut i andra länder och hur skillnader i dessa krav kan komma att påverka konkurrensen. Det kan dock konstateras att även de kapitaltäckningskrav som gäller i dag gäller skiljer sig åt länderna emellan.

Det är dock inte säkert att högre kapitalkrav för svenska institut i jämförelse med institut i andra länder med lägre kapitalkrav, behöver leda till enbart konkurrensnackdelar. Svenska institut kan dra fördel av en relativt starkare finansiell ställning eftersom CRR och CRD 4 i sin helhet kommer att innebära att de svenska instituten kan komma att ha högre kapitalbuffertar. Detta stärker institutens motståndskraft och ökar marknaden förtroende för de svenska instituten vilket i sin tur skapar förutsättningar för en stabilare finansiering och lägre finansieringskostnader jämfört med institut i andra länder.

3.5 Konsekvenser för konsumenter, investerare och samhällsekonomin

Det framgår av kapitaltäckningsutredningens betänkande att den viktigaste konsekvensen av högre kapitaltäckningskrav i de svenska instituten är ett säkrare finansiellt system i Sverige, något som även bidrar till ett stabilare finansiellt system och i resten av EU.

De nya föreskrifterna syftar till att så snart som möjligt uppnå CRR:s ökade krav i fråga om kvaliteten på det kapital som instituten måste hålla, även om de får en övergångsperiod på sig att byta ut kapitalbasinstrument som inte uppfyller de nya reglerna. Högre kapitalkrav minskar sannolikheten för att en finanskris ska inträffa då instituten kommer att hålla mer kapital, vilket höjer och förstärker institutens förmåga att absorbera eventuella förluster. De nya reglerna i CRR och föreskrifterna innebär således att stabiliteten i finanssektorn stärks genom att sannolikheten för fallissemang och förtroendekriser minskar samt de höga kostnader som är förknippade med sådana händelser för institutens kunder, ägare, anställda, kunder och samhällsekonomin i stort. Skäl som talar för att snabbt införa de nya reglerna som CRR medför och därmed öka kvaliteten på de svenska institutens kapital är att banksektorn i Sverige är stor i förhållande till den svenska ekonomin. Givet att skattebetalare kan riskera att täcka de direkta och indirekta kostnader som en bankkris medför, har staten rätt att välja en högre skyddsnivå för sina skattebetalare genom att ställa högre krav på kvalitet på kapitalet, storlek på kapitalbuffertar och på snabbare infasning av de nya kapitaltäckningsreglerna. Detta kan innebära ökade kostnader för vissa bankkunder på kort sikt.

Baselkommittén har med hjälp av ekonometriska modeller uppskattat hur de högre kapital- och likviditetskraven i Basel 3-överenskommelsen påverkar den årliga sannolikheten för en finanskris och därmed vinsterna av att undvika det produktionsbortfall som kan följa av en finanskris.³⁴ Det finns också samhällsekonomiska kostnader förknippade med CRR och CRD 4 och Baselkommittén har beräknat hur stor effekt de höjda kapital- och likviditetskraven som Basel 3-överenskommelsen får på BNP. Sammantaget visar Baselkommitténs analys på tydliga långsiktiga nettovinster för samhällsekonomin. Det är svårt att kvantifiera de potentiella vinsterna av CRR och CRD 4, men klart är att en minskad sannolikhet för framtida finanskriser kan innebära betydande samhällsekonomiska vinster.

³⁴ BIS (2010), "An Assessment of the Long-Term Economic Impact of Stronger Capital and Liquidity Requirements", Basel Committee on Banking Supervision, augusti 2010, den så kallade LEI-rapporten.

3.6 Konsekvenser för Finansinspektionen

För Finansinspektionen kommer genomförandet av CRR och CRD 4 att innebära ytterligare kostnader för bland annat ökade tillsynsåtgärder samt ökade kostnader för att kunna ta emot nya rapporter och för att lämna dessa vidare till Eba. Ändringarna kommer med största sannolikhet även att medföra en rad frågor om tillämpningen av regelverket. Detta innebär att resurser kommer att behöva tas i anspråk för att hantera frågeställningarna.

Finansinspektionen kommer dessutom att få ett stort antal ansökningar om tillstånd när CRR börjar gälla. Till exempel måste Finansinspektionen ge sitt godkännande för att ett institut ska få möjlighet att nettoredovisa positioner i handelslagret på gruppnivå vid beräkning av kapitalbaskravet för marknadsrisker. Även vid beräkningen av kapitalbasen måste institut ansöka om tillstånd för att räkna in delårs- eller årsöverskott i kärnprimärkapital innan beslut om detta kan tas vid bolagsstämma.